

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, vasárnap, november 13-án.

313. szám.

A pártközi felirat

A nemzeti párt most azon fáradozik, hogy egy pártközi feliratot készítsen elő. Sajtója kissé rejtelmesebben suttogja, hogy a munka nem egészen könnyű, mert a felirattól csak úgy lesz valami, ha az egész ellenzék támogathatja. De ez csak szóbeszéd. Mikor különböző alapokon álló pártok még a kiegyezés dolgában is meg tudtak egyezni, azt a feliratot Hodossynál kisebb ember is játszva összeütheti. A pártközi obstrukció a pártközi feliratot nem fogja olyan szigorúan lajtolgatni. Alá fogja írni minden frakció, mintha azt az ívet kellene aláírni, amelyikkel zárt ülést szokás kérni.

Tessék egyszerűen úgy venni, hogy a pártközi felirat meg van. Gróf Apponyi Albert a legszebb orációval ajánlja elfogadásra. Polónyi Géza és Kossuth Ferencz és Rakovszky István a legmelegebben támogatják és hogy a többség még a báró Bánffy Dezső ellenzése után sem tudja mindjárt leszavazni, az nem a jóakarátán mulik. Nem kerül ugyanis szavazásra a dolog, hanem most már a felirat körül folyik az obstrukció. És talán ez a nyitja is az egész feliratnak. Az obstrukciónak akar kényelmes működési teret biztosítani. De mondjuk, hogy egyéb célja is van. A nemzeti párt csakugyan komolyan veszi a tervét és a pártközi felirattal igazán akar valamit. A kibocsátott hírek szerint a Bánffy-kormány összes bűneit akarja a felirattal bokrétába kötni, hogy

valahol a legmélyebb hódolattal prezentálhassa. A trón számolyánál? Ezt aligha reméli, mert még ha a pártközi feliratnak azokat is meg tudja nyerni, akik a pártközi obstrukció ellen elég világosan állást foglaltak, a felirat elfogadása akkor is több, mint kétséges. A magyar nemzetnek akarja prezentálni? Ez nincsen kizárva. De akkor egy végtelenül szomorú vallomás lappang a legujabb terv árnyékában. Az a vallomás, hogy a nemzeti párt nem találja többé az utat, mely a nemzethez vezet s még annyi érintkezése sincsen a néppel, mint például a néppártnak, amely kétséges feliratok szerkesztése helyett lemegy a néphez, ha nagyon sürgősen akar neki valamit mondani. Minden pártnak a várából visz egy utat a néphez, a nemzeti párt már csak virágnyelven reméli magát a néppel megértetni. Azért köti a bokrétát.

De ne vágjunk elébe a pártközi feliratnak. Megcsinálják, beterjesztik és három nap vagy három hónap múlva (mert ez az egy csakugyan kétséges) leszavazzák. Ez azonban mellékes. Hasonló véget sok akciójának látta már előre a nemzeti párt, azért mégis megcsinálta. Mert éppen az a három nap vagy három hónap a fontos, míg az akció sorsa még nem dönt el. Ezalatt a felirat, ha különben beszédes, mégis csak szolgálhat bizonyos célt. Nem szabad tehát kicsinyelni semmiféle feliratot, mert az nem zárt levél, ami csak akkor ér valamit, ha címére jut, az inkább a tüzoszlophoz hasonlít, mely a szorongatott várból jelt ad és a

távolságból is észrevehető. Azt kell tehát vizsgálni, hogy a nemzeti párt a maga szorongatott helyzetében kinek akar jelt adni a bizonytalan tüzoszloppal, a kétes sorsu felirattal. Tegyük fel, hogy mégis a nemzetnek. De öt hét óta a sajtó révén szétment az országba minden panasz és minden vád, amit most a pártközi felirat bokrétába akar kötni. Az utolsó faluban is olvashatta már, aki nem analfabéta, hogy az ellenzék, és pedig minden frakciója, támogatást kér a bűnös kormány ellen, melyet az ellenzék egymaga ártalmatlanná tenni nem tud. Pedig ugyan nagy hozzá az igyekezete. A pártközi felirat tehát az ország felé nem vihet újat és nem fog több segítséget megmozdítani, mint az obstrukció sok válogatott szónoklata. S a nemzeti párt, amely nem találja már meg a közvetlen utat a nemzethez, a pártközi felirattal sem fogja magát vele megértetni.

Tehát a trón felé keresi az utat a nemzeti párt felirata. Nem reméli ugyan, hogy országos akaráttal indulhat el a nevezetes utra, de már azzal a kicsi eshetőséggel is beéri, hogy a pártközi felirat körül folyó lármából talán egy-két erősebb hang mégis elhatol a trónig. S a nemzeti párt úgy véli, hogy ez is elég volna. Ha a korona csak a lármát meghallja és kérdezősködni talál, ki tudja, milyen balzsam fog kiáradni az egyszerű kérdezősködés nyomán is! Hiszen a nyomor mindig úgy képzelet, hogy a segítség csak egy kicsi-

Adalékok

a kor történetéhez.

Semsz-el-Maali, Mazanderan dicső királya kitünő férfiú volt. Nagyon okos, nagyon erélyes ember. Mikor az uralmat átvette, mindjárt látta, hogy számos ellenségeivel nem fog békében megélhetni. Nem is okoskodott sokáig, hanem nekikment keményen és tönkre tett közülök annyit, amennyit csak birt. Azok, akik megmaradtak, boszút forraltak. De a börtöket is feltették. Részben tehát az önfentartás ösztönétől, részben pedig a bosszuvágytól sarkalva, összeesküdtek. Megrohanták a fejedelmet, megfogták és tömlőzre veteítették. Aztán így szóltak hozzá: „Látod, Semsz-el-Maali? Te azért vagy most itt, mert közülünk oly sokat kiirtottál.” — „Nem azért vagyok én itt — felelé Semsz-el-Maali — mert sokat kiirtottam; hanem azért vagyok itt, mert keveset irtottam ki. Ha titeket is kiirtottalak volna, most nem lenne semmi bajom.”

Ebből pedig Bánffy Dezső báró ur ó excelsiendia megtanulhatja, hogy jó választásokat csinálni nem elég. Hanem szükséges még a jó könyveket is elolvasni, mint például Antoine Galland-nak „A keletiek megjegyzésre méltó mondásai és erkölcsös szavai” című művét,

mely csomóba kötve szolgáltatja a kormányzás helyes elveit és melyben a főttebbi történet is meg van írva.

+

Másképp gondolkodnak erről ugyan az ellenzék emberei; névszerint... Különös dolog! valahányszor e szót leirom, mindig a a szavazás jut eszembe, a névszerinti szavazás, mely nálunk az utóbbi napokban politikai tényezővé fejlődött. Megnéztünk a multkor ilyen egy szavazást. Mondhatjuk, hogy nem mulatságos. És könnyen érthető volna, ha a kormány végre megunná a száraz malmot, melylyé ellenfelei a képviselőházat átváltatták.

De a szavazások fárasztó üressége még semmi ahhoz a bagariabörszivósságu unalomhoz képest, mely a szavazásokat megelőző és követő beszédekből ömlik a házra, mindent ellepve sötét hullámaival, mint az éjjeli árvíz. Mily beszédek, szent Quintiliánus, mily beszédek! Máskor a szónokok elkészítik otthon a beszédüket; valami emberi észszel fölfogható formába öntik a mondanivalójukat. És van valami mondani valójuk; ha ostobaság is; az is valami. Most, semmi! Mindig ugyanaz a semmi. Természetes, mert a vitának nincs is

tárgya. És az ellenzék vezérei azt mondják, hogy éppen így jók a beszédek, mert így végre mégis csak beleunnak, akik hallgatják és engednek. Ezek a beszédek tartalmatlanságuk által akarnak fárasztani. Olyanok, mint Reich Miklós doktor mesterséges lovai a gyógy-gymnasztikai intézetben. Az ember nem éri rajtuk a lovaglás gyönyörét; de mikor róluk leszáll, össze van törve. A jeles doktor — mint az ellenzéki vitavezér — megveregeti a páciens vállát és azt mondja: „Ez így jó; egész rendjén van; ebből jó a gyógyulás.”

□

Az unalom, mint javítószert! Ki hallott már ilyet?

Hiszen ha ez lehetséges volna, akkor minden kitünő volna, amit a tudományos akadémiában csinálnak, minthogy az akadémia az unalom legerősebb fellelvára. És pedig nem minden kitünő, amit az akadémia művel. A történelmi szótárról, melyet művelt, a tudós doktor Ballagi Aladár csak a héten mutatta ki, hogy nem ér semmit, mert hiányzik belőle a főzélék-káposzta, mely pedig a nemzet életében mindig oly nagy szerepet töltött be, különösen mikor maga is töltött volt. Képzeltetik önök a magyar ember szomorú lelkiállapotát,

segen mulik és a jólét nyomban megnyitja a böreg szaruját, csak annyit tudjon meg, hogy csakugyan van nyomor. És ez nem is egészen hiu gondolat. S ha az ellenzék idáig olyan szemérmes koldus lett volna, aki sohasem nyitja panaszra az ajkát, a pártközi felirattal talán érdemes is volna egy kis lármát csapni. De nem volt az. Még azokban a csöndesebb időkben sem igen hallgatta el panaszait, mikor kevésbé járta az obstrukció. Mindig meg volt az ellenzéknek a maga trombitája, amibe csak halkán kell belefújni s mégis harsogva árad ki belőle a hang. Most pedig már a trombita is lomtárba került. Az obstrukció óta a fonográf járja: valaki belemondott egy beszédet s a gép utálatosan elreccsog, ahányszor csak felhúzzák. Akkor is nehéz volna valakinek meg nem hallani, ha éjjel-nappal száz testőr vigyázná, csak hogy a gép közelébe ne jusson.

Olyan testőrök pedig nincsenek. Legalább most nem. Aki báró Bánffy Dezsőt ismeri, tudja azt a tulajdonságát, hogy épen a koronával szemben a végletekig őszinte. Talán ez a legnagyobb ereje. Valamikor talán még jogos lehetett az a föltevés, hogy bizonyos dolgok sohasem jutnak el a király füléhez. Akkor úgy tetszett, hogy a kabinet-iroda talán egy kicsit meg is cenzurázza a felségnek szánt lapokat. De ma másként van. Nincsen panasz és nincsen vád, ha alapos vagy alaptalan, amelyik azon frissen el nem jutna a királyhoz. Azok a fenséges elhatározások, amelyekkel a magyar király sorra lepte meg a nemzetet, épen erre a nagy őszinteségre és a régi takargató rendszer megszűnésére vezethetők vissza. Még az sem maradt titok a király előtt, ami a magyar szívek legmélyén, mint soha fel nem panaszolt és mégis sajgó érzés rejtezett. Az öröm is ezért volt olyan mértéktelen, mikor a királyi kéz épen ezeket a rejtett tüskéket szedte ki gyöngéden a nemzet szívéből. Aki tehát idáig ment az őszinteségben, bi-

zony nem kellett nagyon elszánnia magát, hogy azt is őszintén elmondja, amit az ellenzék szeret felhánytorgatni. Elvégre az a királyt sem lephette meg, hogy az ellenzék nem szereti a kormányt. Mire kellett volna tehát épen ezt takargatni? Mintha egy szép asszony a szemétfődnél el, mikor a rakoncátlan szél a ruháját emelgeti.

A pártközi felirat tehát sem a nemzetnek, sem a királynak nem vihet olyan üzenetet, ami meglephetné. Dehát akkor kinek? Talán a jó istennek. Tőle talán még a nemzeti párt is várhat valamit...

POLITIKAI HIREK.

A nemzeti párt értekezlete. Horánszky Nándor elnöklése alatt a nemzeti párt ma este hat órakor értekezletre gyűlt egybe. Az értekezlet közel három óra hosszat tartott. A tanácskozás folyamán a párt igen behatóan foglalkozott a politikai helyzettel és különösen a legutóbb lezajlott parlamenti események beható megvitatásával. Az értekezleten jelenlevő gróf Károlyi Sándort a Gajári Ödönnel vívott párbaja alkalmából ovációkban részesítették és épen a párbaj incidenséből beszéltek meg azokat a módosztatásokat, amelyek mellett a párt a már egyezb. határozatilag kimondott harcot tovább folytatja a Bánffy-kabinet ellen. A vitaközös folyamán kitént, hogy a párt egyhangú véleménye szerint a kormányt minden törvényesen megengedett parlamenti eszköz felhasználásával a párt ehhez a nézetéhez az újabb felmerült parlamenti események következtében is ragaszkodott. Nevezetesen neheztel a miniszterelnök nyilatkozatáért, melyet legutóbb a Házban tett, és amelyben kijelentette, hogy ő, mint a szabadelvű párt vezére, jogosult, sőt hivatott volt a választások intézésére; továbbá Gajári Ödönnek az egyik zárt ülésben mondott beszédéért, mely a választási visszaéléseket jóformán legalizálni látszott — amint azt Blaskovich Sándor ismert levele is értelmezi —; végül gróf Tisza Istvánnak tegnapi beszédéért, melyben bejelentette, hogy a többség az esetleg beállható törvényen kívüli állapotokat utólagosan jóvá fogja hagyni.

E három körülményt a párt elég fontosnak tartja arra, hogy ezekre alapítsa további küzdelmének jogosultságát.

A tanácskozás további folyamán szóba jött az a terv is, hogy a jövő hét folyamán esetleg meginduló indennity vitában a párt

részéről egy felirati javaslatot terjesztessék elő indítványok formájában, amelyben a nemzeti párt az összes pártok helyzetét fel akarja tüntetni és abban a kormány ellen felhozható összes nehézményeket fel akarja tárni. A felirati javaslat szövegezésével megbizta a párt gróf Apponyi Albertet, Horánszky Nándort és Hódossy Imrét. A párt végleges határozatainak meghozatala céljából a legközelebbi napokban ismét értekezletet tart.

A képviselőház bizottságai. A képviselőház zárszámadási bizottsága, hétfőn délután öt órakor az igazságügyi, vallás- és közoktatásügyi miniszterek 1897. évi zárszámadásait veszi tárgyalás alá.

A mentelmi-bizottság, csütörtökön tart ülést, amelyen a Pulszky Agoston által Rakovszky István ellen bejelentett mentelmi ügyet veszi tárgyalás alá. A mentelmi-bizottság úgy Pulszkyt, mint Rakovszkyt ki fogja hallgatni.

A legújabb szövetség. Bizonyos meglepetés számba ment ma, hogy a képviselőház ülésén Polónyi Géza egy erősen szociálista izű interpellációban bejelentette, hogy az ellenzék elérkezettnek látja az időt, hogy a munkásokat a divatba jött szociálista üldözéssel szemben védelembe vegye. Ez arra enged következtetni, hogy az ellenzék harcához új szövetségest keres. Hogy a feltevés nem egészen indokolatlan, igazolja ez a következő pécsi tudósítás is.

A pécsi szociálisták az elmúlt napok egyikén gyűlést tartottak, még pedig az önálló vámtérület érdekében. Az önálló vámtérület hasznát Szabó József fejtette ki, utána még többen beszéltek. A gyűlésen több függetlenségi polgár is részt vett. Szabó javaslatára a következő indítványt fogadták el:

Tekintettel arra, hogy Pécs munkássága elé mindenféle akadályokat gördítenek, hogy Magyarország gazdasági és politikai függetlenségének kérdésével ne foglalkozhassék, indítványozza, hogy a gyűlés hatalmazza fel a vezetőséget arra, hogy a pécsi függetlenségi párttal egyetemben a város egyik alkalmas helyén Magyarország önállósága és függetlensége napirenddel gyűlést tartassék.

Az 1897-iki zárszámadások. A képviselőház zárszámadási bizottsága Fest Lajos elnöklése alatt ma ülést tartott, melyen a földmívelésügyi minisztérium részéről Darányi Ignác miniszter és Kiss Pál államtitkár, az állami számvevőszék részéről Rakovszky István elnök és Szukováthy számvevőszéki tanácsos volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette a földmívelési tárca tavalyi zárszámadásait,

mélységes bánatát, mikor megette a töltött káposztát és nem is tudja, hogy az „miből származik?” Ha tudná a töltött, káposzta nyelvtörténeti fejlődését, akkor büszke volna arra, amivel jól lakott. Így csak fölfuvalkodott lehet. Még pedig kétszeresen. Mert a káposzta is fölfújja az embert, meg a bánat is. Az utóbbit Falstaff állítja.

×

Nem is értjük azt a doktor Ballagit. Micsoda ember az? Minduntalan kikezdi az akadémikusokat. Hol az egyiket harapja meg; hol a másikat. Hol ismét mindnyájukat.

Hát mit lehet az akadémikusoknak szemükre vetni? Műveiket. És ezek oly csekélységek.

=

Furcsa népek ezek a tudósok. Más ember a káposztát a táliban keresi: a tudós a szótárban.

#

Egyébiránt megnéztük a Ballagi-szótárt is, és azt találtuk, hogy abban sem volt meg mindig a töltött káposzta. Az öreg Ballagi kitűnő hazafi volt: a passiv ellentállás korában nem akarta a németeknek elárulni a jó magyar étel titkát, nemzeti nagylétünk ez egyet-

len hiteles maradványát. Egész mást „khivánt” akkor a bhélükbe. És ezért nem is vette fel a töltött káposztát szótárának 1862—4-iki kiadásába. Később aztán, mikor a németek velünk kiegyeztek és megcsinálták a kvótát, őket is érdemesnek tartotta a gyomorhurut áldásaira; és szótára 1881-iki kiadásában már pótolva látjuk a hiányt.

×

Az ilyen hiányt könnyű is pótolni. Csak egy tollvonásba kerül. De miképp fogják pótolni azt a hiányt, mely a Magyar Színház pénztárában mutatkozik. 40.000 forint adósság! Nem csekély dolog. Ilyentől már különb zsebű ember is megijedhet, mint a színház-igazgató. A bank, mely a pénzt kölcsön adta, persze kárt nem szenved. Egyszerűen galléron fogta a váltó legfizetékesebb giránsát, Evva Lajost és behajtotta rajta a szép összeget.

Evva, ki, mint a művészet alapos ismerője, élénk érzéssel viseltetik minden szép iránt, a szép összegekért is lelkesedik, különösen mikor azokat tőle el akarják venni. Fogta tehát a váltót, mely most már az ő tulajdonává lett és elment a színház igazgatójához, Beöthy Lászlóhoz, hogy fizesse ki.

— Kedves rokon — mondá neki — imo-

megvették rajtam a ti adósságokat. Igen természetes, hogy ez összeget meg kell fizetned, mert én csak nem szenvedhetek ily nagy kárt miattatok. Meg kell fizetned már a magad érdekében is, mert tudod, hogy aki adósságot fizet, az meggazdagszik.

— Ez egy kőszá hir, melyet a hitelezők terjesztenek — mondá Beöthy Laci megvetéssel.

Az újságíró nem tagadta meg magát benne.

□

Mert hát ez így van. Aki lélekkel, szenvedélyvel végzte az életben foglalkozását, azt ez a foglalkozás mindig bevonja a maga színével, mely színt aztán nem mossák le az illetőről sem az élet viszontagságai, sem az évek; de még a nyugalom sem, melybe az ember pályája végén visszavonul.

A nyáron láttuk ez igazságnak újabb bizonyítékát.

A Balaton mellékén, Füred közelében nyaralt a „szünidei telepek” egyik csoportja. A szegény gyermekek, kik otthon, szüleik szerény házában sohasem látnak annyi örömet, mint a rövid négy hét alatt, melyre friss levegővel ajándékozta meg őket az embere,

amelyeket Zákó Milán előadó ismertetett. A számadásokban feltüntetett tulkiadásokat, előirányzat nélküli tett kiadásokat s kisebb bevételeket igazoltaknak találta s ennek alapján a tárca múlt évi bevételeire a felmentés megadásának javaslatba hozását határozta el.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as párt kedden este hat órakor értekezletet tart, amelyen megálapodás történik a párt jövőendő politikai megatartására nézve arra az esetre, ha a napirend-vita a jövő hét elején véget érne.

Szélcsend.

(Az országgyűlésből.)

Bernáth Béla kezdte, Tóth János folytatta — az obstrukció csakugyan nem túlságosan változatos. A sok szürke szó egyhanguan kopog, mint az őszi eső és kopogása már unalmas, mert a villámok már régen elmaradtak.

Egy kis mozgást mégis hozott ebbe a monoton zivajba a Kristóffy József beszéde. Már azért is feltűnt, mert okokkal állott ki és bizonyítékokkal. Ez az ember az igazi idealista, mert az obstrukció ötödik hetében komolyan próbált az ellenzék lelkére beszélni s a hatvanhetes ellenzék álláspontjának ismeretével akarta más álláspontra bírni a mai ellenzékét. Haj pedig nem okok valók ide már ilyenkor! A Kristóffy szorgalmas buvárkodása, a kiegyezés közjogi tartalmának tisztázása kétségtelenül a legérdemesebb munka és sokakat fog felvilágosítani az országban, de a parlamentben most nem ez kell. Mezőssy Béla fürgén megcsipkedti egykori professzorát s mert a vicez Pulszky Ágost rovására megy — ezen nevet és tapsot a hallgatóság.

Az obstrukció ötödik hetében ez a helyzet.

Egyébként az ülés végén interpelláció is volt. Polónyi Géza panasolta fel, hogy egy nyomdászlapnál lefoglalták a szabálytalanul gyűjtött pénzeket. Azt hozta ki belőle Polónyi, hogy azt a három milliót is le kell foglalni, amit Bánffy gyűjtött a választási célokra.

Lássá, Kristóffy ur, ez kell a népnek!

A képviselőház ülése.

Elnök: Kardos Kálmán.

Jegyzők: Perczel Béni, Dedovics Antal, Rakovszky István.

A kormány részéről jelen vannak: báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Perczel Dezső, Lukács László és Wlassics Gyula miniszterek.

A jegyzőkönyv hitelesítése és az elnöki bejelentések után a napirend-vitát folytatták.

(A napirend-vita.)

Bernáth Béla a napirendhez nem járul hozzá. Tóth János szintén nem járul hozzá a napirendhez.

Kristóffy József: Meg akarja kísérteni az ellenzék felvilágosítását arról, hogy küzdelmük sem nem jogosult, sem pedig az általuk kívánt cél elérésére nem alkalmas.

Konstatálja, hogy Ausztriában a vám- és kereskedelmi szövetség megkötésének akadályai egyre fogynak s ennek dacára az ellenzék még mindig az 1867: XII. törvényczikk 68-ik szakasza szerint óhajtja a rendezést. Ez valóban nem jogosult.

Abban mindnyájan egyetértünk, hogy ha Ausztiával a szövetség nem sikerül, akkor az önálló rendelkezés következik. Itt azonban azután a jobboldal és a függetlenségi párt álláspontja diametraliter szétválk. A függetlenségi párt szerint ugyanis a 67-es törvény 68-ik szakasza nem az önálló rendelkezést, hanem a vámsorompókat köti ki s erre az álláspontra látszik átsiklani a nemzeti párt is. A jobboldal azonban a törvényt úgy értelmezi, amint azt Horánszky Nándor is értelmezte, hogy az a vámsorompókat nem köti ki kategorikus, hanem csak fakultatív intézkedés gyanánt. Pedig a jobboldal, amely a kiegyezési törvény szellemében működött és nevelkedett, több joggal interpretálhatja ezt a törvényt, mint tesszik azt Bartha Miklós és a függetlenségi, akik ezzel a törvényt szemben mindig a rideg negáció álláspontjára helyezkedtek.

A jobboldal álláspontja tehát az, hogy a 67-es törvény 68-ik szakasza az országnak a cselekvési szabadságot biztosítja minden téren s nem szabja meg imperatíve a vámsorompók felállítását. Hogy így gondolkodtak azok, akik a kiegyezés kölcsönjénél állottak, azt kétséget kizárólag igazolják azok az iratok, hírlapi cikkek, amelyek a kiegyezés keletkezésének idejében láttak napvilágot. A kiegyezési albizottság ellenzéki kisebbsége sem óhajtotta lekötni az országot a vámsorompók felállítására, amint az az albizottság tárgyalásaiból kitűnik. A kisebbség is csak azt mondja, hogy a vámsorompók felállítására csak akkor térnek rá, ha a körülmények így kívánják.

Gróf Károlyi István: Tavaly másképpen gondolkodtak!

Kristóffy József: Maga Tisza Kálmán, aki a kiegyezési tárgyalásokban az ország elévülhetetlen jogait védelmezte, a „Hon“-ban cikket ír, amelyben kifejti, hogy az ország önrendelkezési jogát nem a vámsorompók felállításában látja, hanem abban, hogy önállólag, egyedül, Ausztriától függetlenül rendelkezhetik. Így gondolkozott, amint ez cikkeiből kitűnik, báró Kemény Zsigmond és Ghyczy Kálmán is. (Nagy tetszés jobbfelől.)

Blró Lajos: Tavaly miért nem beszéltek így.

Kristóffy József: Tavaly is ez volt az álláspontunk! Deák Ferencz az albizottságban két ízben nyilatkozott a 67-iki törvény 68-ik szakaszáról. A haza bölcses a felszólalásaiban hangoztatja, hogy az önrendelkezési jog esetén is meg kell fontolni, vajjon miből háramlik több haszon az országra: ha felállítja a vámvonalat, avagy nem. Ime, így gondolkodott Deák Ferencz, akire pedig a függetlenségi közjogászok úgy szerelnok hivatkoztak Deák Ferencz ezt mondta. Ehhez nekünk hát több szavunk nem lehet. (Nagy tetszés jobbról.)

Igen örül, hogy ezeket a hiteles magyarázatokot teljesen fedi az a kommentár, amelyet e tárgyban Horánszky Nándor adott. Most ő kérdi Horánszkytól: állja-e még szavát?

Horánszky Nándor: Én mindig állom!

Kristóffy József: Akkor felszólítja Horánszkyt, járuljon ő is hozzá a normális parlamenti viszonyok helyreállításához.

Az ellenzék tehát ismeri azt a formát, amelyben a törvényt a kormány végrehajtani akarja, ha vámszövetség megkötése nem sikerül. A részletekről a kormány akkor fog felvilágosítást nyújtani, ha az önálló rendelkezés eshetősége be fog állani.

Az indemnitás napirendre tűzéséhez hozzájárul. (Élénk taps és tetszés jobbfelől. Szónokot üdvözlök.)

(Magyarázatok.)

Mezőssy Béla félremagyarázott szavait igazítja helyre. Konstatálja, hogy Kristóffy mai interpretációja teljesen ellentétben áll báró Bánffy álláspontjával, mert a miniszterelnök tavaly fentartás nélkül hozzájárult, Apponyi pedig határozatlan azt mondta, hogy az önrendelkezés csakis a külön vámterület alapján lesz eszközölhető.

Kristóffy hivatkozott politikuskok hírlapi cikkeire. Ő az ilyen, nem illetékes helyen tett nyilatkozatoknak nem tulajdonít súlyt.

Polónyi Géza kijelenti, hogy őt is félreértette. A 68-ik szakasz nem tartalmaz egyebet, mint a vámsorompókat. Aki az ellenkezőt állítja, nemcsak a törvényhozók intenciója, hanem a józan ész ellen is vé. Külön vámterület vámsorompók nélkül nem képzelhető.

Pulszky Ágost Mezőssy Bélának egy rávonatkozó megjegyzésére reflektálva, kijelenti, hogy a miniszterelnök az önálló vámterületi alakra vonatkozó interpretációt tette magáévá s a vámsorompók felállításáról nem volt szó.

Mezőssy Béla: Régen volt az, mikor neki Pulszky magyarázott. Őszintén megvallva, akkor sem értette őt, ma sem érti. (Tetszés balról.)

Elnök: A vita folytatását hétfőre halasztja. Következik

(az interpelláció.)

Polónyi Géza a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

1. Mely törvény alapján bocsátotta ki a miniszter ur az 1897. évi 35.100. szám alatt a nem könyör-

jótekonysága, pirosak, egészségesek, vigak voltak és dévajkodásukkal majd hogy el nem bódították a jó Tenczer Pált, ki a kolóniát vezényelte.

Valami ünnepség volt, melynek fényéhez a gyermekeknek is hozzá kellett járulniok karénekkükkel.

Összegyűltek tehát a nyaraló kitünőségek, hogy meghallgassák a gyermekek hangversenyét.

A közönség első sorában ült Csemeghy Károly, Magyarország nagy jogásza. Aztán megérkezett Blaha Lujza, a bájos egyszerűség anyyala. Mikor a hallgatóság körébe lépett, édes mosolya fényt derített az egész társaságra.

E fény Tenczer Pál szemét is felgyújtotta; és a derék telepvezér sietett a gyermekeket sorakoztatni és az éneket megkezdeni.

— Jól vigyázzatok most, gyermekeim, az énekre! — mondá figyelmeztetőleg. — Helyes és szabatos legyen! Mert most Magyarország legkitünőbb és leghirnevesebb bírāja előtt énekeltek.

Erre fölkel Csemeghy Károly és meghajította magát.

A régi foglalkozás.

Az mindig ott van az öntudat mélyén.

Hej, az az öntudat; az az öntudat! Az nagy zsarnok! Azzal nem bir az ember. Némelykor lelkesít; némelykor lesujt. De menekülni előle nem lehet. Ott ül a lélek legmélyebb rejtekében és ítél.

Olvasták Blaskovich Sándor orsz. képviselő ur esetét. Boldogan ült a képviselőházban, mikor Gajári Ödön, beszédének folyamában, arra utalt, hogy Magyarországon minden választás kerül valamibe és hogy nálunk minden párt segíti az inkább tehetséges, mint tehetős embereit az alkotmányos költségek fedezésében.

Ez a mindenki által ismert igazság úgy nehezedett Blaskovich képviselő ur lelkére, mint a köszikla.

Elment tehát a képviselő ur a szabadelvű párt klubjába és levelet írt az elnöknek, melyben kijelenti, hogy kilép a pártból, mert ő oly emberekkel, kik a választásra pénzt költenek, nem lehet egy fedél alatt.

Azóta Blaskovich Sándor képviselő ur az utczán bolyong. Nem mer haza menni.

Világos mindezekből, hogy nem jó elha-

markodva cselekedni. Meg kell gondolni a dolgokat. Meg kell gondolni, hogy az, amit az ember tesz, jó lesz-e az embernek magának? Ha az ember e tekintetben nem vigyázatos, akkor megjő a késő megbánás, mely pedig nem segít a történeteken.

Igy járt a pénzügyminiszter is a lipótvárosi kaszinó ügyében. Rust Józsi, e kaszinó gondos és szófukar gazdája, anélkül hogy valakinek szólt volna, a nála szokásos gyors elhatározással elszaladt a váczy-utczába, vett a „különlegességek“ boltjában egy csomó jó szivart és elcsempészte a nádor-utczába, még pedig a lipótvárosi körbe. Ott aztán barátai-val együtt kaján gyönyörrel szította őket.

És ime, ebből most országos ügy lett.

Persze, ha a megvett szivarokat ott hagyta volna a szivartözsben, akkor az egész dologból nem lett volna semmi. De haza csempészte őket a boldogtalan: és ezért meg is büntették a klub-ját.

Én mindig gondoltam, hogy ez a Rust József olyan csempész. Engem is be akart csempészni a lipótvárosi körbe. Pedig nem is vagyok semmi specialitás.

Furfangos ember az. Ugy látszik, megígérté a pénzügyminiszternek, hogy elfogadja a kvótát, ha viszont a miniszter megengedi,

adományokat czélzó gyűjtésben keddett rendelkezést?

2. Van-e tudomása arról, hogy ezen rendelkezésre való hivatkozással a fővárosi államrendőrség a „Typographia” című lapnak előfizetési pénzeit, melyek a lapkiadó-tulajdonosnak jogos tulajdonát képezik, lefoglaltatta?

3. Hajlandó-e a miniszter ur ezen törvényellenes eljárásnak megállítására a szükséges intézkedéseket megtenni s a törvénytelenné befoglalt 3864 forintnak hatádektalanul isendő visszaadása iránt intézkedni?

4. Azon nem várt esetre azonban, ha a miniszter ur a hivatkozott rendelkezést a politikai czélokra szánt gyűjtéseknek nyilván törvényellenes módon való szabályozását is czélozta, mivel indokolta miniszter ur azon mulasztásait, hogy a báró Bánffy Dezső miniszterelnök által nyilvánosan bevallott gyűjtések és vesztetésekre szánt és tényleg arra is fordított pénzek tekintetében a törvényes lépéseket eddig folyamatba nem tette?

5. Hajlandó-e a miniszter ur a báró Bánffy Dezső miniszterelnök által a legutóbb lefolyt választások czéljából behajtott pénzek tekintetében a fennebb hivatkozott rendelkezések intézkedéseit alkalmazni?

Az interpellációt kiadják a belügyminiszternek.

Ülés vége délután két órakor.

Az obstrukció ellen.

Ünnep van a kalendáriumban s ez ünnep a politikában is. Egy napig nincsen obstrukció. Noha a matematikai számítás az ilyen vörösbeütés napot az obstrukciók javára tudja be, voltaképen mégis nekünk, a közönségnek esik javunkra. Egy napig nem tudunk az obstrukciókról, egy napig nem halljuk ezerszer ismételt igaztalanságait, egy napig rájuk se gondolunk. Pihenés ez az ő szájuknak és a mi lelkünknek.

Vajha felhasználják ezt a napot, hogy elolvassák, megszivleljék az ősz generális nagyváradi bölcs beszédét. A vészbarangot huzta meg az ősz államférfi. Megrajzolta, eleven színekkel, éles konturokkal, de minden toldás és nagyítás nélkül, hova vezet ez az áldatlan harc, milyen veszedelmekkel fenyeget és minő vesztes gyümölcsöket teremhet. Nem lesz költségvetés, nem lesz indemnity. De azért az államnak meg kell maradnia, a tisztviselőknek élniök kell, a katonákat sorozni és eltartani muszáj.

S ekkor megvan a törvényen kívül levő állapot, amelyet a törvényhozás egy része erőszakolt ki. Hogy ki felel ezért, az másodrendű kérdés, hisz a kormány vezetői akkor is minden dolgukban a nemzet javát fogják

hogy a lipótvárosi kaszinóban „szpecialitás”-okat szivhassanak, úgy mint a nemzeti és az országos kaszinóban. És Lukács László ő excellentiája ráment neki a lépra. Becsapatta magát. Mert most a lipótvárosi kereskedők finom Bock-okat és Henri Clay-eket szivnak az „alsós”-hoz; és nincs kvóta, melyet Rust Józsi elfogadhatna.

Igy higgyen az ember a zsidónak!

#

E jó szivaroknak a füstje azonban bele ment Polónyi képviselő orrába, aki érte meg „kérdeztette” a felült minisztert és fölfödözte az egész turpisságot.

Ebben pedig a „megalkudozó” város- atya hűtlen lett híres zsidóbarát elveikhez, melyekkel a hasongondolkodásnak köreiben oly szép állásra tett szert. Avagy úgy vélekedik talán, hogy a pazarlás az élvhajászó fényűzés csak a méltóságos és tekintetes urak szabadalma Magyarországon? Zsidónak nem szabad nagyobb mértékben költenie? Hiszen ha Polónyi ur megátalja a zsidókat abban, hogy drága szivarokat szivjanak, akkor még több pénzük lesz, mint most van. Mit fog ehhez mondani Polónyi ur? Megegyezik-e az ő elveivel, hogy a zsidókat gazdagítsa? Nem jobb lett volna ez ügyet nem bolygatni? és

keresni és felelősek lesznek tetteikért. De ki felelhet a jövődők kormányaiért ma?

Az ellenzék mindig azt hánytorgatja, hogy: Tisza Kálmántól tanultuk ezt! Tisza Kálmán csinálta az első obstrukciót. Milyen más obstrukció volt az. Nem akasztotta meg a kormányzás kerekét, nem ártott az ország vitális érdekeinek, nem teremtett törvényen kívül levő állapotot. És mégis hiba volt az is. Hiba volt, melyet a vezére is sajnál. És nem röstelli bevallani mély sajnálattal.

Pedig az csak hiba volt, a mai obstrukció bűn.

A vármegyék mozgalmairól érkezett tudósításaink egyébként a következők:

(A nagyváradi gyűlés.)

A mára összehívott megyegyűlésre zsufolásig megtelt a vármegyeház nagyterme. Riadó eljenzéssel fogadták Tisza Kálmánt, aki Beöthy főispánnal jött a terembe. Kíséretében Tisza István, Orley Kálmán, Goldis József és Telegdy József országgyűlési képviselők mentek be. A gyűlésen az egész megye előkelősége megjelent, hogy Tisza Kálmán beszédét hallhassa.

A gyűlésen először a megválasztott megyehizottsági tagokat igazolták. Aztán következett Csongrád vármegye és Pécs város obstrukcióellenes átírata, amelyre nézve az állandó választmány azt javasolta, hogy Bihar vármegye csatlakozzék ehhez a megindított mozgalomhoz. Papp főjegyző fölolvasta ezt a javaslatot, amelyben alaposan ki van festve, hogy az ellenzék veszedelmébe dönti a parlamentarizmust az obstrukcióval. Egy parasztagda, Molnár István, a fölirat ellen kezdett beszélni, az „eláll!” kiáltásoktól azonban nem tudta beszédét folytatni.

Ezután fölállt Tisza Kálmán és perczekig tartó eljenzés után a következő beszédet mondotta:

(Tisza Kálmán beszéde.)

Tisztelt megyehizottság! (Általános élénk eljenzés. Halljuk!)

Midőn ezen teremben rég idő múlva ismét megszólalok, meggyőződéseim szerint hazafiai kötelességet teljesítek. (Igaz! Ugy van! Eljenzés.) De lehetetlen, hogy ne gondoljak arra, midőn először volt szerencsém itt szót emelni. Szomorú időknek félig-meddig való beveződése után volt ez, akkor, midőn a nemzet annyi szenvedés után az első reménysugarat kapta az iránt, hogy kitarásának

követni a „Haulet”-beli drusszának, Poloniusnak tanácsát:

„Ami gondolsz, halgasd el!

..... Maradj hű önmagadhoz!”

De ugy látszik Polónyi ur sem olvassa a jó könyveket, mint a megfoghatatlan makacs- sággal fejéhez ragaszkodó Bánffy Dezső miniszterelnök ur.

Az ember csak elesodálkozik, hogy milyen politikai celszövényeket, milyen közjogi feloniákat követnek el az emberek, hogy drága szivarokat szivhassanak, mikor pedig a szegény embernek alig jut osztályrészül egy száraz virgóniai, melyen elragódjék, amíg egy cizkét megir. És a sors is oly kegyetlen hírekkel üldözi a szegény proletárt: Fiumében egy millió virginiai szivar fult az árvízbe, úgy hogy aztán el kellett őket égetni.

Egy katonatiszt-barátomnál voltam, mikor e hír érkezett. Hangosan beszélünk róla.

Az ordománéz-baka, ki a szoba egyik szögletében a falon függő fegyvereket rendezgette, fogai között mormogá:

— Egy millió virginiai! Mennyit lehetett volna ettől köpni!

Igy beszél egy ur!

Kocsis József.

eredményeként alkotmányának újabb birtokába fog jutni. S bár ez idők még nehezek voltak, bár éreztük, hogy az eredményig még sok küzdelem van, lakésedással, reményekkel voltunk eltelve itt mindnyájan, amint emlékezhetnek azok, akik már velem együtt akkor e bizottság tagjai voltak. Most a legnyugodtabb, a legbékésebb, a legúsztatásban megtartott alkotmányosságban élünk, örömmel nézhetjük nemzetünk fejlődését az anyagi és szellemi téren (Ugy van!) és mégis én legalább, de azt hiszem, mások is, úgy vannak veje, aggodalommal vagyunk eltelve (Ugy van!) és miért? Mert ma, midőn sem külhatalom, sem hazai hatalom, sem semmi nem veszélyeztetni alkotmányosságunk folytoposságát, fejlődését: saját hazánk siai egy részének működése az, amely kockára tehet mindent, ha hosszasan tart. (Ugy van!)

Hát uraim, miről van most szó? Mi az, ami a képviselőházban az obstrukció által — melyről fogok később még pár szót szólni — előretni vagy megakadályoztatni czéloztatik?

Ha sikerre vezet az obstrukció, az eredmény először az, hogy újévkor nincs törvényesen megállapított költségvetésünk semmi formában. — Mi lesz ennek a következése? Azt talán nem képzelel senki, hogy akkor lehető, hogy a hivatalnok ne kapjon fizetést, a katona ne kapjon zsoldot, az államadóságok kamatait ne fizessük, vagyis felforduljon ebben az áldott Magyarországon minden?

Ez lehetetlen és hiszem is, hogy a kormány és az azt támogató többség meg fogja tenni kötelességét ez irányban, de mégis, mi van elérve? Az, hogy példa adatik, hogy most csak a legnagyobb szükség kényszere alatt, de ki tudja, hogy jövőre, más kormányok más időkben nem teszik-e másképen is, hogyan lehet az alkotmányos formákon kívül is az államéletet föntartani. (Ugy van! Tetszés.) Hogy ebben mi a nyereség, azt nem értem, a veszteség nagyságát pedig mélyen érzem. (Tetszés.) A másik: megakadályozni, lehetetlenné tenni, hogy az anyagi ügyek az ugynevezett kiegyezési törvények útján rendeztessenek. Ez is, tisztelt uraim, oly dolog, aminek megakadályozása kiszámíthatatlan kárt tesz az országnak, mert bármi legyen a megoldás — majd szölok még róla — de arra, hogy tudja, hogy miként van megoldva a kérdés, hogy mi a jövődők egy-néhány évnek a viszonya, arra csakugyan a mezőgazdának, az iparának, a kereskedőnek feltétlen szüksége van (Ugy van!) és mégis ez is megakadályoztatik. Én ebben az egyik kérdésben még értem azokat, akiknek meggyőződésük rég idő óta az, hogy a külön vámterület, a vámsorompó volna Magyarország érdekében. Sohasem osztotam ebben a nézetben, ma sem osztom. Itt Váradon is sokszor kifejtettem ebbeli nézeteimet, de erre törekedni jogosultság van. Egyre azonhan nincs jogosultság, arra, hogy egy kisebbség azt rá akarja erőszakolni a többségre. (Ugy van!)

Emellett természetesen megakad a továbbfejlődés. A városok nélkülözhetik majd a törvényjavaslatok szerint nekik járó pénzbeli előnyöket, a papság is minek kapja olyan hamar azt a kongrua-kárpótlást, ugyebár azt hiszik azok, akik akadályozzák? Én nem hiszem, de mindenesetre ezeknek a városoknak, az összes szegényebb papságnak, a világon mindenkinek csak kárt tesznek vele, hasznót senkinek. (Ugy van!) És mi azután a még nagyobb következése? Az, hogy Magyarország tekintélyét, Magyarország súlyát Európában ha sikerül nekik megzavarni, itt a viszonyok konszolidált voltát leszállítják arról a pozízió, amelyen — büszkén, de az igazságnak megfelelően mondhatjuk — ma áll. (Ugy van!) Mert, uraim, ma annak, hogy itt nagyhatalom legyen, egész Európa szükségét érzi, be is ismeri, és épen azért, mint hogy ez a nagyhatalom ma nem lehet itt más, mint az osztrák-magyar monarchia; midőn a monarchia másik államában zavarosak lettek a viszonyok, itt konszolidált viszonyokat tudunk felmutatni, mindenki belátta, hogy ennek a nagyhatalomnak alapja, sulya, biztonsága: Magyarország. (Élénk helyeslés.) Ennek köszönjük a nemzetek és külföldi uralkodók által hangoztatott azokat az elismeréseket, jókívánatokat. Ha sikerül ezen konszolidált viszonyokat

felzavarni, méltóztassanak elbinni, nem fognak azok többé velünk gondolni. Magyarország önmaga szállítja le magát arról a polczról, amelyre önmaga érdekei által helyeztetett. (Igaz! Ugy van!)

És uraim, bocsássák meg, ha itt az obstrukció alkalmából egy pár szót magamról is szólok. (Halljuk! Halljuk!) Tudom, hallottam, hogy minduntalan azt mondják: Tisza Kálmán is obstruált. És egyáltalában ez különben is csak egy része azon általános ténykedésnek, melyet velem a tisztelt ellenzék máskor is követ. Ugyanis nem nézve, hogy megféleml-e épen a valóságnak, vagy nem, ha az ellenzéki működésben talán maguk is érzik, hogy valami hibát követnek el, mindig az én példámra hivatkoznak, egészen mást tesznek ugyan és engemet mindig mindenben támadnak, de mentesülnek odaállítanak. Pedig tessék elbinni, amit tettem, azért vállalom a felelősséget, de odaállítani magamat az ellenzéki visszaélésekre mint pajzsot, azt nem engedem. (Élénk tetszés és éljenzés.) Hát obstrukció! Igaz, volt egy obstrukció, amelyben én is részt vettem. Mondhatnám, kifejtettem a képviselőház előtt, hogy — kényszerítve rá: mindig beismerem, ma is beismerem, hogy az sem volt helyes. De milyen volt az és mikor volt? Először is olvankor volt, amikor az által az obstrukció által az állam rendje nem érintetett, ha sikerült is. (Ugy van!) Volt rendes költségvetés, rendben mehetett minden. Obstruáltatott egy törvény: a választási törvény közvetlenül az általános választások előtt és azért, mert különösen a városi és rendezett tanácsú városi szavazók egy része jogától megfosztatni szándékolta. De még akkor is annak az obstrukciónak eszébe sem jutott hetekig vitatkozni afelett, hogy napirendre szabad legyen-e tűzni valamit: annak soha eszébe sem jutott gátolni, hogy az ülések meghosszabbítsanak, aminek tavaly láttuk betekre kimenő példáját, sőt azok, akik az obstrukciót csinálták, belementek napokig kétszer tartott ülésekbe és maguk proponálták, nehogy megakadjon az ügymenet, bár oly fontos tárgy nem volt, mint a mostaniak; mert — ismétlem — minden mehetett a maga rendjén; maguk proponálták, hogy az egyik ülés szenteltesse a választási törvénynek, a másikon végezzük el simán mindent, ami végzendő. (Helyeslés.)

Hát, uraim, lehet-e ezt az obstrukciót egy pillanattal is egy napon emlegetni a mostanival? Ismétlem, hiba volt az is; de engedjék meg, ha azt nem hallottam volna, hogy a politikában a bűn sem nagyobb a hibánál, talán más szót keresnék: de így csak azt mondom, hogy bizony ez a haza elleni öntudatlanul — felteszem — elkövetett vétség. (Ugy van! Élénk tetszés.)

De hát uraim, épen azért, mert ezen nézetem vagyok, mert azt tartom én is, hogy Magyarországot odakényszeríteni önmagunknak, hogy bizonyos fokig, ha ideiglenesen is, törvényen kívül kelljen kormányozni: bűn, hiba, a haza elleni vétség, mert azt tartom, hogy Magyarország konszolidált viszonyait megzavarja, az azok iránti hitet elenyésztetni, talán még sokkal nagyobb hiba. Én részemről teljes készséggel járulok azon határozati javaslatához, amely ép az imént a főjegyző ur által felolvasztatott. (Hosszas, élénk éljenzés) és uraim, óhajtom, hogy az ország törvényhatóságai-ban megindult ezen mozgalom, tegye meg czél-szerű, a hazára nézve üdvös hatását. Reményem is, mert — uraim — ha meg nem teszi, ha folytattatik ez a néma küzdelemnek, ha ajtónk előtt lesz azon veszélyek beállása, amelyeket jelezni bátor voltam, igen keserves alternatíva előtt fogunk állani, mert más módot én nem tudok. Vagy azt mondja a többség: inkább, semhogy én rossz színben álljak, inkább, semhogy engemet a szabadelvűség elleni váddal illessenek, hadd pusztítsák, ami pusztítható és nézi az elpusztulást vagy ezen tisztán érdekes, semmi alkotmányos eszme által nem igazolt és semmi egyéb mint egy kisebbség zsarnokságára (Ugy van!) vissza nem vezethető eljárással szemben, ha kell, erősebb eszközöket is használj (Zajos helyeslés) és uraim, engedjék meg, hogy ismétlem azon óhajtomat, hogy a választást ezen alternatíva közt el lehessen kerülni. De

tudok példáit, ahol választottak, például választott a parlamentárizmus őshazája, a szabadság és a szabadszólás legbiztosabb helye, országa: Anglia, választott legszabadelvűbb embereinek vezetése mellett. Én ma nem akarok választást proponálni, de igenis arra kérem, méltóztassanak megfontolni először azt, hogy azok a dicső eleink, akik 1848. előtt a szólásszabadság és a nyilvánosság mellett oly szép küzdelmet vittak, vajjon mit értettek azok a szólásszabadság alatt? Én úgy tudom, azt értették, hogy a gyűlés termeiben elmondottakért a hatalom felelőssége ne vonhasson senkit, (Ugy van.) hogy minden fontos tárgy egész szabadon legyen megvitatható és a vitakozás a nyilvánosság elé kerüljön. Most, úgy látszik, másképp értelmezik azok, akik most féltik a szólásszabadságot. Azt hiszik talán, hogy a szólásszabadság abban áll: ugyanazt a dolgot ismételtlen és ismételtlen elmondani; a nyilvánosság pedig abban áll, hogy igyekezzenek zárt ülésbe menekülni. (Igaz! Ugy van! Élénk derültség és tetszés.)

De hát uraim, ismétlem, én ma csak azt akarom még megjegyezni, hogy nincs az az emberi szent jog, amelynek bizonyos korlátai a világon ne lennének. És én legalább úgy tudom, hogy nincs fontosabb jog a személyes szabadságnál és mégis ott, ahol akár az állam, akár pedig másoknak érdekét jogtalanul sérti, korlátja van. (Ugy van!) A szólásszabadság én szerintem minden viszonyok közt fentartandó, de ne értsük alatta folytonos szószaporítás szabadságát, hanem a tárgyak szabad megvitatásának módját és fegyverét. (Igaz! Ugy van!) Hiszen én igen sok hírlap-íróval vagyok ismerős és jó barát, kik bizonyosan vért ontanának velem együtt a sajtószabadságért, de — uraim — a sajtószabadság alatt sem szabad a rágalom szabadságát érteni, mert hisz ez öli meg a szabad sajtó tekintélyét erejét: az örökös rágalmazási szabadság. (Ugy van!)

Épen úgy vagyok a szabadszólás jogával is, mint egyáltalán a világon minden joggal, hogy ha maga a szabadság nem tudja az annak előfeltételét képező jogokat korlátozni annyira, amennyire a közjó kívánja, akkor lehet aztán a legszentebb jogoknak is ellenségeket támasztani, kiknek a végén sikerül azt korlátok közé szabni, melyek mellett igazán megszűnt már a jogrend. (Ugy van!) De hát nem kívánom a tisztelt bizottság figyelmét továbbra is igénybe venni. (Halljuk! Halljuk!) hisz ha bekövetkezik — amit óhajtok, hogy ne következzen be — hogy csakugyan az általam jelzett alternatívák közt választani kell, azt hiszem, hogy lesz alkalmam, sőt részben kötelességem, nem ugyan e helyen, de e városban — ha majd akkor megengedik — tisztelt választóim előtt nyilatkozni. (Élénk éljenzés.) Ma csak azt kérem, méltóztassanak fontolóra venni a helyzetet, méltóztassanak megfontolni, vajjon az ország érdekeinek pusztulását nézni kell-e inkább, vagy pedig a másik hasonló szomorú alternatívához kell-e inkább nyulni. De ne csak önk méltóztassanak ezt megfontolni; legyenek szivesek, ki-ki a maga körében, ezen eszmével foglalkozni, hogy ha minden kívánságunk ellenére rákerülne a sor, ne egyes emberek, ne is csak a képviselőház többsége álljon ott, mert az akkor gyenge, hanem álljon ott az erős nemzeti közvélemény. (Zajos tetszés és éljenzés.) Az indítványozott javaslatot elfogadom. (Hosszu lelkes éljenzés. Felkiáltások: Szavazzunk!)

(A határozat.)

Mivel ezután senki sem jelentkezett szó-lásra és szavazást csak egy bizottsági tag kívánt, az elnöklő főispán a javaslatot elfogadottnak jelentette ki. Ezzel a gyűlést véget ért.

Tisza Kálmán ma délbán a főispánnál ebédelt s a délutánt a kaszinóban töltötte. Tisza Kálmán délelőtti beszédeért mindenfelé zajosan és lelkesen ünnepeltek. Este tisztele-tére a bazarban népes társaságot volt. Tisza Kálmán, István fiával, este visszautazott a fő-városba.

(Békésmegyei közgyűlés.)

Békésmegyeinek Gyulán tartott mai közgyű-lésén Ladics György indítványt terjesztett elő az obstrukció elítélése tárgyában. Ladics hosszab-ban okolta meg indítványát, amelyet — ugymond — nem pártbeli elfogultságból tesz, hanem a par-lamentárizmus megmentése érdekében. Ha az ob-strukció lábrakap, a nemzetiség, az alkotmányos-ság örve alatt veszélyeztetheti alkotmányunkat. Jancsovies Emil napirendretérést javasol. Nagy hatással beszéltek az indítvány mellett Horváth Károly, Zsilinszky Endre és László Elek; ellene Veres József és Berényi Armin. Ez utóbbiak a vá-lasztási visszaéléseknek tulajdonítják az obstruk-ciót. Azután szavazás alá bocsátották az indít-ványt és nyolezvanöt szavazattal hatvanöt ellen-ben e l f o g a d t á k. Így tehát Békésmegye föl-iratot intéz a képviselőházhoz, azzal a kérrrel, hogy az obstrukciót, mint parlamenti fegyvert, tegye lehetetlenné.

(Szolnok-Doboka közgyűlése.)

Szolnok-Doboka vármegye törvényhatósági bizottsága Bornemissza Károly főispán elnöklése alatt Deesen ma rendkívüli közgyűlést tartott és Csongrádmegye átiratát, mely a képviselőházi tár-gyalásoknak rendes mederbe való terelését sürgeti, pártolólág tudomásul vette és száz bizottsági tag négygyel szemben határozatilag kimondotta, hogy ebben a tárgyban feliratot intéz a képviselőház-hoz. A feliratot, amelynek szövegét dr. Torma Miklós alispán a közgyűlésen felolvasta, általános helyesléssel elfogadták.

(Győr és az obstrukció.)

Az obstrukciónak káros hatását a váro-sokra s így ezek állásfoglalásának jogosultságát az obstrukció ellen az a leirat igazolja legjobban, mely Darányi minisztertől ma érkezett Győr váro-sához. Győr városa tudvalevőleg kiviteli sertes-piacznak van kiszemelve, minek alapján már je-lentékeny beruházásokat tett s a sertestelep sza-bályozási tervét is megállapította. Ennek jóváha-gyását várják itt türelmetlenül, mert ha ez meg-történt, úgy nagy építkezések válnak szükségessé s milliókra rugó összeggel emelkednek a forgal-m. Az ellenzék hazafisszágából azonban a tervek jóvábagyása bizonytalan időre van elhalasztva, amennyiben a miniszteri leirat szerint be kell várnai a kiegyezési törvények letárgyalását, amit azonban az obstrukció lehetetlenné tesz.

(Népgyűlés Brassóban.)

A brassói magyarság intéző bizottságának több mint száz választópolgára, nagyobb részt ipa-rosok és kereskedők, írásbeli felszólítást intéztek a polgársághoz n é p g y ű l é s m e g t a r t á s a c z é l j á b ó l. A népgyűlés ma volt nagy-számú polgárság jelenlétében és egyhangulag ki-mondták, hogy feliratot intéznek a kormányhoz azzal a kérelemmel, hogy intézkedjen a képviselő-ház tanácskozásainak nyugodt lefolyása és normá-lis rendjének helyreállításá iránt és az előterjesz-tett törvényjavaslatok sürgős elintézéséről gondos-kodjék.

KÜLFÖLD.

Ferdinand és a román király. Szófiából jelentik: Az a tény, hogy Karoly román ki-rály Ferdinand bolgár fejedelem kétszeri látog-atását még nem viszonzta, Szófiában, a fejedelmi konokban rendkívül kínos hatást keltett. A dolog kellemetlen voltát fokozza az, hogy a fejedelem a múlt hónap elején, amikor Karoly király a ragatzi fürdőből vissza-tért, alkalmas módon megkérdezte, vajjon számíthat-e arra, hogy a király még ebben az évben viszonzza a nála tett látogatást? és erre a különben szokatlan kérdésre azt a kategorikus feleletet kapta, hogy a király e b b e n a z é v b e n n e m h a g y j a e l R o m á n i á t. A visszautasítás: Ferdinand fejedelmet nagyon kellemetlen helyzetbe hozta, mivel a király látogatását nemrégiben ismét megígérték. Az ellenzék kárörvendve nevet a fejedelem felsülésén, aki a szobranjót meg-nyitó trónbeszédében egy árva szóval sem emlé-

kezelt meg a Sinaiában tett látogatásról. Ma a szobrányban a miniszterelnök próbálta a fejedelmet dícsőíteni.

— Mi — mondá egyebek közt a miniszterelnök — az összes államokkal jó, őszinte és lojális viszonyban állunk. A fejedelmi pár romániai látogatásáról a trónbeszéd azért nem emlékezett meg, mert már a múlt évi trónbeszédben említés történt erről a látogatásról, amely az első volt a fejedelem elismerése óta. A bécsi udvarnál tett látogatásról a császári családban történt nagy szerencsétlenség miatt, szintén nem emlékeztek meg a trónbeszéd. Az emigránsok ügye szerencsés megoldást nyert, amennyiben azok, akik vissza óhajtottak térni, visszajöttek hazájukba. E kérdés megoldása azért haladt oly lassan, mert kerülni akartunk minden izgalmat. A fejedelemnek Pétervárott tett látogatása rátette a koronát az Oroszországgal való kibékülés művére. Az a fogadtatás, amelyben a fejedelmi család ez alkalommal Pétervárott részesült, a legjobb bizonyosága a két ország közt fennálló kitűnő, őszinte viszonynak. Az Ausztria-Magyarországgal és más országokkal kötött kereskedelmi egyezmények nagy előnyöket és jótéteményeket biztosítanak Bulgáriának.

A kiegyezés.

(Távirati tudósítás.)

A „Neue Freie Presse” egyik legközelebbi számában a junktimról cikkezett. Ezek a fejtegetések bizonyos feltűnést keltettek és ezért ma a „Freundenblatt” a következő kommentárt fűzte a „Presse” minapi cikkéhez:

„Nem kételkedünk benne, hogy a kormány és a többség eddigi nyilatkozataihoz képest annyiban ragaszkodik a junktimhoz, amennyiben Ausztria nem vállalhatja el az új kiegyezésről reá háruló teheröbbletet Magyarország kvótájának emelése nélkül. Csak az a kérdés, mikép juttassák ezt a junktimot formailag kifejezésre. A kereskedelmi és vámszövetséget törvényhozásilag függővé tenni a kvótától annyiban nehéz, mert nem tudhatni, milyen fórum elé kerül a döntés a kvóta tárgyában. A kereskedelmi és vámszerződés ezáltal olyan feltételtől függne, amelynek bekövetkezése egészen bizonytalan, holott 1878-ban és 1887-ben a vámszövetséget a már biztosított kvótatörvény-nyel kapcsolták össze s így a junktim semmiféle nehézséggel nem járt.”

Ezt a kommentárt ma a hivatalos „Wiener Abendpost” is átveszi és a következő megjegyzéseket fűzi hozzá:

A „Neue Freie Presse”-ben is kiemelt az a nézeteltérés, hogy a junktimot a kvótatörvénybe vegyék-e föl, avagy — amint a kisebbség akarja — a kereskedelmi és vámszövetségbe, semmi esetre sem jelentéktelen és — amint a „Neue Freie Presse” is helyesen mondja — nem önkényes kérdés, mert ép úgy, mint most, a legutóbbi kiegyezés megkötésénél is mind a kereskedelmi és vámszövetség, mind a bankjavaslat parlamentáris elintézése megelőzte a kvótát és pedig az elsőt már 1886-ban, a bankjavaslatot 1887. elején, és a kvótajavaslatot csak 1887. május havában intézték el. A junktimnak az utóbbi törvénybe való felvétele gyakorlati értékű volt. Értéktelen volna azonban, ha feloldhatatlan kapcsolatot létesítenének valami között, ami már előttünk van és valami még egészen ismeretlen között. Egyébiránt mi is az a junktim? az összes pártok célja? III. főlemelése a magyar kvótának. Ha már most igaz az, hogy a többi kiegyezési törvényjavaslatból Magyarországnak több haszna van, mint Ausztriának, akkor tulajdonképen Magyarországnak állana érdekében, nem pedig Ausztriának, hogy ragaszkodjék olyan junktimhoz, hogy a kvóta csak a Magyarországra nézve előnyös törvényekkel egyidejűleg lépjen életbe.

(Bank és valuta.)

Az osztrák Reichsrath bank- és valutaügyi albizottsága mai ülésében Gross, Gruber, Mettall és Steinwender felszólalásai után letárgyalta és minden benyújtott módosítvány elvetésével változatlanul elfogadta a javaslatot a készpénzfizetések megkezdésére vonatkozó átmeneti intézkedésekről és az osztrák-magyar bankrésztörvényének emeléséről szóló összes cikkeket.

Dreyfus.

A szcenikai zavar akkor éri el a tetőpontját, midőn a hős már a harmadik felvonásban meghal. Különb, akik már ötven éve járnak színházba, azok sem láttak ilyet. Egyszerűen képzelhetetlen helyzet az, hogy a rendező kiálljon a lámpák elé és tompa hangon azt jelentse a közönségnek: „A mesénket nem tudjuk befejezni, mert Romeo apoplexiában meghalt.” Ez a helyzet elképzelhetetlen, de némileg lehet sejteni, hogy utána mi következne. A földszint csóválná a fejét, az erkélyen egy kis zugás volna, a karzat visszakérné a pénzt és a direkció a közönség távozása után hamar elsötétítené a nézőteret. És künn azután talán csak a kékfejkendős varróleányok sóhajtának: „Istenem, mi is lett volna a darab vége?”

Lám, hát a világnak még sem hiv utánzata a színház, mert itt más történik, ha a hős ideje előtt hal meg. A kis kapitány az Ördögsgigetén, akinek kettős szerencsétlenségéhez, mit a hamburgi új kórház lakóiról mondott Heine, még egy harmadik szerencsétlenség is hozzájárul, az tudniillik, hogy végtelenül rossz a képe; a kis kapitány, akiről pontosan tudjuk, hogy két kilogramm Camembertsajtot evett meg a múlt hónapban és szénné szitt hat fapipát, ez a kis kapitány úgy készül meghalni az ötödik felvonás előtt, hogy künn nemcsak a hajporos varróleányok fogják kérdezni azt, ami történt volna, hanem a páholybérlek is. S a rendezők büroijába bekopogtatna az egész világ: „Hallják, kérem, hogy is kellett volna az Alfréd dolgának lenni?”

A párisi táviratok ma Dreyfusnak valami leveléről beszélnek, amelyben az elítélt azt írja, hogy ereje végét járja, hogy haldoklik már. Nem lehetetlen, hogy ez a megviselt rábnak, az idegegyöngült száműzöttnek hypochondrikus nagyítása csak; olyan nagyítás persze, aminőhöz joga van annak, aki évek óta kátraczebe van csukva. De az sem lehetetlen, hogy ezt a levelet célzatosan publikálták s hogy ez a levél a közrend barátainak kellemes, mert hivatkozni lehet majd rá egyszer később, talán már nem sok idő múlva, ha Dreyfus véletlenül a revízió küszöbén meg talál halni. Igazolni lehet majd vele, hogy Dreyfust nem úgy gyilkolták meg, mint Enghien herceget, mint a december másodika áldozatait, mint szent Lajos unokáit, mint száz év óta Franciaországban annyi embert, akiknek mind Franciaország érdekében kellett meghalnia. Kellemes levél. A harmadik felvonásban apoplexiát kaphat a hős s a francia színház nem fog összedölni, ha a meglepetés után az egész világ azt kérdezi majd, hogy hogy is kellett volna a Dreyfus dolgának lenni.

Dreyfusardok és anti-Dreyfusardok, ilyenek mutatkozik a bonyodalmas dolog vége. S ha így pusztul el a kis kapitány, bizonyos, hogy nem igen lesznek többé, akik gyűlölettel emlékeznek majd meg az Ördögsgiget halottjáról. Egy óriási kórus, az egész világ azt harsojja majd, hogy gázság történt, mert a haza érdekében feláldoztak egy embert. Förtelmet, gyilkosságot üvölt majd az egész ujságolvasó világ. Holott tulajdonképen csitt ennek az egész világnak. Csitt neki, mert ez az egész világ is mindig azt hirdeti, hogy szükség esetén mártírnak kell lenni a hazáért, s hogy aki nem hal meg érte, hanem él, annak is altruista-köponyegben kell járnia.

Az itt következő táviratok sokkal érzelmesebbek és meghatóbbak, mint különben a telegrammstilben irt tudósítások lenni szoktak. Ezáltal nem a semmitőszék, nem a vezérkar és nem az utca szól, hanem megszólal maga Dreyfus. A szerencsétlen ember hangját már oly régen nem hallotta senki. Figyeljük, mily fájdalmasan szól e hang. Mi nem látjuk persze, mint élő özvegye, egyúttal a reszkető kezeirását, amelyből a szegény nő talán már a legborzasztóbbat sejtí, mi csak a Morse-gép száraz kopogásán keresztül hallgatjuk Dreyfus Alfréd panaszát.

Íme a táviratok:

Páris, november 12.

Reinach József a következőket mondja el a „Siécle”-ben: Dreyfus szeptember 21-én megható levelet irt a guyanai kormányzóknak. Levelében elmondta, hogy már hónapok előtt irt a köztársaság elnökének és a vezérkar fejének, Boisdreffre tábornoknak és arra kérte őket, hogy kezdjék meg a revíziót. Ezekre a levelekre nem kapott választ; élve szakították ki az élők sorából. Még egyszer fog irni a köztársaság elnökének és Boisdreffre tábornoknak s azt a kérését hagyja nekik örökül, hogy gyermekeinek és feleségének becsületét mentse meg; ő maga nem fog többé családjának irni. Ez lesz a dolog vége.

Reinach ezután azt mondja, hogy mult csütörtökön a gyarmatügyi minisztériumnak egy hivatalnok a Dreyfusnének elvitte ezt a levelet. Brisson megígérte, hogy mihelyt a semmitőszék végleg dönt, azonnal értesíteni fogja Dreyfust. Már most Dreyfusné azt kérdezte Dupuytól, vajjon a mostani minisztérium beváltja-e az előbbi kormány ígérteit. Dupuy azt válaszolta Dreyfusnének, hogy a férje még semmit sem tud a revízióról. Dreyfusné már most arra kért engedelmet, hogy ő maga telegrafálhasson a férjének; a kormány ezt a kérést elutasította.

Páris, november 12.

A Havas-ügynökség főntartással közli egy alkalmi levelezőjének azt a tudósítást, hogy Dreyfusné pénteken a gyarmatügyi minisztériumba ment, hogy megkísérleje, nem lehetne-e férjének, mint-hogy valószínűleg visszatér, meleg ruhát küldeni. Kérését megtagadták s azt mondták neki, hogy a kormány, ha szükséges lesz, megteszi a kellő intézkedéseket. Midőn Dreyfusné hazajött, azt az értesítést találta otthon, hogy senki még egyszer a gyarmatügyi minisztériumba, ahol fölolvasták neki férjének épen akkor érkezett levelét, amelynek ez a veleje:

„Öt esztendeje kérem Boisdreffre tábornoktól pöröm revízióját. Nem kapok választ. Értem, hogy minden fáradozás hiábavaló. Elhatároztam tehát, hogy senkinek sem írok többet, még családomnak sem. Erőm végét járja, haldoklom. Franciaország nagylelkűségére bízom, hogy emlékemet rehabilitálja.”

A levél felolvasása után Dreyfusné engedelmet kért arra, hogy férje megmentésére táviratilag közölhesse vele a semmitőszék ítéletét, vagy tegye meg a minisztérium. Ezt a kérelmet is megtagadták. Dreyfusné azután megkérte családjának egy barátját, hogy tegyen még egy utolsó kísérletet a miniszterelnöknél. Dupuy ugyanolyan választ adott, mint a gyarmatügyi miniszter. Ezt azzal indokolta, hogy a hivatalos jelentések szerint Dreyfus egészséges. A Dreyfus-család ügyvédei erre elhatározták, hogy sürgősen megkeresik a legfelsőbb törvényszéket, hogy a pör revízióját elrendelő ítéletet közöljék Dreyfussal.

Páris, november 12.

A „Figaro” jelenti, hogy Picquart fogságát nyomban a semmitőszék előtt való megjelenése után megszüntetik.

A „Rappel” tudni véli, hogy ha Picquart ezredet nem bocsátják szabadon, a kormányt meg fogják interpellálni az egész Picquart-ügyről.

Páris, november 12.

Loew semmitőszéki elnök tegnap értekezett Mornard, Labori és Demanche ügyvédekkel, azután elhatározta, hogy a tanuvallomásokat közölni fogja Mornard-dal, mihelyt Zurlinden és Chanoine volt hadügyminisztereket kihallgatták.

TÁVIRATOK

Vilmos császár utazása.

Beirut, november 12. Bálbektől visszajövet, a német császári párt a mindenfelől összeseregletti nép felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül lelkes ovációkkal fogadta. A császári pár kocsija körül pópák, ulemák, szerzetesek, diakonisták, arabok, törökök, druzok, maroniták és cserkeszek tolongtak. Este a várost fényesen kivilágították. Mikor a császár a kikötő felé lovagolt, a nép lelkesen üdvözölte.

Beirut, november 12. A német császári pár ma reggel hat órakor a „Hohenzollern” yachton, amelyet a „Hella” hadihajó kísért, Brunsbüttelbe utazott. A kikötői ütegek és a kikötőben veszteglő hajók üdvözlőreket tettek. A „Hertha” hadihajó Génúába megy. Báro Marschall nagykövet tegnap Konstantinápolyba utazott. A császári kíséret egy része Konstantinápolyon át tér vissza Németországba. A császári pár első állomása a hazautazás alatt, amely szigorú incognitóban történik, Rodosz lesz. Azután Maltában köt ki a „Hohenzollern,” hogy köszönet vegyen föl.

Konstantinápoly, november 12. Vilmos császár, mikor Damaskusból elutazott, táviratot küldött a szultánnak, amelyben legmelegebb szavakkal mond köszönetet a fogadtatásért, amelyben részesült és azt mondja, hogy az az idő, amelyet a keleti városok gyöngyében töltött, egész életére feledhetetlen lesz neki. Végül kifejezi elévülhetetlen hálóját és barátságát.

A szultán válaszában a legszívesebb szavakkal köszönte meg Vilmos császárnak Damaskusban mondott felköszöntőjét, kijelentvén, hogy e szavak a legszebb bizonyosságai a két uralkodó változhatatlan barátságának.

Beirutból szintén igen hosszú és meleg-hangu táviratot váltott a két uralkodó.

A párisi béketárgyalások.

Páris, november 12. A békebizottság ma nem tartott ülést. A legközelebbi ülés valószínűleg hétfőn lesz.

New-York, november 12. Tegnap este nagy lakoma volt Miles tábornok tiszteletére, aki egy pohárköszöntőre válaszul, nagy tetszés mellett hangoztatta, hogy a háború okot és alkalmat adott az Egyesült-Államoknak az anyaország iránt való hálójának elismerésére azért a méltóságos és hatalmas befolyásért, amelyet elveik és jogaik fenntartására a brit birodalom gyakorolt.

Hamburg, november 12. A „Hamburger Correspondent” szerint a nagyhatalmak mindeddig nem tárgyaltak egymással a Filippini-szigetek ügyében. Németország ebben a kérdésben csak arra fog szorítkozni, hogy úgy mint eddig, ezután is megővje kereskedelmi érdekeit.

Hajó-összeütközés.

Pireus, november 12. A „Dido” Lloyd-gőzös ma délután fél három órakor, amint a kikötő kijáratá felé tartott, hogy Brailába menjen, összeütközött a homburgi Levante-vonal „Leros” gőzessel, amely éppen akkor jött a kikötőbe. A „Dido” előresze és néhány fedőlemeze erősen megrongálódott, de csak a víz színe fölött levő részén. A hajót aligha tudják itt kijavítani. Az osztrák Lloyd ügyvivője bírói órást emelt a „Leros” kapitánya ellen az egész kár miatt.

HIREK.

Eszterházy herceg házassága.

Főúri esküvő lesz ezen a héten a herceg-primás budai palotájában. A magyar arisztokráciának talán legelőkelőbb tagja, dr. Eszterházy Miklós herceg vezeti oltár elé november 16-án Cziráky Margit grófnőt. Az esküvő Eszterházy herceg gyászja miatt a legszűkebb családi körben lesz, az ilyen alkalmakkor szokásos nagy fény és pompa elmarad, hisz pár hónap előtt halt meg a völegény édes atya, herceg Eszterházy Pál. Az esküvőre meghívókat nem is bocsátanak ki, csupán családi jelentést küldtek szét az ismerősöknek.

A családi jelentés így hangzik:

„Cziráki és dénesfalvi gróf Cziráky Antal császári és királyi kamarás tisztelettel tudatja saját, valamint boldog emlékü neje született galanthai gróf Eszterházy Alice csillagkeresztes hölgy leányának, cziráki és dénesfalvi gróf Cziráky Margitnak házassági egybekelését galanthai herceg Eszterházy Miklóssal, Fraňko örökös urával, Edelstetten fejedelmi grófjával, az államtudományok tudorával, császári és királyi kamarással és tartalékos hadnagygyal a II. számú huszárezrednél. Az esküvő Budapesten a bíbornok hercegprimás házi kápolnájában folyó évi november hónap 16-án fog megtartatni, Lovasberény 1898. november havában.”

A fiatal pár frigyére Vaszary Kolos herceg-primás fogja az egyházi áldást adni. Esküvő után új otthonukba, Kismartonba (Sopronmegye) utaznak, ahol fogadásukra nagy előkészületeket tesznek.

A völegény 28 éves fiatal ember, aki mint a herceg Eszterházy család miorcsója Magyarországon leggazdagabb mánása. A közéletben eddig nem szerepelt, hisz csak nemrég fejezte be tanulmányait. Középiskolai tanulmányait a soproni benczések gimnáziumában végezte, a jogot Pozsonyban hallgatta s kitűnő sikerrel tette le a doktorátust. Hazafias nevelésben részesült, édes atya herceg Eszterházy Pál kívánta, hogy a fiai jó magyarok és jó hazafiak legyenek. S a fiatal herceg az atya által kijelölt uton halad. Zsenge korában tudatára jött annak, hogy családjának mily kötelezettségei vannak a magyar nemzettel szemben. Az a mérhetetlen vagyon, amelynek ura, a fényes név, a társadalmi pozíció arra predestinálja, hogy a magyar közéletben szerepet vegyen. De a fiatal herceg — mint pár nap előtt a „Nemzeti Szövetség” küldöttségének is kijelentette — a saját munkájával akar érdemeket szerezni, nem pedig vagyonával és társadalmi állásával kiemelkedni.

Házassága tisztán s z e r e l m i házasság. Másfél év előtt sokat beszéltek a főúri-körökben arról, hogy a herceg nőül veszi az egyik főhercegnőt. Az udvari köröknek és édes apjának is kedvencz terve volt e házasság, de Miklós herceg szívére hallgatott, melybe már akkor be volt zárva a lovasberényi grófkisasszony kepe. Eszterházy Pál herceg halálának ágyán e g y e z e t t b e l e a h á z a s s á g b a, melyet azonnal publikáltak is. Elejtette régebbi tervét, mely még közelebbi rokonságba hozta volna családját a királyi-családdal, mely arra jogosította volna fel a fiatal herceget, hogy „válságos időkben közbenjáró legyen a trón és nemzet között” és beleegyezett fia házasságába, hisz az, kit fia szeret „magyar leány”.

És ebből a szempontból nagy jelentősége van ennek a házasságnak. Evszázadok óta ez az első eset, hogy Eszterházy herceg magyar leányt vesz feleségül. Osztrák, német, angol születésű nők parancsoltak a kismartoni remek kastélyban, hova most Cziráky Margit grófkisasszony vonul be urnőnek. Nálánál méltóbb urnőt nem kaphatott volna a kismartoni kastély. Lovasberényben a Cziráky-család otthonában, mindenki ismeri és imádja Margit grófnőt. A szegénysorsuak jószívűségét magasztalják, a középosztályhoz tartozók rendkívül kedves leereszkedő modorraért szeretik. Nagymiveltségit nő, különösen a történelem kedvencz tárgya s anyyira ismeri a

magyarok történetét, hogy sokszor híres tudósokat hozott zavarba.

A fiatal herceg egyelőre óriási birtokának ügyeit rendezi. Már is tervbe vette, hogy bérbe-adott erdőit házi kezelésbe visszaveszi. Rövid idő múlva aztán a politikai pályára akar lépni.

Lapunk mai száma 24 oldal.

— Udvari hírek. A király ma este fél kilencez órakor Gödöllőről egész kíséretével Bécsbe utazott. Mária Antónia főhercegnő temetésére utazott fel ő felsége. Ismét temetésre. Holnap viszik örök nyugalomra az agg főhercegeasszonyt s ő felsége a temetés után is Bécsben marad egy napig és részt vesz a requiemben. Csütörtökön aztán ismét visszajön Budapestre. Még aznap délután Gödöllőre megy, hová e hónap tizenötödikére Gizella főhercegnő megérkezését várják.

— Szalavszky bucsuja. Pozsonyi levelezőnk táviratozza: Szalavszky Gyula, volt főispán, ma bucsuzott el a városi törvényhatósági bizottság tagjaitól. Taller polgármester bucsuzó beszédére Szalavszky meghatóttan köszönte meg a polgárságnak iránta tanúsított ragaszkodását, mely diszpolgárrá való megválasztása által meghatón nyilvánult. A bizottsági tagok azután báró Vay új főispánnal tisztelegtek. Este a polgárság fényes bankettet rendezett Szalavszky tiszteletére.

— Horvát Boldizsár végrendelete. Ma hirdették ki a bíróságnál Horvát Boldizsár végrendeletét. Az elhunyt utolsó akaratához képest a vagyont egyenlő arányban osztják föl gyermekei közt. Nővéréről, aki az utóbbi esztendőben teljes odaadással ápolta, megfelelően gondoskodott a végrendelező. Szülővárosának, Szombathelynek, több jótékonykezelt alapítványra nagyobb összeget hagyott. Nem feledkezett meg cselédeiről sem, akiknek érdemük szerint kisebb-nagyobb summat adományozott. A végrendelet végrehajtásával és emlékiratainak rendezésével Hódossy Imre országgyűlési képviselőt bízta meg. Az emlékiratokat azzal a megjegyzéssel adják át Hódossynak, hogy akkor hozza őket nyilvánosságra, amikor azt jónak, vagy szükségesnek látja.

— Új egyetemi magántanrok. Az orvosi kar három jeles tagja, dr. Vas Bernát poliklinikai főorvos, a poliklinika kémiai laboratóriumának nagy képzettségű igazgatója, dr. Morelli Károly főorvos és dr. Hattyásy Lajos fogászati klinikai tanársegéd ma délben tartották meg magántanári próbaelőadásukat előkelő hallgatóság jelenlétében.

— Virágok Horánszky Nándornak. A nemzeti párt elnökét ma meleg ovációban részesítették pártbírói. Horánszky Nándor ma ünnepelte házasságának harminczhetedik évfordulóját. Ezt valahogy megtudták barátai is, s amikor feljött a párt értekezletére, egy szegfűkből kötött virágokréttával lepték meg. A spontán ovációt meghatottan fogadta Horánszky Nándor.

— Verekedés a bécsi egyetemen. A bécsi egyetem aulájában ma a rendes sétán, amelyet a diákok „Bummel”-nek hívnak, a „Libanonia” nevű új zsidó diákegyesület és a német-nemzeti diákok összeverekedtek. A harc vége az lett, hogy a német-nemzetiek kiszorították a „Libanoniá”-t az aulából.

— Miksa császár orvosa. Jilek lovag, aki harmincz esztendő óta állott az osztrák-magyar haditengerészet szolgálatában s neki a szerencsétlen Miksa császárnak orvosa és barátja volt, tegnap nyolczvan éves korában Trieszben meghalt. Dr. Jilek elkísérte urát braziliai útjára és Miramareban is hosszabb ideig állott szolgálatában. Ő volt a császárnak leghibebb barátja és legjobb tanácsadója szerencsétlensége napjaiban. Jilek gyakran mutatta ismerőseinek azt az emléket, amelyet a császár queretnói börtönéből, kivégeztetése előtt másfél nappal adott át neki. Ez az emlék Cantu „Istoria universale” című művének ötödik kötete, melyben IV. Károly életének utolsó napjai, Don Carlos infáns elfogatása és póré, meg a Bertalan-éj van megírva. A könyvnek csaknem minden oldalán vannak széljegyzetek, melyeket a császár

utolsó napjaiban írt. Olvasójegyül annak a levélnek a más data volt benn, amelyet a császár Juarhez intézett, akit arra kért, hogy csak őt magát végeztesse ki. Miranának és Mejiának azonban, barátainak és bajtársainak kegyelmezzon meg. A kötet első lapján ez az ajánlás áll:

Jilek barátomnak

a kapuczinusok fogházából

1867. június 17-én.

Miksa császár halála után hazajött Jilek és junalmul a vaskoronarendet kapta a királytól. Azután ismét elfoglalta állását a haditengerészetnél és 1893-ig szolgálatban volt.

— Kormánylap-e az „Országos Hirlap“?

Egyik lapársunk ma, de egy képviselő is tegnap a Házban, sőt már többször megtörtént azelőtt, kormánylapnak nevezi az „Országos Hirlap“-ot, és a sorok közt sejtetni engedi, mintha szubvenziója is volna a kormánynak, vagy a szabadelvű párttól. Hát ez ellenében kijelentjük, amit már programunkban több ízben megmondunk (s nem gentlemanlike, hogy az adott szóban nem hisznek olyannak, aki nem adott okot semmiben, hogy kételkedjenek a komoly kijelentésben), hogy az „Országos Hirlap“ teljesen független minden párttól s így a szabadelvű párttól is, melyhez egyedüli nexusa az, hogy szerkesztője a párt kötelékében foglal helyet. Ami pedig a kormányt illeti, azzal nemcsak hogy semmi összeköttetésben nem áll, hanem keletkezése óta mindig szemben találta magát a kormánnyal. Itt igazi aversio volt és talán van is ellene. Ugy, hogy most kényszerítve, nem panaszkép, de önvédelmére fel kell hoznia, hogy az „Országos Hirlap“ nem hogy valaha kért vagy szubvenziót kapott volna, de még azokat a szokott kicsiny kedvezményeket se kapta, amelyeket ősidők óta a legvadabb ellenzéki lapok is megkapnak; így például nem kapta és nem is kapja a magyar államvasutak hirdetéseit, amit még a Verhovay „Függetlenség“-e és minden szélsőbali lap is élvezett, sőt, hogy a legkisebb és legártatlanabb dolgokat is megemlítsük, még a belügyminisztérium felügyelete alatt álló egyetlen színházban, a Nemzetiben, örök idők óta szokásos színházi tiszteletjegyet se vette igénybe, hanem saját költségén küldte be kritikusaikat. Ennyire nincs az „Országos Hirlap“ nexusban a kormánnyal, sőt ismételtük, a kormány kezdetől fogva ellenséges indulattal viseltetett lapunk iránt. Hogy minket mégis igen sokszor szorosán a kormány oldala mellett talál az olvasó, az onnan van, mert a legutóbbi időkben fölvetett kérdésekben, minő a gazdasági kiegyezés, az obstrukció, és a Dezsőffy-ügy teljes meggyőződésünk szerint a kormány álláspontja az igazságosabb, helyesebb és az országnak hasznosabb.

— A félénk Milán. Tessin, svájci kantonból írják, hogy az Erzsébet királyné meggyilkolását követő rémület egészen elidegenítette onnan az idegeneket. Azok az előkelőségek, akik eddig rendszeren odajártak, az anarchistáktól való félelmükben nem mernek Svájcba menni. Szeptember elején például Milán exkirály is kíséretével az említett kanton egyik városába akart utazni hosszabb tartózkodásra. Luccheni gonoszította után azonban lemondott az utazásról és fölmondta az előre lefoglalt tizenöt szobát. A svájci lapok, amelyek ezt a hírt regisztrálják, tamáskodnak, hogy a Milán elmaradásának ez volna az igazi oka. Inkább azt hiszik, hogy közbejött a nyári akadályok gátolták meg az utazásban.

— Feszty Árpád ünneplése. Nagy lakoma volt ma este a városligeti Vampetics-vendéglőben. Az írók és a művészek ünneplték Feszty Árpádot a „Zsolt-eljegyzése“ és a „Banhidai csata“ festőjét, két új alkotásának sikere örömeiből. Az óriási te-

rem egészen megtelt s a magyar író és művészvilág legkiválóbb alakjai közül is számosat ott láttunk. Az első felköszöntőt Pósa Lajos mondotta, hangulatos költeményben üdvözölve Feszty Árpádot. Feszty meghatva köszöntö a zajos ovációt s utána Besseney Ferencz, Vághó Pál, Telepy Károly, Reskovitz Ignác, Fenyő Sándor, Rákosi Viktor, Bródy Sándor beszéltek. A lakoma alatt Lányi Géza, a Népszínház cimbalmosa játszott — szép régi hallgatokat.

— A királyné szobra. Az Erzsébet királyné szobra ügyében kiküldött országos bizottság szűkebb bizottsága tegnap értekezletet tartott. Főképen a Szent-György-térnek a szoborral kvadráló elrendezése volt az értekezlet főtárgya. A bizottság tagjai közül többen a tavasszal már építés alá kerülő új miniszterelnöki palota terveinek megváltoztatását ajánlották, hogy a szobor alkalmas perspektívát kapjon. Ez a vitatkozás azonban minden valószínűség szerint csak akadémikus, mert a miniszterelnöki palota építkezésének ügye annyira előrehaladott stádiumban van és olyan sürgetős, hogy aligha lehetne egy még meg se fogant szoborterv eszméjéhez idomilani. Különben is szokatlan és majdnem lehetetlen dolog a meglevő nagy tereket az utóbb emelendő szoborművekhez alkalmazni, hanem a tervező művészeknek kell a kiszabott helylyel összhangba hozni alkotandó művét.

— A Hentzi-szobor és a bécsiek. Bécsben ma Schlesinger antiszemita képviselő elnöklése alatt a Rosenberg-féle étteremben népgyűlés volt, melyen a Hentzi-szobornak Bécsbe való átszállítását vitatták meg. Az összegyűlt bécsiek nevében dr. Wesselszky, Váth és Schlesinger a következő javaslatot terjesztették elő:

„Hiteles értesüléseket kell beszerezni a Hentzi-szobor jövő sorsa felől és esetleg haláldeklarációt megadni a szükséges lépéseket arra, hogy az osztrák hazaszeretet és a katonai hősiesség ez emlékoszlopa méltó helyére, Bécsbe szállíttassék át. A gyűlésen megjelentek kegyelettel adóznak Hentzi tábornok és a vele elesett hősök emlékének, és egy szersz mind élénk rokonszenzüket fejezik ki a hadsereg iránt.“

Beható vita után, melyben Gregorig képviselő, továbbá az erdélyi szász eredetű Keszler és még többen vettek részt, a javaslatot egyhangulag elfogadták.

Belada bécsi polgár háromszáz forintot ajánlott föl az esetleges átszállítás költségeire.

— Lopás a kereskedelmi minisztériumban. A kereskedelemügyi minisztérium kiadó hivatalában napok előtt a miniszterelnöknek egy bizalmas levele illetéktelen kezébe került. A levelet valaki lemásolta (azt még nem tudják, vajjon teljesen hiven-e, vagy megmásítva) és a másolatot a minisztérium körén kívül álló személyeknek kiszolgáltatta. A vizsgálás ma kiderült és a kereskedelmi miniszter vizsgálatot rendelt el ez ügyben. Az iratokat egyuttal, a nyomozás megindítása végett, a rendőrségnek adta át, amely már nyomában van a levéltolvajnak és talán már a holnap nap folyamán le is fogja tartóztatni. — A lemásolt és elvitt levélben, a följelentés szerint, a miniszterelnök a csanádmegyei főispánnak egy mérnök ellen tett panaszáról értesítette a kereskedelmi minisztert és intézkedést kért. A mérnök ugyanis egyenesen megtagadta az engedelmességet a főispánnak, s ezért a miniszterelnök az elmozdítását kérte.

— A Magyar Színház váltói. Az ily czímen megjelent közleményünkre vonatkozólag ma Evva Lajos ur, a Magyar Színház-részvénytársaság elnöke az alább közölt nyilatkozat közlésére kért fel bennünket. Evva Lajos ur egyben kijelentette, hogy közleményünk teljes egészében megfélemlítő volt, azonban esetleg balul értelmezhetők meg, ami a színház anyagi hitelének ártalmára lehetne. Mivel teljesen távol áll tőlünk még a gondolata is annak, hogy egy vállalatnak ok nélkül a legkisebb kárt is okozzuk, szívesen adunk helyet az elnök ur magyarázó sorainak. A nyilatkozat így szól:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Bécses lapjának mai számában „A Magyar Színház váltói“ czim alatt megjelent hírhez kivá-

nok pár sor helyreigazítást csatolni, amely — úgy hiszem — más színben fogja a helyzetet mutatni s amelynek szives közlésemet kérem.

Először azzal kell kiegészítenem a tudósítást, hogy a Magyar Színház azért tartozik 40.000 forinttal, mert a szomszéd házat, a Szövetség-utca 42-ik számú, megvette 81.000 forintért, hogy díszlet- és butorraktárát, valamint asztalos-műhelyét közvetlen közelben helyezze el. Ennek a vételárából tartozik még a kiirt összeggel, aminek egy értékes ingatlan felel meg, ez tehát nem terhes adósság, amely magát a színházat fenyegetné, hanem jövedelmező beruházás, amelyből egy forint sem ment a tulajdonképeni színházi szükségletekre, ellenkezőleg a színház bevételeiből jelentékeny összegeket vett igénybe. Hogy egy év alatt a színház nem tudott olyan jelentékeny összeget kilizetni, az nem mutatja a színház anyagi zavarát. Tényleg a részvénytársaság nem volt elkészülve ezen kikerülhetetlenül szükséges vételre s azért kellett ezt kölcsön útján fedeznie.

Második megjegyzésem az, hogy a váltók fölmondása a banknál azért történt, mert a szobor forgó függő kölcsönt állandósítani óhajta az igazgatóság s erre már meg is tette a lépéseket, amelyeknek eredménye valószínűleg rövid idő alatt az lesz, hogy a színház egy már kilátásba helyezett bank-kölcsönből fogja fizetni a vételár-hátralékot és a megvett ingatlant, melynek hátsó felét a díszletraktár és asztalos-műhely foglalja el, kiépíti az utca felől díszes háromemeletes bérházzá, amelynek már tervei és költségvetése is kész.

Ezekből kitűnik az is, hogy a Magyar Színház igazgatósága a színház vitális érdekei szempontjából teljes egyetértésben van és összetett erővel működik a fiatal vállalat föllendülésén, ami alig lehet kétséges azok előtt, akik figyelemmel kísérték a Magyar Színház egy évi működését és bele tudtak nézni a dolgaiba kissé mélyebben is.

Előre is köszönéttel és kitűnő tisztelettel

kész szolgálja

Evva Lajos,

a Magyar Színház r.-t. elnöke.

— Merénylet egy bíró ellen. Párisban egy tisztességesen öltözött nő ma délután az igazságügyi palota bejárata előtt kétszer rálőtt Bouffé vizsgálóbíróra és bal állkapcsán megsebesítette. A nő, akit azonnal letartóztattak, azt mondta, hogy Hinque a neve és harminczkét éves. Hozzátette, hogy boszut akart állani a bírón, mert vonakodott atyjának igazságot szolgáltatni. Bouffé lakására szállították. Sebe nem halálos.

— A kiutasított Otero. A budapesti közönségnek az a része, amely orfeumba jár, jól emlékszik a szép Oterora, az ő spanyol tánczaira és híres gyémántjaira. Most egy milánói lap, a „Secolo“ nagyon különös dolgot ír róla. Azt újságolja ugyanis, hogy a monacói hatóság felszólította, hogy a fejedelemséget a lehető legrövidebb idő alatt hagyja el. A szép spanyol hölgy ennek a kemény parancsnak, hír szerint, már eleget is tett. Gyönyörű villája, amelyben naponta összegyűlekeztek tisztelői, immár be van csukva. — A hír nem épen valószínű. Legkevésbé valószínű pedig a „Secolo“ tudósítója által felhozott ok, amelyért a művésznőt száműzték volna a roulette hazájából. A milánói lap szerint ugyanis egy magasrangú hölgy van belekeverve a dologba, akinek oka volt a féltékenységre. Otero e hölgynek állítólag elvette a férjét, a férjnek pedig a szívet és pénzét. Valószínűbb azonban az, hogy a kiutasítás híre csak Oteronak egy újabb reklámja.

— Luccheni könyvei. A súlyos büntetés, melylyel Lucchenit sújtották, végre megtörte a gonosztevő czinizmusát és ellenállását. Mikor a verdikt kihirdetése után visszavezették csel-lájába, fekvőhelyére vetette magát és hangosan sirni kezdett. Az örök hallották, amint ismételtelen és kétségbeesetten jajveszékelt.

— Oh, én szerencsétlen! oh, én szerencsétlen! — ezt kiáltja szüntelen.

Mikor a börtönőrmester bevitte hozzá az ételét, így szólt hozzá:

— Elefogytig tartó fegyház, ez mégis csak a legsúlyosabb büntetés, amely embert érhet.

Luccheni tegnap köszönőlevelet írt védőjének, Moriand ügyvédnek, mely e szavakkal végződik:

— Ha anyám még él és elolvasta az ön védőbeszédét, úgy bizonyára érezni fogja, hogy mily helytelenül cselekedett, mikor engem majdárt születésem napján eltaszított magától.

Luccheni hétfőn kezdi meg örökös fejbüntetését az Eveché-börtönben. A büntetés első hat hónapját egy földalatti, sötét, ablak nélküli cellában fogja tölteni, ahova husz lépcsőfok vezet le. A cella ajtaja erősen meg van vasalva és csak felső részén van néhány szelelő-lyuk rajta. Nem nyílik közvetlenül a cellába, hanem előbb egy kis fülkébe vezet, amelyből egy másik, ugyancsak erősen megvasalt és szelelő-lyukakkal ellátott ajtón át lehet Luccheni jövődő lakásába jutni. A cella minden butorzata egy összegöngyölhető szalmagyékény, mely nappal ülőhelyül, éjszaka fekvőhelyül fog szolgálni a gyilkosnak.

Luccheni innen csak minden két hétben egyszer kerül ki egy órára a szabad levegőre. Valóságos sir borul majd föléje, mint Navazza, az államügyész mondta, amelyben örök feledésbe fog merülni.

Azt a hat anarchistát, akiket bűnrészeség gyanúja miatt letartóztattak, hir szerint szabadon bocsátják, mert a tárgyaláson semmi olyan adat sem derült ki, amelyből összeesküvésre lehetett volna következtetni. Az elfogottakat azonban kiutasítják Svájc területéről. Holnap kísérik őket a határra.

— Vanderbilt unokájának eljegyzése. New-York előkelő köreiből mostanában egyébről se beszélnek, mint az amerikai pénzfejedelem bájos unokájának, miss Emily Vanderbilt Sloane eljegyzéséről, John H. Hammouddal. A milliomos kiaszony mamájának akkor sem kellett volna leánya sorsán aggodnia, ha véletlenül nem látja el a gondviselés milliokkal. Miss Emilynél a sors szépség és szellem dolgában sem fukarkodott. A szívről eddig csak New-York szegényei beszélhetnek, akiknek jölvő anyja a milliomos kiaszony. Eljegyzéséig számos kérést visszautasított Vanderbilt szép unokája. A visszautasítottak közt egy magyar mágnás is volt.

— A szerelmesek. Scheer Károly üvegkereskedő tizenhat esztendő László fia elszökött a szüleinek király-utcai lakásáról. Elvitte az atya revolverét és egy csomó töltést is. Attól tartanak, hogy a fiatalember, aki szerelmes volt egy akácfa-utcai kávéház kasszírójába, öngyilkos lett. Sovány, hosszarcu, gesztenyebarna haja és fekete szemű az eltűnt fia és utójára barna ruhát és fekete, puha kalapot viselt. A kávéleányt sem találják sehol. Az meg egy jogásza volt, szerelmes és vele együtt tűnt el.

— Meggyilkolt asszony. Linzből jelentik, hogy Siegerhaftban, Mattinghofen mellett az elmúlt éjjel Krenzinger Annát, egy szegény szatárnét meggyilkolták. A rendőrség azt hiszi, hogy rablógyilkos járt a házban. A tettest az egész környéken keresik, de még nem találták rá.

— Ószerekek harca. A budapesti ószerekek, akik hivatásos munkájuk keretén belül igen jámbor és szelid emberek, azonnal kivetkőznek rendes mivoltukból, amint gyűlést tartanak. Ilyenkor veszekednek, verekednek, félmázsás gorombaságokat és némileg könnyebb kézzel fogható tárgyakat dobálnak egymáshoz. Csudálatos. Ugy látszik, kissé helytelenül fogják föl a testületi szellem mivoltát. Tegnap is tartottak valami gyűlést a király-utcai Tátra-kávéházban; először fölhányták némelyek az egyesület tisztviselőinek, hogy nem dolgoznak semmit; aztán az elnök és a pénztárnok leköszönt és végül olyan zürzavar keletkezett, hogy többen könnyebb sérülést és gyors eltávolítást szenvedtek. Határozathozásról persze szó sem lehetett. Legközelebb ismét összegyűlnek határozathozásra, illetőleg egy kis parázs-verekezésre. Hanem azért derék emberek az ószerekek.

— Börtönből az örültek házába. Emlegettük pár hónappal ezelőtt, hogy Návay Árpád fiatal mechanikus beleszeretett Leyrer dob-utcai vendéglős tizenöt éves leányába. A leány szülei nem jó szemmel nézték a fiatalember udvarlását és utóbb kiiltották a házukból. A fiatal szerelmes nem tudta

ezt elviselni s elhatározta, hogy a leányt agyonlővi, aztán magát is elemészti. Későn este volt már, mikor beháltott a leány szüleinek vendéglőjébe, hirtelen előantotta revolverét s imádottjára sötötte, ki gyomrán találva, összerogyott. Návay elrohant, miközben futásban üldözőire folyton lövöldözött, de szerencsére senkit se talált. Végre a Károly-köruton lefoglák s a rendőrségre vitték, honnan a börtönbe került. A leány hosszas betegség után meggyógyult. Ez ügyben a napokban lett volna a végítárgyalás a törvényszék előtt, de mivel a szerencsétlen merénylőn időközben az elmebaj tünetei mutatkoztak, a szerelemtől megőrült fiatalembert ma, mint gyógyíthatatlan elmebetegét, a Lipótmezőre szállították.

— Régi prédikáció az ördögökről. Diószegi K. István „Kiosztatott talentom, az az olyan idvesség magyar prédikációk, melyekben az hibás vallás megzafoltatik stb.“ czimű 1879-ben Debreczenben kiadott egy kötet prédikáció-vázlatát. A kegyes olvasóhoz intézett rövid előszóban a szerző azt mondja, hogy ilyen prédikációt „Debreczenben és itt Diószegen, irtam magam kezével le kilencz százat.“ A bihar-vármegyei magyar nép viszonyaihoz alkalmazkodó beszédek közül a György-napra való prédikáció néprajzi szempontból is föltötte érdekes. Textusa (Szent Pálnak a korinthusbeliekhez írt levelei, 10. levél 20. fejezet: Nem akarom, hogy az ördögnek közösi legyetek) magyarázatul ugyanis ezt mondja:

1. „Vadnak-é az emberek között az ördögöknek közösi? Felelet. Igen-is vadnak: mert ha nem volnának, vagy nem lehetnének, a szent Pál nem tiltaná. Ilyenek volnának a Pharaó bölcsői vagy varászlói, Exod. 7. v. 11. Ilyenek volnának a Manassé, nézői, II. Reg. 21. v. 6. Ilyen vala Achazias, II. Reg. 1. v. 2. Ilyen vala a Saul Pitoniszája, jövődömondó asszonya, I. Sam. 28. Ilyen vala az ördögös Elimás, Act. 13. 10.“

2. „Miképpen közösködnek az emberek az ördögökkel? Felelet. Vagy mások által, vagy edgy átallyában. Edgy átallyában közösködnek a kik az ördögöktől kérnek segítséget, valami el-rejtett titkos dolognak meg-tudására, vagy valami jövődö dolognak meg-mondására, vagy valami nehéz dolognak végben vivésére, vagy valami nagy nyavalyának meggyógyítására.“

„Ilyenek elsöben a boszorkányok: kik az embert Isten engedelmséből megvesztik, valami igézzel, meg-étetik, meg is ölik.“

„Mádszor: a bűjös bájosok, a kik a bűjös beszédnek természetén fellyül való erőt tulajdonítanak, és bűjöléssel a sárkányokat likaikból kihijják, az ágast tojtattják, fejk, a tikokat meg-böjölék, hogy sokat tojanak, a teheneiket, hogy vajassak legyenek, sokan György-nap éjelen nem-is alusznak.“

„Harmadszor: a szem-fény vesztők, a kik olyan álmokodásra való dolgót cselekszenek, a melyek nem úgy vadnak; de láttatnak úgy lenni. Hogy vizet lásson ember, az hol semmi sincs; pénzt adgyon az embernek hogy már, azonban cserélt vagy egyéb légyen.“ (Igy I)

„Negyedszer: a halottaktul tudakozók; a kik az halottaktul tudakoznak, úgy vesznek tanácsot az ördögöktől, mint Saul, 2. Sam. 28.“

„Ötödször: A jövődö nézők, akik valami csontokat néznek, vagy körmököt nézik; vagy valami árra alkalmatlan dologbul jövődölnék; és azokhoz hasonló. Mások által közösködnek azok az ördögökkel, akik ezeknek az ördögösöknek segítségével folyamodnak, ónat óntenek; hagymázt méretnek; olvasztatnak; tojtatnak; vaját gyűjtetnek. 2. A kik olyan dolog által akarnak valamely dolognak meg-tudására menni, a melyeknek Isten-től arra rendeltetett erejek nincsen. Hogy a lopóra rostát fordítson. Gyöngyöt vessen; a menyétnek rokkát kössön etc. 3. A kik valami alkalmatlan dologbul gonoszt jövődölnék; mint: ha a lábát meg-üti mikor az ajtón ki-megy, meg-bottlik a küszöbön, azt jövődöli, nem lesz szerencséje. Ha nyul vagy macska mégyen által az uton előtte, azt jövődöli, nem lesz szerencséje.“

— Kiváló esetek bizonyítják a csúsz- és köszvényes bajok biztos gyógyíthatóságát a híres Johnsen kenőccsel, mely számtalan esetben, így legutóbb Szilávy Ferencz Ér-Kenez, Kócsa K. Pankóta, Ruzsik A. Salgó-Tarján, Gyulay I. Kolozsvár, Csöreg S. Karczag, Horváth Gy. Pécs, Csath. E. Kékes, Adomány J. kapuvári lakosok tíz-tizenöt éves csúsz- és köszvényes baját gyógyította bámulatos eredménnyel. A Johnsen-kenőcs ismeretlő leírását ingyen küldi meg Zoltán Béla udvari szállító gyógytára Budapest, V. Széchenyi-tér, a nagy-korona-utca sarkán.

— Az emberi test szépsége. Dr. Tellyes-niczky Kálmán ma a természettudományi társulatan az emberi test szépségeiről, a művészi bonnyolástamról tartott előadást. Vázolta Leonardo da Vinci és Raphael bonnyolástani működését, aztán a test egyes részeinek anatómiáját fejtegette.

— Rablás kísérlet. Ma reggel nyolcz órakor az István-téren lévő dohányüzsdébe egy fiatal csavargó állított be s az ott alkalmazott Fischer Sarolta elárúsító leánytól egy krajczárért cigarettát kért. A krajczárt vagy tíz perczig keresgélte a zsebében, míg végre megtalálta. Ezalatt azonban szemügyre vett mindent s látszólag kiföld ment. Az ajtóban hirtelen visszafordult s bicskát rántott.

— Add ide ami pénz van, vagy leszurkál kiáltással a leányt rontott, aki torkaszakadtából kiáltozni kezdett. A lármára berohant a szomszédban lévő pálinkás, aki elfogta a merénylőt és bekísértette a főkapitányságra. Itt aztán kivették belőle, hogy Bere Istvánnak hívják, huszonegy éves foglalkozás nélküli ruhatisztító és a rablásra az éhség kergette.

— A hódoló diszfölvonulás. A verőfény, mely néhány nap óta meleg, derült, napsugaras idővel örvendezteti meg a sétálókat, ismét neppösö tette a városligetet, mely pedig kezdett Budapest leg-ellágyatottabb helyévé válni. Természetes, hogy a sétálók tömegéből nagyon sokan tekintik meg ép az ilyen derült napokon a loggyönyörűbb látványosságok egyikét. Szinpompája ilyenkor sokkal jobban érvényesül, mint homályos időben s az egész kép elevensége, élettéljessége, mozgékony-sága meglepő hatást gyakorol a szemlélőre. A legutóbbi napok látogatói között voltak báró Bánffy Dezsőné és Schlauch Lőrincz, Nagyvárad püspöke is.

— Valódi Jaeger tanár-féle normál-alsóruhákát (Benger gyártmánya), kötött és szövött gyapjúrukat ajánl Heyek Adolf Szervita-tér „a vadúsznőhöz“.

— Szenczácziós. „Crème de Fanchon“ rögtön finomító és szépítő arceréme. Zsirtalan! Ártalmatlan! 1 tévely 2 korona. Kapható mindenhol. Főraktár: „Ursits“-gyógyszertár, Budapest, Rákóczy-tér.

— Alkalmi vétel. 10,000 darab börszék rendkívül elegáns kivitelben kerül jelenleg eladásra Feith M. jóhírnevű áruházában, Bécs, II/3, Taborsstrasse M/B. E börszékeket, tekintve bámulatosan olcsó árukat — darabja 6 ft — rendkívül keresik és nagy mennyiségben vásárolják. Pensionátusoknak, szállodáknak és kávéházaknak különösen figyelmébe ajánlható e kedvező alkalom, mert módot nyújt igazán jó és olcsó bevásárlásra.

— Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkáit igen előnyös módon lehet megszerezni kiadóhivatalunk utján. A lapunk mai számában levő hirdetés erre nézve bő felvilágosítást nyújt s felhívunk mindenkit, hogy olvassák el a hirdetés, vágják ki a rendelőlápot s küldjék azt be aláírásukkal ellátva kiadóhivatalunkhoz.

— A legszebb magyar könyv, Kiss József összes költeményei, művészi illusztrációkkal, díszes kiállításban, megrendelhető az „Országos Hirlap“ kiadóhivatalánál, a mai hirdetésben foglalt rendelési bárcza utján.

— Krivány sorsjegyei. Mint annak idején részletesen megirtuk, Krivány az aradi sikkasztó több helybeli osztálysorsjegyet elárúsítónál játszott a nemrég lefolyt II. osztálysorsjátékban. Most arról értesültünk, hogy a Krivány által Dörge Frigyes bankházában, Budapest, Granátos-utca 12., vásárolt sorsjegy ezer koronát nyert s hogy az említett bankház az összeget azonnál letétbe helyezte az aradi királyi törvényszéknél, a károsult gyámpénztár javára. Az utóbbi bizonyára nem számított erre a bevételre.

— A Budapesti Takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvenytárs. osztálysorsjáték-osztálya (Budapest, Koronaherczeg-utca 11.) gyorsan és pontosan intéz el minden megrendelést. Az osztálysorsjáték-íránt mutakozó rendkívül érdeklődés folytán ajánlatos a megrendelést (postautalványon vagy utávétel mellett)mielőbb beküldeni, miután az első húzás már csütörtökön november hó 17-én kezdődik.

Napirend.

Naptár: Vasárnap, november 13. — Római katolikus: B. 24. B. A. olt. — Protestáns: B. 23. Arkát. — Görög-orosz: (november 1.) D. 23. Nov. — Zaidó: Marcheschvan 28. — Nap két 6 óra 47 perczkor reggel, nyugszik: délután 4 óra 9 perczkor. — Hold két: reggel 6 óra 12 perczkor, nyugszik délután 3 óra 31 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti muzeum: Képtár, nyitva délelőtt 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődij mellett tekinthetők meg.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparcser-nokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Technológiai iparmuzeum nyitva 9—1-ig és délután 3—5-ig.

A mezőgazdasági muzeum a városligeti Széchenyi-szigeten nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 3—5-ig.

A Hódoló diszfölvonulás, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrássy-út végén, látható reggel 9-től este 5/4 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekek jegy 30 krajczár.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Sok hűhó semmiért. Rosszu pihentetés után a Nemzeti Színházban ma ismét színrekerült Shakespeare vígjátéka, a „Sok hűhó semmiért.” Shakespeareből soha sem lehet eleget adni és soha sem lehet elég szer adni. És így helyesen teszi a Nemzeti Színház, ha egy-egy vígjátékát eleveníti el akkor, amikor a tragédiákkal kevésbé jól tud megbirkózni. A mai előadást szépezzámú közönség nézte végig és jóízűen/mulatott a brit költő örökéletű humorán. Meg vagyunk győződve, hogy egy-egy Shakespeare-estnél is ostromolnák a pénztárt. Az előadás egészben vére igen jó volt, Csillag Teréz és Náday sok szeretetreméltósággal játszották a két daczos, büszke szerelmeit, értelmesen mondták el szerepét Somló és különösen pompás volt Vizvári. Kis szerepében kitűnő alakítást nyújtott Gabányi. A szereplőket a felvonás közben többször hívták a lámpák elé.

* Operaház. Bianchi Bianka csütörtökön a „Hamlet”-ben, vasárnap a „Hunyadi László”-ban énekel. Erkel operája ez alkalommal háromszázadszor kerül színpadra. Hétfőn, 14-én, a Várszínházban vendég lesz. Szántó Lina éneklő Azucénát a „Troubadour”-ban.

* Miss Mary Halton. Az a páratlan siker, amelyet miss Mary Halton kétnapos vendégszínháza alatt a Magyar Színházban elért, arra indította a színház igazgatóságát, hogy újabb két estére, a jövő hét péntekjére és szombatjára is szerződtesse. Miss Halton ezuttal is a „Gésák” Mimózáját fogja énekelni.

* A téli kiállítás. A képzőművészeti társulat idei téli tárlatán egy újítás lép életbe, amelyet csak örvendve üdvözölhetünk. A december 1-én megnyíló kiállítás ugyanis vasárnapokon déli tizenkét órától délután négy óráig i n g y e n lesz megtekinthető. A képzőművészeti társulat ezzel az intézkedéssel hivatásának dícséretesen felel meg anélkül, hogy anyagi kára lenne ebből az újításból.

Az idei tárlatra különben rendkívül nagy számban érkeztek a bejelentések, a határidő lejártáig 237-en összesen 738 művet jelentettek be. A bejelentett művek között 192 művészeti 548 olajfestmény, 12 művészeti 116 vízfestmény, pastel és tempera, 12 művészeti rajz és grafikai mű, 17 művészeti szobor, dombormű és érem és 4 művészeti tizenhárom építészeti rajz van. A bejelentők közt 114 művel ötvennegy teljesen ismeretlen név szerepel. A kiállítási jury már november 16-án megkezdte működését, amelynek befejezése után a rendezőbizottság teljes erővel hozzájárul a kiállítás rendezéséhez, hogy a tárlatot december 1-én megnyithassák. A téli kiállítással egyidejűleg nyílik meg a műcsarnokban a karácsony-újvári kiállítás is, amelybe legfeljebb százötven forint értékű eladó művek vehetők fel. A műcsarnok egyik termében lesz elhelyezve az ismétlődő kiállítás, amelyben a társulat egyik kiállításán már szerepelt művek állíthatók ki eladás céljából. A tárlatot a saját képviselői november 29-én tekinthetik meg az ünnepélyes vernissage pedig november 30-án van kitűzve, amikor a meghívottakon kívül két forint belépő díj mellett a közönség is megtekintheti a kiállítást. A tárlat december elsejétől január 15-ig lesz nyitva.

A téli kiállítással egyidejűleg az új műcsarnok tanácstermében kiállítják Koroknyai Ottó elhunyt festőművészt hagyatékából visszamaradt festményeket, rajzokat és vázlatokat is.

* Cabinet Píperlin. A Magyar Színház legközelebbi ujdonsága Hervé vaudevilleje, a „Cabinet Píperlin”, mely itt „B. A. L. E. K.” címmel kerül színpadra. Ebben a darabban lép fel először Ráthonyi Ákos, a színház új bonvivant színésze. A próbákat már megkezdték. A darabot Rákosi Viktor és Makai Emil fordították.

* Két hegedűs. Kemény Rezső hegedűművész, a zeneakadémia tanára, december 1-én, a Royal szálló dísztermében, Adlerné Goldstein Vilma zongoraművész nő közreműködésével hangversenyt rendez.

Recht Sándor hegedűművész, november 21-én tartja a vigadó kistermében hangversenyt. A hangversenyen Lallo, Beethoven, Hubay, Tartini és Sarasate szerzeményeiből fog játszani és Lichtenstein Dóra, Lully, Seartak, Schubert, Henschel és Crobetti fog dalokat énekelni.

Garasos kisasszony.

— Operette négy felvonásban. Irták Mars és Desvalliers, zenéjét szerzezte Planquette. Bemutatója a Magyar Színházban november 12-én. —

Franciaországban nincs olyan köpczös kis színész, aki életében legalább egyszer el ne játszott volna Napoleont. Hisz tudjuk, hogy a név hallatára ma is megreszket minden francia sziv, a kamara elnökétől kezdve le az utolsó újságrikkancsig. És a Bonaparte-láz nagyon olesó: nem kell hozzá egyéb, csak egy adag nemzeti hűség és egy tagbaszakadt legényke, aki alkalmas arra, hogy a színpadon Napoleont ábrázolja.

A „Garasos kisasszony”-ban is megjelenik Napoleon, hazajövén diadalmasan az austerlitz-i ütközethöz. Csak az utolsó felvonás utolsó képében látható és ekkor sem szól egyetlen szót sem. De minek Napoleonnak szólni, mikor úgy is tudjuk, hogy igen rossz szónok volt és mikor e látvány a francia nézőnek felér Racine minden versével! Bevárná a francia ember ezt a képet, amelyre csak tizenegy óra körül jó a sor, akár éhgyomorral is, hát még jóllakottan, tekintve, hogy a „nagy nemzet” színház előtt ebédel!

**

És csodák csodája! A francia hadi dicsőség felsége előtt porban fetrengenek nemesak az elmék, hanem az elfogulatlan szívek is. Az ártatlan, gyöngéd leányszívek, a „csarnok” zöldségáros hölgyeinek szegény kis szívei is. Pedig őket lehetetlen gyanúsítani azzal, hogy becértik magukat a politikába. És mégis! Marion, a kedves és takarékos kis kofa, akit ez utóbbi tulajdonságáért garasos kisasszonynak hívnak, szívesen megbocsát a vőlegényének egy csapodárságért, csak azért, mert a jó fiú az utolsó felvonás előtt résztvesz az austerlitz-i ütközethöz!

Marion szerelemittasan borul a hazatérő Michel Borniche keblére, elfelejt mindent, mindent, azt is, hogy Michel egy szénáros leánynyal hancuzozott egy nagy szenesláda tetején, mindez ostobaság, — a lényeg az, hogy a derék fiú, aki a polgári életben halakat árul egy kis tolokocsin, e pillanatban egy nemzeti hő, aki harcolt p o u r l e d r a p e a u és akinek dicsőségét meg sem lehet eléggé egy olyan szegény csarnokbeli leány, összekuporgatott pénzecskejével és szomjas kis szívével.

**

Boldog szerzők, akiknek nem kell törniök a fejüket azon, hogy miként békítsék ki Mariont a rossz Michel-lel. Molière és Corneille a maguk idejében még tündöktek drámai megoldásokon: ma a költő helyett mindent elvégez — Austerlitz!

Austerlitz megbékíti a haragosokat, Austerlitz a gamin-okból bálványokat csinál és a markotányos leányokból orléansi szüzeket. És Napoleon a „csarnok” legszebb leányainak kőfély-falóra között vonul be a városba és a hadi dicsőség puskapor-szága kéjeseen vegyül össze a vásárcsarnokok potyka- és zöldség-illatával.

A Planquette zenéjén, amelyre a szövegkönyvnek élénk szüksége van, alig itt-ott játszik meg, hogy a mester ma kevés hiba hatvan esztendő. Körülbelül huszadik operetteje ez. Ne keressük benne a „Korneillei harangok” vagy a „Ripp” dallam- és kedély-gazdagságát, se nem az újabb művei közül a „Varázsgyűrű”-nek szubtilis finomságait, mindezt, mondom, ne keressük itt, annál kevésbé, mert a „Garasos kisasszony” zenéje így is nagyon szép és helyenként értékes, a harmadik kép hangulatosságát pedig Planquettének ma sem csinálja utána senki.

**

A Makai Emil congeniális verseire énekeltek dalok a közönségnek nagyon tetszettek és közülük néhányat kétszer is óhajtott hallgatni a tele nézőtér.

Az első két felvonás alatt a hangulat kissé nyomott volt, a harmadiktól kezdve azonban megjavult.

Komáromi Mariska sok finomsággal énekel. A rendező két kézzel dolgozott, de a helyes érzék nélkül. A mise-en-scène így csak bőbeszédű

és — piszkos. Ez utóbbi szemrehányásunk talán homályos, de szívesen megmagyarázzuk. A második felvonás szenes leányait ugyanis jobban meg kell mosni. Undorító módon telekormozni a szenes leányokat és belisztezni a pékfiukat: ennyi színpadi realizmushoz ma már Kajászó-Szent-Péteren is értenek, fővárosi színpad bátran lemondhat róla. Az előadás tempója lassu, szerfölött lassu volt, a jelmezek feltűnően csinosak, a tánczok és tánczosnők igen szemrevalók. m. g.

FŐVÁROS.

(Bánffy Dezső diszpolgársága.) A múlt közgyűlés elpaktumozott első tárgya, báró Bánffy Dezső miniszterelnök diszpolgárrá választása, ma délután Kléh István Lukásán bizalmas értekezletre gyűjtötte össze a kerületi matadorok egy részét. Kilenczen voltak mindössze s ezek között négyen: idősebb és ifjabb Kléh István, Polónyi Géza és Szalay Mihály a Belvárosból. A többi kilencz kerületet összevéve ötven képviselték, természetesen mandátum nélkül. Hogy mit határoztak, megfogadták becsületszóra, hogy titokban tartják. Jól teszik. Holnap délután gyűlést tartanak a Sas-körben és itt már olyan lesz a tanácskozás, hogy nem kell belőle semmit eltitkolni.

Kis tanácsülés.

Történt egyszer évekkel ezelőtt, hogy a nemes tanács tagjai igen megharaguvának egyik kollégájukra, aki nem kevesebb mint kétszáz aktát referált el egy tanácsülésben. Az indokolt haragnak és méltó fölháborodásnak az lett a következtése, hogy a polgármester megteremtette a kis tanácsüléseket, annak a batáskörébe utalva a nagy tanácsból a jelentéktelen apró-cseprő akták elintézését.

A kis tanácsülés elnöke az egyik alpolgármester, s tagjai főlváltva négy-négy tanácsnok. Hatáskörébe tartoznak a fölszólamlások, fellebbezések, részletfizetés engedélyezése iránt beadott kérelmek elintézése, kisebb kiadások fedezésére költség engedélyezése, szóval a kevésbé fontos és lényeges tárgyak elintézése.

Hát hiszen ez ellen nem is volna kifogás tehető, mert igaz dolog, hogy a tanács tagjait nagyon is igénybe veszik az ülések, rendben van tehát, hogy az apróbb ügyek elintézésében ne legyen részt az egész tanács. Alapos kifogás alá esik azonban az a mód, amelylyel a kis tanács elé kerülő ügyeket elintézik.

A kis tanács ugyanis majdnem kizárólag, vagy legalább túlnyomó részben a fölebbezések elintézésével foglalkozik. Másodsorban itél a különböző ipari, egészségrendőri és sok mindenféle törvénybe és szabályrendeletbe ütköző kibágási ügyekben.

Ez is helyes! Hiszen egy felebbezés elintézéséhez bőven elegendő öt ember! De az azután már nem helyes, hogy ezek a felebbezések csak épen annyiban érdeklík a kis tanács tagjait, hogy mi a száma, melyik kerületi előjáróság hozta az elsőfoku ítéletet, mi a vádlott nevé, mennyivel büntették és röviden mi a referens javaslata.

Azzal, hogy mi alapon indították meg az előjárást, miért lett az illető megbüntetve, helyesen ítélte az előjáróság, mik a fölebbezés indokai s mik a referens javaslatának indokai — azzal senki se törődik.

Helytelen az is, hogy legtöbb esetben nem is maga a tanácsnok, hanem a jegyző, sőt nem egyszer a fogalmazó adja elő a felebbezéseket, a leghelytelenebb pedig az, hogy a nemes tanács tagjai, csak hogy hamar tullezenek az ülésen s mentől ritkábban kelljen üléseket tartani, egy délután két-három száz felebbezést elintézzenek, sőt gyakran meg sem engedik a referensnek, hogy a számon és az ügyosztály-javaslaton kívül egyebet meg is említsen.

Ily körülmények között elképzelhető, milyen alaposan bíráltatnak fölül az előjáróságok ítéletei s milyen derekasan meg van védve a nagy közönség érdeke.

Általánosan ismert dolog, hogy a kerületi előjáróságok s főleg maguk a kerületi előjárók

tal vannak halmozva munkával s így legnagyobb részük nem is maga vezeti a tárgyalást, hanem azt a jegyzőkre és fogalmazókra bizza. Általánosan ismert dolog az is, hogy még a kibégási ügyekben is, az ítélet meghozatalnál mennyi törvénytudásra, lelkiismeretességre, önállóságra, ítélőképességre és alaposagra van szüksége az ítélkezőknek s így könnyen érthető, hogy az előjárásági ítéletek bizony gyakran sántikálnak. Hol az eljárás szabálytalan, hol a paragrafsokra való hivatkozás téves, egy helyütt a vizsgálat hiányos, más helyütt meg az indokolás nem állja meg helyét.

Mindezt tudva, kétszeres óvatossággal kellene eljárni a felelőzések elintézésénél. Ehelyett azonban a nemes tanács rábizza az aktát egy fiatal, sokszor tapasztalatlan fogalmazóra vagy jegyzőre s azután vakon bízik annak tudásában, lelkiismeretességében és alaposágában és szó nélkül jóváhagyja, amit az jónak lát.

Hogy micsoda nagy fontossággal bír a felelőzések elintézése, az nem is szorul bővebb magyarázatra. Elég csupán arra utalnunk, hogy egy-egy helytelen ítélet, egész családokat vagyoniilag tönkretelhet s jog és alap nélkül hetekre megfoszthat szabadságától.

Hát bizony az ilyen eljárás, enyhén szólva: lelkiismeretlenség! Ugy tudjuk, hogy a nemes tanács tagjait nem azért fizetik, hogy a magok kényelmét keressék, hanem, hogy megvédjék a közönség igazát!

Szives figyelmébe ajánljuk mindezt a polgármester urnak, akinek sok ügyes-bajos dolga mellett talán erre is kiterjedhetne a figyelme! Talán a nagy közönség érdeke még se olyan csekélység, hogy azt teljesen ignorálni lehessen!

Egyébként pedig: közigazgatás államosítása, fővárosi törvény revíziója — jöjjön el a te országod!

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Munkácsy Mihály pöre. Munkácsy Mihályt tavaly, mikor az egészsége megrendült, a párisi szajna-kerületi törvényszék gondnokság alá helyezte. Ideiglenes gondnokává 1898. február elején a feleségét nevezték ki. Ezt megelőzőleg rövid idővel Munkácsyné pört indított volt a férje nevében Budapesten s a pörben 18.333 frank megítélését kérte Roheim Ödön budapesti lakos ellen. A kereskedelmi törvényszék azonban elutasította Munkácsy-nét keresetével azon az alapon, hogy gondnokká történt kinevezése előtt, s így oly időben adta be, amikor még nem volt jogosítva a férje nevében pert indítani. Ezt az ítéletet most, mint az „Ügyvédek Lapja” írja, megváltoztatta a királyi tábla, mely határozatát a következő érdekes megokolással kíséri:

Általános jogelv, hogy mindenkinek személyes állapotát, azaz jog- és cselekvési képességét, saját hazájának törvényei szerint kell megítélni. E jogelv folyamán, hogy valamely magyar honosnak személyállapotát tárgyzó kérdésekben, külföldi bíróság által hozott bírói határozatok a helyföldön végre nem hajthatók. Munkácsy Mihály pedig, aki neje részére a meghatalmazást kiállította, a pernek nem vitás adatai szerint, magyar állampolgár. A párisi törvényszék határozata tehát, mely őt gondnokság alá helyezte, a magyar bíróságok előtt figyelembe nem jöhet. De közzombos az is, hogy Munkácsy Mihály hosszabb idővel a meghatalmazás kiállítás után elmebeteg lett; mert ez a körülmény a korábban kötött ügyletek, különösen a korábban kiállított meghatalmazások érvényére ki nem hat. A fentforgó perkérdés elbírálásáról tehát egyedül a meghatalmazás irányadó. Ez alapon pedig meg kell állapítani, hogy felperesné férje követelésének behajtása végett az alperes ellen perrel fellépni jogosult.

— Fegyelmi ügy a kurján. A bírónak hivatalos eljárásaiért jutalmat elfogadnia tudvalevőleg nem szabad. Ezt a tilalmat tévesztette szem elől Papp János nagyváradi betétszerkesztő-albíró, aki az egyes községektől, amelyekben a betétszerkesztést végezte, honoráriumot fogadott el. Apáti községben a szálláson, kiszolgáláson kívül élelmezést is elfogadott, sőt távozásakor tizenöt forint jutalmat is zsebre vágott. Szereth község még gavallérosabb volt, amennyiben a bíró fáradozását jegyző-

könyvi köszönettel és ötven forint honoráriummal jutalmazta. A dolog kiderült s a bíró ellen fegyelmi eljárást indítottak, amelynek folyamán Papp János azzal védekezett, hogy a betétszerkesztésért pénzt elfogadni — bevett szokás. A királyi ítélőtábla azonban más nézetben volt és az albíró rosszalásra ítélte. Ezt az ítéletet a királyi kuria kisebb fegyelmi tanácsa helybenhagyta.

— A Vásonkeő-váltók. Brunkala Lászlóné és társai bűnpörében, mely közel egy évtizede folyik, a kuria tudvalevőleg elítélte a vádlottakat, eltérően az alsóbb bíróságoktól, amelyek felmentő ítéletet hoztak volt. Azóta keitlen a vádlottak közül, dr. Brunkalané és Spiegel Adolf, perújításért folyamodtak, de kérésüket úgy a törvényszék, mint a királyi tábla elutasította. Most tovább felelőztek s a napokban dől el a sok port felvert bűnpör sorsa, melynek aktái ma érkeztek a kuriához. Az ügy előadója Szeffert Ede kuriai bíró lesz.

— Az apagyilkos. Tavaly novemberben Szántó András böcsi gazdát a saját családjá vérfagyasztó kegyellenséggel gyilkolta meg. Az öreg Szántó sokat kizozta a feleségét és gyermekeit, amiért a legidősebb fia, József elhatározta, hogy az apját elteszi láb alól. Tervét közölte édes anyjával is, aki nagyon helyeselte fiának gondolkodását. Egy éjszaka aztán a fiu fejszével ment neki alvó apjának és nyolcz ütést mért rá, majd a nyakát dobtte keresztül egy késsel. Azután anyja és egy Dobai József nevű paraszt segítségével szekérre tette apja testét, kivitte a Hernád partjához és a folyóba dobta. Ebben a gyilkossági ügyben tegnap volt a végtárgyalás a miskolci királyi törvényszék előtt, amely az apagyilkost tizenhárom, Szántó András-nét és Dobai Józsefet, mint czinkosokat hat-hat évi fegyházra ítélte.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. Az igazságügy miniszter Renger Ernő aranyos-maróthi törvényszéki joggyakornokot a verebelyi járásbíróvá és dr. Pesthy Pál V. kerületi járásbíróvá joggyakornokot a szegedi törvényszékhez aljegyzővé, Kincses Dezső szilágy-csahi járásbíróvá irnokot a körösbányai járásbíróvához segédtelevkönyvvezetővé nevezte ki. A budapesti ítélőtábla elnöke Kálmán Péter végzettség-joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

Rendjeladományozás. A király Linhart György a magyar-óvári gazdasági akadémia tanárának, a mezőgazdasági tudomány fejlesztése terén szerzett érdemei elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Külföntetett alispán. A király Andrássy János, Esztergom vármegye alispánjának buzgó és sikeres szolgálata elismerésül, a királyi tanácsosi címet, díjmentesen adományozta.

Pályázatok. (Budapesti Közlöny 261. szám.) Díjnoki állásra az aradi törvényszéknel, fogalmazógyakornoki állásra a győri pénzügyigazgatóságnel, hivatal-szolgái állásra a veszprémi törvényszéknel, televkönyvi átalakító díjnoki állásra az aradi járásbíróvához, irnoki állásra a csikszederdai törvényszéknel, irnoki állásra a budapesti büntetőtörvényszéknel, irnoki állásra a pancsovai törvényszéknel, orvosi állásra a kudsfti magyar királyi vasgyári hivatalnál, királyi ügyészi állásra a balassa gyarmati királyi ügyészségnel, becslobiztosi állásra a pozsonyi királyi kataszteri felügyelőségnel, titkári állásra a sepsi-szentgyörgyi pénzügyigazgatóságnel, iskolaszolgái állás a zalaezerszegi királyi állami főgimnáziumnál, irnoki állásra a kisvárdai járásbíróvához, állatorvosi állásra Székelyudvarhely városánál van pályázat kihirdetve.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb gavallérok

is viselhetnek feltűnő öltözékért kézen kapható uri ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mentori szabást cégünk előkelő hárneve biztosítja, a munka hivatalát pedig az üzletképe elárulja. Méret utáni megrendelésekre külön szövetraktárunk van, kizárólag tiszta gyapjú s valóban gyönyörű mintájú keimekből.

Karácsonyi és Társa

férfitársak

IV. ker., Múzeum-körút 39.

Téli kura

Szt.-Lukácsfürdőben
Budapest.

Rheumatikus bajok, kö: z-vény, neuralgiák, ischias stb. ellen. Nagy kényes fürdő, külön fürdők, masszázs, gyógygyógyászat. Lakás és teljes étkezés (középes ár 25 ft) bentint. Lift. Meghívás kizárva. Prospektus ingyen küld az igazgatóknak.

GLOGOWSKI & TÁRSA
BUDAPEST,
Erzsébet-tér 19.

REMINGTON

Írógépek
díjmentesen, vételektelezettégek
nélkül, az ország bármely részében bemutatok.

Budapest látványossága
a Royal-szállodában az új
Royal-kávéház
megnyílt.

RÉVAI TESTVÉREK
IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVKIADÓHIVATALA
összes üzleti helyiségeit helyszülke miatt
VIII. Üllői-ut 18. szám alá
külön az Intézet-czéljaira épült nagy könyvesháza
tette át.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, november 12.

	nov. 12. cents.	nov. 11. cents.
Buza decemberre	74 ³ / ₈	73 ⁷ / ₈
" áprilisra	74 ⁴ / ₈	74 ¹ / ₈
" májusra	71 ³ / ₈	71 ¹ / ₈
Tengeri decemberre	38	38

Chicago, november 12.

	nov. 12. cents.	nov. 11. cents.
Buza decemberre	65 ⁷ / ₈	65 ⁴ / ₈
Tengeri decemberre	32	31 ⁷ / ₈

A hétről.

A németirodalmi bank kamatlábemelése. — Villamos társaságok fuziója. — A magyar ipar- és kereskedelmi bank petroleum üzlete. — A buzakészletek. — Új vilamos találmány.

(-ndv-) A német birodalmi banknál öt és fél százalék most a leszámítolási kamatláb. A német pénzpiaczon, amely a monarchiának igen jelentékeny hitelforrása, teljes egy százalékkal drágább tehát a pénz, mint minálunk. Jóllehet közvetlenül nem érint minket a dolog, mert az osztrák-magyar bank egyelőre ragaszkodik a 4 és fél százalékos kamatlábhöz, mégsem lehet közömbös reánk nézve a német pénzpiacz helyzete. Mert azon szoros és sokféle elágazó üzleti viszony-nál fogva, amelyben Németországgal állunk, tartani lehet tőle, hogy a nálunk elhelyezett kereső tőkék, hacsak időlegesen is oda vonulnak, mivel ott most nagyobb hozadékra számíthatnak, mint idehaza. Ez azonban talán a kisebbik baj volna, mert hiszen minálunk nem olyan bőségesek a fölös tőkék. De a németországi magas kamatláb következtében fenyegetőbb az a veszély, hogy ott elhelyezett értékpapírjaink özönlenek majd vissza és ez annál nagyobb csapás volna, mivel ezek felvételében Ausztria támogatására, a velünk szemben most ott uralgó áramlatnál fogva, alig számíthatnánk. A hitelnek az az óriási mérvű igénybevétele, amely Németországban a pénz megráglulását okozta, az ipari körök részéről indul ki. A német ipar csaknem minden ágazatában az utóbbi évek során roppantul fellendült és félelmetes versenytársa lett az angol és amerikai iparnak. Egyes vállalatai máris gigantikus méretűek és maholnap bátran összemérhetők az amerikai trustokkal. Most is a vilamosági üzem terén készült egy ilyen trustszerű vállalat. A berlini Loewe és társa-féle részvény-társaság egyesülni akart a nürnbergi Schuckert-féle jársasággal és az egyesült vállalat 40 millió márka részvénytőke fölött rendelkezett volna. Minket a do-

log annyiban érdekelhet, hogy a budapesti Ganz és társa részvénytársaság villamos üzemével szintén ennek a németországi csoportnak az érdekkörébe tartozik, mert a két év előtt kibocsátott új Ganz-gyári részvényeket a berlini Loewe és társa-féle csoport szerezte meg. Maga ez a fuzió Németországban erős ellenzésre talált a közvéleményben, mivel agiotagera számított műveletnek tartják és a birodalmi bank kamatlábemelését is ellene irányulónak tekintik. A közvélemény majdnem egyértelmű megnyilatkozása olyan nyomást gyakorolt az érdekeltekre, hogy ma az utolsó pillanatban eljötték a fuzió tervét. Persze Németországban van sulya a közvéleménynek még a legpocoakosabb bankárokkal szemben is.

**

A Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvényei, amelyek hónapok óta erősen csökkentek és már névértékük alá szállottak, az utóbbi napokban emelkedtek. Az árváltozás összefüggésben áll a bank romániai petroleum vállalatával. E vállalat igen jelentékeny mértékben vette igénybe az intézet liquid eszközeit és erre való tekintettel a Magyar ipar- és kereskedelmi bank ismételt megkísérelte az ezen üzletben való részesedésnek lebonyolítását. Angol tőkepenzesek tárgyaltak is vele az átvétel iránt, de megegyezés nem jött létre. Most azonban kezd megbizonyosodni, hogy a bank román petroleumüzlete sokat ígérő vállalat, mely körülmény kétségkívül meg fogja könnyíteni a banknak, hogy részesedését előnyösen értékesítse s tőkéit onnan kivonja és ezáltal saját mobilitását ismét helyreállítsa.

**

Ugy látszik, egy forrásból eredt, mert több napilapban egyidejűleg látott napvilágot az a mindenesetre tendenciózus hír, hogy Magyarországon elfogyott a buza és a vidéken nincsenek készletek. Ha szorososan a „készlet” szóhoz ragaszkodunk, akkor a hírek bizonyos tekintetben igaza van. A kereskedők raktáraiban, a malmoknál tényleg kevés a nyersanyag és a fővárosi malmok abheli szárdéka, hogy kockátozzák az őrleést, jórészt arra vezethető vissza, hogy nincsen elég gabonájuk és nem is igen van kilátás arra, hogy azt egyhamar olcsóbb áron megszerezhesék. De ebből még nem következik az, hogy Magyarország ezidei buza-termését az utolsó szemig „végeladta” volna. A termelők kezén van még buza, csak hogy ezt sokan eladni nem akarják, remélve, hogy még magasabb árakat érnek majd el később. Az eddigi tapasztalás a gazdák magatartása mellett bizonyít, de gyakorlati szempontból megfontolandó, vajjon a 10 és fél forintos buzaár nem képez-e olyan árnívót, amelynél magasabbra spekulálni talán kockázattal járó vállalkozás?

**

Hogy a villamosságot nyílt helyeken világítási célokra még kevéssé alkalmazzák, annak nem kis részben az az oka, hogy az izzólámpák a nagy áramfogyasztás miatt igen drágák, az izzólámpákat pedig erősebb fényre berendezni eddig nem lehetett. Az utcai világításban tehát még mindig a gáz az uralkodó, amelynek fényhatását az Auer-féle égők igen jelentékenyen tudják fokozni. A Nernst-féle találmányról azt mondják, hogy ez alkalmassá teszi az izzólámpákat az utcai világításra is. A Ganz és társa cég elektrotechnikai osztályában most folynak a kísérletek az új találmánnyal és hírlik, hogy sikerült olyan izzólámpákat konstruálni, amelyek a míg egyrészt világító erő tekintetében messze fölülműljék az eddigi izzólámpákat, másrészt az az előnnyel is járnak, hogy redukálják az áramfogyasztást, tehát olcsóbbá is teszik a világítást.

Mezőgazdaság.

Juhkivitelünk Franciaországba. Juhkivitelünk Franciaországba az utóbbi években teljesen megrekedt, miután juhaink csakis a párisi Javalletti sanatoriumba voltak bevihetők, ahol 36 óra alatt

levágandók voltak. Ez a szabályrendelet ugyyszólván lehetetlenné tette a magyar juh bevitelét, ami 1897-ben tényleg szünetelt is. Most azonban, a Javalletti sanatoriumba az október 31-iki vásárra 427 darab magyar juhot hajtottak fel s a juhok felülönként 75—80 centiméter keltek élősúlyban. Ez tehát juhkivitelünk újramegindulását jelenti, ami annak tulajdonítható, hogy az afrikai juhbehozatal Franciaországba erősen megcsappant, szívesen eltekintenek tehát a magyar juhra nézve a 36 órai kényszerlevágástól.

Ipar- és kereskedelem.

Villamos társaságok fuziója. A táviró ma este érdekes hírt hozott Nürnbergből. Azt jelentik ugyanis, hogy a Schuckert és társasága villamossági társaság felügyelőbizottsága elvetette azt a tervét, hogy a berlini Loewe és társa-féle társasággal megtörténjen a fuzió. E szerint a nagy pénzügyi tranzakcióból, amely Németországban most oly nagy port ver föl, semmi sem lesz.

Magyar Statisztikai évkönyv. Az országos központi statisztikai hivatal most adta ki az 1897-ik évre vonatkozó évkönyvét. Az évkönyv a magyar állami és nemzeti élet minden nyilvánulásától beszámoló igen jól csoportosított áttekinthető statisztikai táblákban. Jelenlegi formájában utólag jelent meg az évkönyv, mert a jövő évtől kezdve a parlament elé terjesztendő statisztikai jelentésbe olvad bele, illetőleg fel fogja ölelni mindazokat az adatokat, melyeket az egyes minisztériumok eddig külön-külön nyújtottak be a képviselőházban. — Az évkönyv ára 5 forint.

Budapesti konzum-sértésvásár, nov. 12. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székessővárosi konzum-sértésvásárra 1898. nov. 11-én érkezett 658 drb. Készlet 324 darab, összes felhajtás 982 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 653 drb., elszállítatlan maradt 329 drb. Napi árak: 120—180 kilós 45—48 kr., 220—280 kilós 46—49 krajczár, 320—380 kilós 46—49 kr., öreg nehéz 44—46 krajczár, malacz 38—40 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Kőbányai sertés piac, nov. 12. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 48—49 krajczár. Közép (páronként 251—320 kilgrig terjedő súlyban) 48—49 krajczár. Könnyű (páronként 250 kilgrig terjedő súlyban; 49—50 krajczár. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilgr. felüli súlyban) 48—48 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 47—48 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47—47 krajczárig. Sertéslelészám: 1898. nov. 10. napján volt készlet 38690 darab, nov. 10-én felhajtott 83 db, november 11-én elszállított 641 darab, november 12-ére maradt készletben 38132 darab. A hizott sertés üzlet irányzata változatlan.

Bécsi vadvásár, november 12. (Braun Arnold bites alkusz jelentése.) Tekintettel arra, hogy a külföldi piacok üzletmenete nem igen buzdított, a hozatal pedig nem volt nagy, az árak is változatlanok maradtak. Fácán sok hozatott fel, ami az eladást megnehezítette, ellenben fogoly keresett volt. Jegyzések: szarvas 30—38 kr., dámvad 30—35 kr., őz 45—50 kr. kilónként. Nyul 1.10—1.30 frt, alázdelt minőségű 80—1. — frt darabonként. Fácán 1—1.50 frt, fogoly fiatal 60—85 kr., vén 30—40 kr., erdei szalonka 1—1.60 frt darabonként.

Pénzügy.

Az új bankjegyek. Az osztrák kiegyezési bizottság egyik utóbbi ülésén a kormány nyilatkozott az új bankjegyek külalakjára nézve. Eszerint a bankjegyek egyik oldala csak magyar szövegű lesz, de a másik oldalon a német szöveg mellett az ériek-megjelölés a birodalmi tanácsban képviselt országok valamennyi nyelvén; tehát csehül, lengyelül, olaszul, ruthénul, románul, szerbül, horvátul és szlovénul is ki lesz fejezve. Az új bankjegyek egyik oldala tehát tisztán magyar, a másik oldala kilencz nyelvű lesz.

A központi hitelszövetkezetek. A földmívelésügyi miniszter által a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. XXIII. törvényzikk értelmében létesítendő országos központi hitelszövetkezet alapítványi üzletrészeinek jegyzéséről adott legutóbbi közleményünk óta — mint értesülünk — a földmívelésügyi miniszter íven újabbban Fülöp szász-köbörg-góthai herceg is jegyzett üzletrészt. Üzletrészeket írtak alá még a következők: Első

budapesti gőzmalom-részvénytársaság 5000, Halasi takarékpénztár 2000, Lujza gőzmalom-részvénytársaság 2000. Báró Bánffy Ernő 1000, Békassy István 1000, Blaskovich Aladár 1000, Debreczeni I. takarékpénztár 1000, Fehér Póly pannonhalmi főpát 1000, Dr. Gáll József főrendiházi tag 1000, Háromszék vármegye 1000 és Kiss Ferenc országgyűlési képviselő, dr. Komlóssy Ferenc országgyűlési képviselő, gróf Lamberg Ferenc, Lécsay Ferenc, Máday Izidor, gróf Pallavicini Adolf, Pinkafői takarékpénztár, Putsch Sándor, Szentmártoni Radó Dénes, Reviczky József, Szabó József, az erdélyi gazdasági egyelet elnöke, főrendiházi tag, báró Solyomossy Lajos országgyűlési képviselő, Szepesmegyei gazdasági szesztermelők szeszlinomító részvénytársasága, gróf Zichy Andor, Zirczi apátság 1000—1000 koronát.

Szakirodalom.

Gazdák zsebnaptára. A jövő 1899-iki évre szóló „Gazdák zsebnaptára”, mely huszonhetedik évfolyamába lépett, immár megjelent. A csinos kötetű vastos zsebnaptár, amit dr. Lónyay Ferenc miniszteri osztálytanácsos szerkesztett, a rendes naptári részen kívül sok olyan közleményt nyújt, ami a gazdákat érdekli. Bevezeti ezeket a minden hónapot felőlelő gazdasági teendőkre való emlékeztető, mely gyakorlati haszonnal jár. Megtaláljuk benne a mezőgazdasági kormányzat, közhasznú intézmények és közegek cím- és névtárát, a mezőgazdasági statisztikát s a növénytermelésre vonatkozó cikkeket. Targyalja a szőlőművelést, a borászatot, a gyümölcsészetet s az erdőgazdálkodást. Ismerteti a trágyázást, az állattenyésztést, takarmányozást és hizlalást, amint foglalkozik a méhészettel is. Cikkeket ad a gazdasági üzlettan köréből, hogy végül a vegyes közlemények egész halmazával álljon elő. Mindezek után következik a jegyzéknaptár, amelynek dátummal ellátott üres lapjai fölöslegessé teszik a jegyzékkönyveket. A keménykötésű és irónnal ellátott „Gazdák zsebnaptára” egész kis lexikon, amit a gazdasággal foglalkozók aligha nélkülözhetnek. Ára 1 forint 60 krajczár, bérmentes ajánlott megküldéssel 1 forint 75 krajczár és a Légrady Testvérek könyvkiadóhivatalában (váci-körut 78.) rendelhető meg.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, november 12.

Az áruleszámoló iroda kalendárjuma.

Az elmúlt saison lázas tevékenysége után immár csend honol az áruleszámoló hivatal iródaiban, ahol most a tőzsde tanács által kiküldött bizottsággal egyetemben megteszik az előkészületeket a jövő évi forgalomra.

A tőzsde vezetőségének kebelében szintén folynak a tanácskozások aziránt, hogy a szeptemberi terminusok lebonyolításánál itt-ott tapasztalt visszas jelenségek, hogy és miként volnának orvosolhatók.

Egyelőre csak az 1899-ik évre érvényes leszámolási naptár megszerkesztését végezték el, ami a leszámolási rend nyolczadik szakasza értelmében a tőzsde tanács feladatához tartozik.

Fontos újítás erre nézve az, hogy az áruleszámolási iroda ügyvivő-igazgatójának ajánlatára a jövő évben minden második nap lesz likvidáció, amíg eddig csak hetenként kétszer volt fizetési nap. E reform mindenesetre növeli majd az üzlet biztonságát.

Felmerült továbbá az értekezleten az „Országos Hírlap” által annakidején (a szeptemberi lebonyolítás utolsó napjaiban) megpendített azon eszme, hogy az ugynevezett „utolsó felmondási nap”, a jövőben nem az utolsó szállítási napot megelőző ötödik, hanem a harmadik napra állapíttassék meg.

Tudjuk, hogy szeptemberben mily nagy ár-revolúciót idézett elő épen a függő engagement korai kihirdetése, azaz oly időben való nyilvánosságra hozatala, amikor még a kötések jórésze nem volt lebonyolítva.

E tekintetben azonban még nem határoztak véglegesen, sem amaz indítvány felett, amelyről szintén ismételve szólottunk, hogy tudnillik az ügyletek mindenkor létrejöttek napján este öt óráig legyenek bejelentendők.

Élvégre mindez másodrendű jelentőséggel bír. Megfeleltek azonban a fődologról arról ugyanis, hogy a piac szoliditása megköveteli az általános

kötelező liquidációt a határidő bekövetkezése előtti időszakra is. A tőzsdén — közelfekvő okokból — nem igen barátkoztak meg ezzel, de hát a börzén minden újítás határozott ellentállásra talál. Ezt tapasztaltuk egyáltalában a giroval szemben is, míg most lennen dícsérik ez intézmény hasznos és czélszerű voltát. Majd a legelső kulissza-inszolvenziánál — a mely j ö n n i f o g. m e r t j ö n n i e k e l l — majd akkor segítségért kiabálnak és megcsinálják azt a reformot, amelyet most nyugodtan és megfelelően meg lehetne alkotni. A börze vezetőségének előbbrelátónak kell lenni, mint tagjainak és még azok akarata ellen is életbe volnának léptetendők a minden pártatlanul itélő előtt üdvösnek tűnő rendszabályok.

Az értekezlet különben még egy fontos elvi jelentőségű határozatot hozott. Kételemek merültek fel ugyanis aziránt, vajjon a szerződő felek egymással szemben levő jogai és kötelezettségei attól a naptól fogva, amikor a köteleteket átutalják az árulatszámoló irodának, továbbra is változatlanul fennmaradnak-e? Nevezetesen afelől nem voltak tisztában az érdekeltek, hogy az ügynök ugynevezett „kiszámlázási” kötelezettsége kiterjed-e a szállítási hónapra is. Az ügynöki kötelegyek a következő klauzulát tartalmazták:

„Kötelezem magamat kívánságra a felszólítástól számított 24 óra alatt helyettem egy önnek megfelelő czeget vevő- vagy eladóként megnevezni.”

Az ügyletet kötő czég tehát jogosítva van az ügynöktől bármikor követelni, hogy az ellenpartot nevezze meg és ennek megtörténte után az ágenssel szemben semmiféle obligója már nincsen. Ezt tudták és ehhez alkalmazkodtak eddig is, általában azt hitték azonban, hogy a czégnek e joga csak a bejelentési időpontig terjed. A tőzsdetanácsai értekezlet kimondotta, hogy e felfogás téves. A czég ezzel szemben, ha bejelenti, hogy B. ügynök neki ezer métermázsza búzát tartozik szállítani, még a szállítási hónap utolsó napjaiban is követelheti az ügynöktől az ellenfél nominálását, még akkor is, ha időközben úgy A., mint B. engagementja teljesen lebonyolódott. Ez nagyon helyes eljárás, mert tudjuk, hogy a sima engagement senkit sem immunizál az ellen, hogy két-három hét múlva esetleges inszolvenziánál ne kelljen utánfizetést teljesíteni. Mindenki, akinek a fizetése képtelen ügynökkel egyenlegk é n t ü g y l e t e v o l t, obligóban marad a saldoért, még ha máskülönben semmiféle üzlete sincs már. Innen magyarázható a czégek huzódózása kevésbé akkreditált ügynökökkel szemben, hogy azokkal a giroban összeköttetésben maradjon. Ennek többé nem lesz értelme, mert, eltekintve a minden másodnap liquidációtól az említett kijelentés szerint a k á r m i k o r s z o r g a l m a z h a t ó a k é z c s e r e.

A mai forgalomnak ugyanaz a jellege volt, mint majdnem az egész hét üzleti napjainak. Élénk forgalom, lázas vételkedv, magasabb árak a készáru piacon és vontatottság, bátortalanság, valamint egyenlegként néhány krajczárnyi árcsökkenés a határidőpiacon.

Feltűnően gazdag volt ma a kínálat Balkánbuzában és jellemző, hogy ennek dacára a mai-mok vásárlókodra egy cseppet sem csökkent.

Elkelt 30.000 métermázsza magyar és 30.000 métermázsza idegen buza, átlag öt krajczárral magasabb áron. Ma már a Tizenegy forintos buza ár is szerepelt, amelyet egy tétel 80 kilogrammos tisztai búzáért engedélyeztek. A márcziusban szállítandó 76 kilogrammos szokványbúza pedig este 9 forint 70 krajczárral árult. Az elfogulatlan szemlélt, ez érthetetlen differenzia láttára, alig fojthatja magába, — hogy, variálva egy a közelmúlt napokban elhangzott képviselői aposztrofálást, oda ne kiáltsa a buzgó contreminek, hogy:

„Uraim, ne adják el a — búzát!”

Előfordult készáru-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 11 frton, 300 mm. 80-5 k. 10.90 frton, 4300 mm. 78-5 k. 10.90 frton, 400 mm. 79-5 k. 10.85 frton, 100 mm. 79-5 k. 10.85 frton, 100 mm. 79-5 k. 10.85

frton, 200 mm. 79 k. 10.80 frton, 100 mm. 79 k. 10.85 frton, 200 mm. 79 k. 10.80 frton, 100 mm. 79 k. 10.70 frton, sárga, 200 mm. 78-5 k. 10.80 frton, 100 mm. 78 k. 10.85 frton, 100 mm. 78 k. 10.77-5 frton, 100 mm. 78 k. 10.80 frton, 900 mm. 77-5 k. 10.80 frton, 200 mm. 77 k. 10.75 frton, 100 mm. 76-5 k. 10.55 forinton.

Pestvidéki: 800 mm. 79 k. 10.70 frton, 200 mm. 78 k. 10.70 frton, 1700 mm. 78-5 k. 10.70 frton, 100 mm. 78 k. 10.45 frton üszkös, 1700 mm. 78 k. 10.75 frton, 200 mm. 78 k. 10.80 frton, sárga, 100 mm. 77-4 k. 10.70 frton, 200 mm. 76-5 k. 10.50 forinton.

Kalocsai: 2300 mm. 75-4 k. 10.50 forinton.

Hartai: 1100 mm. 76 k. 10.60 frton.

Bácskai: 1700 mm. 74 k. 10.85 frton.

Beeskereki: 3500 mm. 75-5 k. 10.10 frton.

Szentesi: 4000 mm. 77-3 k. 10.70 frton.

Román: 3000 mm. 79 k. 8.65 frton, 4000 mm. 78-5 k. 8-60 frton, 4000 mm. 77 k. 8.35 frton, 5000 mm. 77 k. 8.45 forinton transito.

Szerbiai: 3000 mm. 77 k. 8.45 frton, 3000 mm. 74-8 k. 8.40 frton, 3500 mm. 74 k. 8.35 forinton transito.

Majszki: 100 mm. 80 k. 10.65 frton sárga transito. Mind három hó-napra.

Rozs. (új) 200 mm. pestvidéki Budapest 8.10 forinton készpénzben.

Zab. (új) 100 mm. Budapest 6.— frton, 150 mm. Budapest 5.90 forinton, 100 mm. Budapest 5.80 forinton, 100 mm. Budapest 5.77-5 frton készpénzfizetés mellett.

Tengeri. (ő) 100 mm. oláh, Budapest 5.40 frton készpénzben.

Árpa. (új) 100 mm. takarmány Budapest 6.40 frton készpénzben.

Hivatalos készárujegyzékek.

Áru	Mennyiség	Egység	100 kgr. készpénz-ára		100 kgr. készpénz-ára	
			frtól	frtlig	frtól	frtlig
Buza	új	tiszavid.	74	—	75	10.15 10.30
			76	10.35 10.45	77	10.50 10.55
			78	10.60 10.70	79	10.75 10.80
			80	10.85 10.90	81	—
	pestvidéki	74	—	75	10.10 10.25	
		76	10.30 10.40	77	10.45 10.60	
		78	10.55 10.65	79	10.70 10.75	
		80	10.80 10.85	81	—	
fehért.	74	—	75	10.15 10.30		
	76	10.35 10.45	77	10.50 10.55		
	78	10.60 10.70	79	10.75 10.80		
	80	10.85 10.90	81	—		
román	77	8.30 8.35				
	78	8.20 8.25				
	79	8.25 8.30				
	77	8.50 8.55				
rozsa	elsőrendű	70-73	8.20 8.25			
		másodr.	8.15 8.20			
árpa	takarm.	60-62	6.20 6.50			
		szeszfőz.	62-64	6.80 7.60		
zab	új	39-41	6.75 6.10			
		hánysági	—	5.50 5.55		
repeze	kőpostla	másnéhány	—	5.15 5.50		
		másnéhány	—	—		

Hivatalos határidőjegyzékek.

Áru	Határidő	Déli tőzsde zárása			Leszámított árfolyamok
		november 11-én	november 12-én	13-án	
buza	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
rozsa	márczius	9.70	9.72	9.71	9.73
	október	—	—	—	—
tengeri	márczius	8.28	8.30	8.25	8.27
	október	—	—	—	—
zab	május	4.68	4.70	4.69	4.70
	október	—	—	—	—
repeze	márczius	5.97	5.98	5.96	5.98
	augusztus	12.60	12.70	12.60	12.70

Előfordult határidőkötések.

Délelőtt. Buza márczius 9.77-73-75-68-9.71 frton. Rozs márczius 8.30-31-8.25 frton. Tengeri május 4.71-4.68 frton. Délután. Buza márczius 9.71-68-9.70 forinton. Rozs márczius 8.25-23-8.25 forinton. Tengeri május 4.69-4.68 forinton. Zab márczius 5.97 forinton.

Raktárállomány.

Közraktár. Buza 89100 mm. Rozs 3700 mm. Árpa 46700 mm. Zab 24400 mm. Tengeri 7500 mm. Liszt 9100 mm.

Raktárház: Buza 84122 mm. Rozs 3075 mm. Zab 1112 mm. Tengeri 259 mm. Liszt 102 mm.

Silos: Buza 18090.

Gabonaforgalom:

1898. november 11.

	érkezett	elszállított
buzából	48264	4700
rozsból	2496	—
árpából	8403	507
zabból	114	—
tengeriből	4884	—

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, november 12.

A mai tőzsdén csendes irányzat uralkodott. Nemzetközi papirok megtartották árfolyamaikat és egyedül államvasut javult egy kevéssel. Helyi értékek keveset változtak. Villamos vasut gyengült.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 383.25-383.50, Jelzálogbank 244.50, Osztr. hitelrészvény 353.40-353.90, Osztrák-magyar államvasut 354.50-356.60, Közüti vaspálya 368-368.50, Rimamurányi 268.55-269.25 forinton.

A déli tozsca előfordult kötések. Kereskedelmi bank 1416, Közüti vasut 368.50-368, Villamos vasut 225.50-226, Magyar hitelrészvény 383.50, Magyar leszámító bank 257, Rimamurányi 269.25-268.25, Osztrák hitelrészvény 354-353.25, Osztrák-magyar államvasut 356.50-356, Brassói cellulose 122.

Díjhiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.25-1.75 forint, 8 napra 3.50-4.50 frt, november utólfjára 5.50-6.50 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	nov. 12.	nov. 11.
Magyar aranyárudék	119.10	119.10
Magyar koronárudék	97.85	97.95
Magyar hitelrészvény	383.50	383.50
Magyar ipar és keresk. bank	99.50	99.50
Magyar jelzálogbank	244.25	244.25
Magyar leszámító bank	257.—	257.75
Rimamurányi vasut	268.—	267.75
Osztrák hitelrészvény	353.60	354.—
Déli vasut	70.—	70.—
Osztr.-magyar államvasut	355.75	355.—
Közüti vaspálya	361.75	363.—
Villamos vasut	225.75	226.—

Délután 4 órakor zárulnak:

	nov. 12.	nov. 11.
Osztrák hitelrészvény	353.00	354.10
Magyar hitelrészvény	383.50	383.50
Osztr.-magyar államvasut	355.80	355.20
Leszámító bank	256.70	258.—
Rimamurányi vasut	268.50	268.75
Közüti vaspálya	367.75	368.—
Villamos vasut	225.75	227.—

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapesti vásárosarnok.

Budapest, november 12. A vásári forgalom: Husnál forgalom élénk, árak esőkentek. Baromli-nál csendes, árak változatlanok. Halban élénk, árak változatlanok. Tej és tojstermékek nál szárd, árak változatlanok. Tojásnál élénk, árak emelkedtek. Zöldségnél élénk. Gyümölcsnél élénk, árak változatlanok. Fűszereknél csendes. Időjárás borult, hűvös. A központi vásárosarnokban magyban eladott élelmi czikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabús hátulja I. 50-54 ft. II. 48-50 ft. Birkabús hátulja I. 38-40 ft. II. 34-38 ft. Borjúbús hátulja I. 65-70 ft. II. 60-65 ft. Sertésbús elsőrendű 52 ft. vidéki 40-50 ft. (Mindem 100 kil. nkint.) Kolbász füstölt 50-80 kr (kilónkint). Sertészsír hordóval 58-68 ft (100 kilónkint). — Baromli (élő). Tyúk 1 pár 1.20-1.40 ft. Csirke 1 pár 0.80-1.20 ft. Lud hízott kilónkint 50-55 kr. — Kéltörő. Tojás I. láda (1440 db) 40-30 ft. Sárgarépa 100 kötes 1.60-1.50 ft. Petrezselyem 100 kötes 1.0-1.0 ft. Lencse m. 100 kiló 7-9 ft. Bab nagy 100 kil. 7-9 ft. Paprika I. 100 kiló 30-60 ft. II. 20-30 ft. Vaj 1 remül kilónkint 0.75-0.80 ft. Tea-vaj kilónkint 0.95-1.10 ft. Burgonya, rozsa, 100 kiló 1.70-2.20 ft. Hajak. Harsa (élő) 0.80-1.00 ft. 1 kiló. Csuka (élő) 0.80-1.40 ft. 1 kiló. Ponty dunai 0.50-0.60 ft.

Szesz.

Budapest, november 12. Finomított szesz nagyban 54.—54.25. Finomított szesz kicsinyben 54.50-54.75. Élesztő szesz nagyban 54.75-55.—. Élesztő szesz kicsinyben 55.1/2-55.75. Nyerszesz adózva nagyban 53.—53.25. Nyerszesz adózva kicsinyben 53.50-53.75. Nyerszesz adózatlan (exkt.) 14.—14.50. Dena-

turált szesz nagyban 21.---21.50. Denarurált szesz kicsinyben 21.7-22.---. Az árak 30.000 literfokonként horió nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értenők.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, november 12. Buza 10-15 krajczárral, rozs 10 krajczárral emelkedett, árpában a kínálat nagyobb, de a kereslet jelentéktelen. A határidőüzletben az irányzat szilárdabb. Buza tavaszra 9.56-9.54-9.56 forinton, zab tavaszra 6.24-6.26 forinton, tengeri május-juniusra 5-5.02 forinton, rozs tavaszra 8.30 forinton köttetett.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 9.56-9.57, rozs tavaszra 8.30-8.31, tengeri május-juniusra 5.02-5.03, zab tavaszra 6.24-6.26 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTEKTÖZSDÉK.

Bécs, november 12. Az előtőzsdén egy nagy spekuláns eladásai gyengülést idéztek elő, de utóbb javult a hangulat és iparrészvények emelkedtek.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.25-353.85, Anglo-bank 154.25, Union-bank 292.---, Osztrák-magyar államv. 354.50-356.50, Déli vasut 70.50-70.62, Tramway 558-560, Prágai vasipar 875-883, Alpesi bányá 177.80-178.80, Török sorsjegy 59.---, Német márka 58.95-58.90 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.50, Anglo-bank 154.25, Bankverein 261.---, Union-bank 292.---, Landerbank 223.50, Osztrák-magyar államvasut 355.87, Déli vasut 70.---, Elhevolgyi vasut 259.25, Észak-nyugoti vasut 244.50, Török dohányrészvény 121.25, Alpesi bányá 178.20, Májusi járadék 101.---, Török sorsjegy 58.80, Német márka 58.95 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4-2%-os papírjára 100.95, 4-2%-os ezüstjára 100.80, 4%-os osztrák aranyjára 119.60, Osztr. koronajára 101.35, 1860. sorsjegy 140.25, 1864. sorsjegy 196.---, Osztrák hitelsorsjegy 200.50, Osztrák hitelintézeti részvény 353.75, Angol-osztrák bank 154.25, Union-bank részvény 292.---, Bécsi Bankverein 262.---, Osztrák Landerbank 223.50, Osztrák-magyar bank 911.---, Osztrák-magyar államvasut 356.25, Déli vasut részvény 70.25, Elhevolgyi vasut 259.---, Dunagőzhajózási részvény 447.---, Alpesi bányarészvény 178.10, Dohányrészvény 121.---, 20 frankos 9.65, Császári kir. vert arany 5.72, Londoni váltóár 120.60, Német bank váltó 58.92, Tramway 556.---. Az irányzat tartott.

Bécs, november 12. A déli tőzsdé zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 353.75, Anglo-bank 154.50, Bankver. 261.50, Union-bank 292.---, Landerbank 223.50, Osztr.-magyar államvasut 356.87, Déli vasut 70.50, Elhevolgyi vasut 259.---, Északnyugoti vasut 244.25, Török dohányrészvény 121.50, Alpesi bányá 178.20, Májusi járadék 101.---, Török sorsjegy 58.50, Német márka 58.96 forint.

Frankfurt, november 12. (Zárlat.) 4-2%-os ezüst járadék 85.05, 4%-os osztrák aranyjára 101.40, 4%-os magyar aranyjára 101.50, magyar koronajára 97.83, osztrák hitelintézeti részvény 298.75, osztrák-magyar bank 771.---, osztrák-magyar államvasut 300.75, déli vasut 62.75, bécsi váltóár 169.50, londoni váltóár 204.4, Párisi váltóár 80.675, bécsi Bankverein 220.62, Union-bank részvény ---, villamos részvény 134.50, 3%-os magyar arany-kölcsön 87.30, Alpesi bányarészvény 150.---, 4-2%-os papírjára 85.60. Az irányzat szilárd.

VIZÁLLÁS.

— November 12-én. —

Table with columns: Folyó, Vizméreés, Vizállás, Aradás, Folyó, Vizméreés, Vizállás, Aradás. Lists various water levels and changes for different locations like Schöding, Passau, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Ercsi, Pécs, Mohács, Újvidék, Szatmár, Pancsova, Bázina, Orsova, Hódmezővásárhely, Zala, Szeged, Ercsiújváros, Sávár, Gyr, Záhony, Eszék, M. Szendrő, Zsigab, Szécsen, Mór, Károlyváros, Novi, Banjaluka, Doboj, Zvornik, Tisza, M. Sziget, Tisza-Újlak, V. Namény, Csap, Tokaj, Szolnok, Csongrád, Szeged, Títol, Deés, Szatmár, Munkács, Homonay, Ungvár, Barfa, Zemplén, Zala, H. Némethy, B. Ujfalu, Caucsa, Nagyvárad, Balonyos, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Rabóc, Arad, Alak, K. Kossuth, Temesvár, N.-Hecsegy.

lélek magyarázat: * = Jégvesztés; + = Öfölet; - = J. alatt < = áradt; > = apadt; ? = költözés. Megjegyzések: Csajatek inálbb csak nyomokban volt észlelhető; maximum Tokajon 4 mm. A Duna Pácz 6 Ujvidéktől, a Tisza T. Fűredőtől Szegedig árad; a többi helyekről apadást jelcznek. A Dráva és Száva apadnak.

Felelős szerkesztő: Kálnoki Izidor.

UTMUTATÓ.

Előkelő czégek.

Izléses jó munkáit kitüntetett férfi-ruharaktár.

WEISZ LAJOS

VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

(Telefon Hirmondó-házban.)

Nagy választék bel- és külföldi szövetekben.

Olesó árak! Olesó árak!

Gyógyszertárak.

A Raditz-féle CASCARADIN-tabletták övek óta beváltak székrekedés, pyomor, májba, sárgaság, elhízás, arany, vérfodulós, fejtájás ellen és mint vér-tisztító. 500 gilsmeres 1 1/2 doboz 1 ft 10 kr., 12 doboz 80 kr.

Fagyást gyógyít bámulatos sikerrel a RADITZ-féle fagy-fluid 1 üveg 50 krajczár, készíti egyedül és szelkültli az Apostol-gyógyszertár, Budapest, József-körút 64. sz. (Baross- és Nap-utca között.)

Szállodák.

Palkovics szállodája az Angol királynő-höz.

Előbrangu szálloda a város közepén, kilátással a Dunára. Éttermek és fürdő a házban, villamvilágítás és lift. — Mérsékelt árak.

„Vadászkürt” elsőrangú szálloda.

A város központján, nyíltan és kényelmesen berendezve. — Kávéház és étterem a szállodában. — Kifűtő kizsoltgálás, olesó árak. — Világítás és kizsoltgálás az árakban beemfoglaltatik.

Ideőb Kammer Ernő, tulajdonos.

Gundel János

István főherczeg szállodája.

A város közepén a lánczúddal szemben, kilátással a budai hegyekre és a királyi várpalotára. A gőz hajós villamos vasut állomás közelében. Származás tisztaság, pontos szolgáltatás, kitűnő magyar és francia konyha, hamisítatlan legjobb italok.

Olesó árak. Fürdők a házban.

Vendéglők.

Barabás József vendéglője

József-körút 85. Háziag kezelt kűfűnő magyar konyha, hamisítatlan jó borok, frissen czipolt cőr Mérsékelt ár Pontos kizsoltgálás

Intézetek.

Fonclére, Pesti biztosító-intézet.

Alapítke 4 millió korona. Nyereség és díjazataikai valamint évi díjbevetélet 25 millió koronán Elvállal tűz-, jég-, szállítvány-élet- és balesetbiztosításokat. Központi irodái: V. Sas-utca 10. szaját házában.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsönös Részvénytársaság. Befizeltt részvénytőke: 10.000.000 korona. Központi irodája és váltóüzlete: Andrássy-ut 5. Fiók: Koronaherczog-utca 11. Zálogkölcsön: Károly-körút 18. Király-utca 57. József-körú 12. Zsibáreg-utca a főpostával szemben.

A budapesti értéktőzsdé hivatalos árjegyzései 1898. október 12-én

Large table with columns: Állampapírok, Záloglevelek, Részvények, Bankok, Takarékpénztárak, Sorsjegyek, Pénz, Ár. Lists various financial instruments and their prices.

Tisztelt vidéki vevőimnek sokoldalú felszólítására van szerencsém ezennel kijelenteni, hogy

a magyarországi fióküzleteimben

és pedig:

Arad
Andrássy-tér 9:

Debreczen
Placz 1829.

Nagy-Várad
Kishídő, Remer-tér

Kassa
Fő-utca 29.

Kolozsvár
Fő-tér 14.

Temesvár
Hunyadi-utca 64.

ugy mint eddig és mindenkor ugyanazon szabott árakon ki lesznek szolgálva, mint a

férfi- és fiuruha

központi üzletemben

Budapesten, Muzeum-körut I. szám,
(Szikszayval szemben.)

NEUMANN M.

Huzás már
november 17., 18.

Huzás már
november 17., 18.

M. KIR. SZAB.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Főnyeremény szerencsés esetben

EGY MILLIÓ KOR.

BEIMEL LAJOS

főelárusító

Kacskamélt. n.

13.

Árak az első osztályhoz:
Egy egész ... 6.—
Egy fél ... 3.—
Egy negyed ... 1.50
Egy nyolczad ... .75

Árak mind a 6 osztályhoz:
Egy egész ... 80 frt.
Egy fél ... 40 frt.
Egy negyed ... 20 frt.
Egy nyolczad 10 frt.

A budapesti asztalos - ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

VIII., József-körut és Bérkocsis-utca szegletén levő Sváb-féle házban nagy mintaraktárt és vállalati irodát nyitott, hol készleten tart, dus választékban, kiváló minőségű butorokat,

ebédlő-, háló-, uriszoba és szalon berendezésekből.

Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek közvetlen a készítő asztalos mesterektől jó butorokat jutányos áron készven venni, esetleg megrendelni. Továbbá megtekintésre ajánlja a testületnek saját házában levő állandó kiállítását is.

Huzás november hó 17. és 18-án. **Bankház** Huzás november hó 17. és 18-án.

TÖRÖK A. és Társa

a magy. kir. osztálysorsjáték főelárusítója

BUDAPEST,

Váci-körut 4/B.

A III. nagy magy. kir. osztálysorsjáték I. osztályu sorsjegyei melyek húzása november hó 17. és 18-án lesz, ismét nagy keresletnek örvendenek.

Tizenhárom millió

egyszázhatvan ezer korona

kerül ismét hat osztályra elosztva biztos döntés alá.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000.000 korona, jutalom: 600.000, 400.000, 200.000, 2 a 100.000 stb.

100.000 sorsjegy, 50.000 pénznyeremény.

Az I. osztályu tervszerű betét:

1 egész sorsjegy frt 6.— | 1 negyed sorsjegy frt 1.50
1 fél " " 3.— | 1 nyolczad " " .75

A megrendeléseket minél előbb kérjük czéglakhoz küldeni.

Megrendelő-levél, kivágandó.

TÖRÖK A. és TÁRSA uraknak

BUDAPEST.

Kérem nekem _____ I. osztályu magy. kir. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összeg } utánveendő
frt } postautalvánnyal küldetik.

Pontos ozim.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

Előrefizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante léri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kinevezési bélyegilleték is fizetendő. — Czélszerű az apró hirdetést postautalványon beküldeni s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

VII. kerület, József-körút 65. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK az ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Tárnok-utca 22. **Dr. Balácskó Györgyné** nagytűzde.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szenté Károly** dohányüzlete.
- IV. „ Harisch-bazár **Dévai Józsefné** dohányüzlete.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Nemetsch A. J.** dohányüzlete és ajándéktárca.
- V. „ Nagykörönd-utca 20. sz. **Löwinger Eryda** fűszerkereskedése.
- V. „ Derótya-utca 13. sz. **Well Vilmos** dohányüzlete.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Moreno Janka** dohányüzlete.
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wollák Zsigmond** dohányüzlete.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Brenner Mór** dohányüzlete.
- VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Rohmáczy Hanna** dohányüzlete.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Reisler Béza** dohányüzlete.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Fronó J.** dohányüzlete.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Sopronyi V.** dohányüzlete.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadatnak.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

LEVELEZÉS.

Szerelmemnek levele van a kiadóhivatalban. 6304—1

Jlonka. Hogy mennyire örültem, mikor ódes sorait olvastam, azt igazán leírni nem tudom. Mindennap vártam és kérdézősködtem, ha nem e volt ott, de sajnálatomra nem láthattam. Szívesen elmegyek bárhová, csak parancsolja és boldog leszek, ha ismét láthatom azt a gyönyörű „Kékszemű angyalkát.“ Megint kikapok? Milhó kiszűhánd a Dr. Kaun-tól. 6306—1

Falusi otthon levele van a kiadóhivatalban. 2311—1

Feltűnő szép és elegáns előkelő fekete fiatal leány, nagyon előkelő ur ismeretségét óhajtja. Leveleket a kiadóhivatal közvetít „Lili“ jelige alatt. 6308—1

Kis barna. Aranyos levélkéjét megtaptam és ha csak sejtené, mennyi minden történet azóta velem, nem lenne olyan szemrehányásokat. De azért ne ijedjen meg. — Holnap küldök egy részletes levelet, amelyből mindent meg fog tudni. — Csókolom kezeit Nagy. 6310—1

Bertuskám. Azt a szép levelező-lapot most vettem és remélem, hogy levelem már birtokba jutott, amelyre én is mielőbb kérek választ és csókoló számtalanszor M. 6312—1

„Madame Electrique.“ mélyemre kiterülte figyemet, de ha nem sértem kérelmem ismétlésével, ugy boldogítsa e hétnek ugyanott jelzett napján rendes kerékvágásból kifordított „Villanyos lovagját“ 2317—1

HÁZASSÁG.

Önálló 29 éves komoly kereskedő házasság czéljából óhajt megismerkedni egy csinos, középtermetű fiatal intelligens leánnyal. 2000 frt hozományra reflektál. — Szíves levelet a kiadóba kérek és „Komoly szándék“ jelige alatt kérem azt e helyen jelezetelni. 6328—2

Jgen jó és biztos állású 26 éves fiatal ember szeretne megismerkedni egy komoly, intelligens fiatal leánnyal, házasság czéljából. 3—4000 frt hozományt kíván. Csak komoly leveleket vesz figyelembe, melyeket „Komoly“ jelige alatt kér a kiadóhivatalba. 6368—2

ALLÁST KERES.

Házmeister, 42 éves, gaz- és vízvezeték-, telefon- és telegrafkezelő állást keres egy nagyobb házban. Ajánlatok „Házmeister“ cím alatt kérének a kiadóhivatalba. 6710—3

Bármilyen írásbeli munkát végzését, levelek másolását, vagy czímzalag írását elvállalja szerény igényű fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 6651—3

Heti- vagy időszaki laphoz szerkesztőül, vagy munkatársul ajánkozik kitűnő szakember. Bsetleg azok expedálását is elvállalja. Ajánlatok a kiadóba „Heti lap“ czímen kérének. 6792—3

Kereskedelmi iskolát végzett fiatal hölgy, ki Remington-gépen ír és németül stenografál, szerény feltételek mellett óhajtt álláshoz jutni. Czim a kiadóban. 6790—3

Joghallgató ajánkozik ügyvédi irodába egész vagy fél napra. Czim a kiadóhivatalban. 6478—3

Kisasszony, ki a kereskedelmi szaktanfolyamot igen jó sikerre, végezte gép és gyorsírást tudja, szerény feltételekkel állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6658—3

Szerény feltételek mellett keres irodai állást egy igen ügyes, kereskedelmi szaktanfolyamot jó sikerrel végzett fiatal kisasszony. Gyorsírást tudja. Czime a kiadóhivatalban. 6744—3

ALLÁST KAPHAT.

Társ keresetik egy igen jól jövedelmező nagy vállalatához 3—4000 frttal. — Bővebbet személyesen. Levelek a kiadóhivatalba intézendők „Szerencse“ jelige alatt. 6780—4

Ökleveles óvónő keresetik pusztára egy kis leány mellé, ki az elemi iskolai tantárgyakat s tanítani képes. Zongorázni tudók előnyben részesülnek. Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők „Óvónő 100“ jelige alatt. 6742—4

Kisasszony, ki már művirág-üzletben alkalmazva volt és e szakmát teljesen érti, állandó alkalmazást nyer. — Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Művirágüzlet“ jelige alatt. 6748—4

Előkelő fővárosi szobá-műhelyben tiszteséges házból való tanulóleány azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatal. 6455—4

Szakácsnő, ki már nagyobb urháznál volt alkalmazva, vidéki urasági házhoz keresetik. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 6662—4

OKTATÁS.

Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület gyorsírási tanfolyamain f. hóban **Dr. Mezeyné-Bányai Amanda** okl. tanítónő személyes vezetésével új magyar levelező-, vita- és német kurzusok kezdődnek. Nő és férfi jelentkezőket e gyorsírási-, továbbá Remington-gépirási tanfolyamokra korlátolt számban felvesz **Glogowski és Társa Erzsébet-tér 16 sz.** 6979—5

Nevelőnő, ki 4 elemi tanít, azonkívül fiu, és leány-ruhákat varr, gyermekekhez állást keres, vidékre is emegy. „Szerény“ jelige alatt levelet kér a kiadóhivatalba, hol a czime is megtudható. 2319—5

Correpetitornak ajánkozik gymnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban. 6416—5

Joghallgató bármily otthon végezhető munkát elfogad igen olcsó áron. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „Megbízható“ czímen. 6606—5

BIRTOK VÉTEL ÉS ELADÁS.

Birtok, 103 kat. hold, épületekkel, lakóházzal, vasút közelében, eladó. Közvetítők kizárva. Czim a kiadóhivatalban. 2321—6

ELADÁS.

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Czim a kiadóban. 2088—8

Gyümölcsöt, Mohács-Margitta, Szigeti-fermést, mely télen át tartós, a következő árak mellett szállítok, utánvétellel: 100 drb. szarvasi-almá 2 frt, 100 drb. jeges-almá 2 frt, 100 drb. bór-almá 2 frt, 100 drb. óriás-almá 3 frt, 100 drb. császár-körte 2 frt ab Mohács. Rendelmenynél kérem az utolsó vasutit, vagy hajó-állomást megnevezni. **Perless Pál** Mohács-on. 6927—8

Balaton-filmádi és felső-órszi szőlőgazdaságomból egy fél millió amerikai, európai gyökeres és sima vessző, valamint ojtvány eladó. Kivánatra árjegyzékkel szívesen szolgálók. **Suly László Veszprém-ben.** 2291—8

Méz. Legfinomabb pergetett csemegeméz 5 kilós postacsomag bérmentve 2 frt 80 kr, hófehér lépesméz 4 kgr. bérmentve 4 frt 80 kr. Országos Méhészeti Egyesület. Budapest, IX., Köztelek, továbbá központi vásárcsarnok, főszor, ahol árugekben és kimerve is lehet kapni. Kitűnő hamisítatlan méh-viasz szobapadító fényezéshez 1 kgr. 1 frt 75 kr. 6999—8

Kerékpár teljesen új, sűrűsen polom olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 2325—8

Butor jó, szolid kivitelben előnyös részlettulajtonosra **Náthán Ignác** kárpitos- és asztalosbutor ügyed. főraktárában VII., Erzsébet-körút 23. sz. Árjegyzékek vidékre ingyen és bérmentve. 7018—8

VÉTEL.

Kályha, maidingi vagy cserép, jó karban levő megvételre keresetik. Ajánlatok „Kályha“ jelige alatt és az ár kitüntetésével, a kiadóhivatalba kérének. 6726—9

Házi verki olcsó áron keresetik megvételre. Czim a kiadóban. 6704—9

Kétkerékű kézikocsi, használt, olcsó áron keresetik megvételre. Czim a kiadóhivatalban. 6708—9

KIADÓ SZOBÁK.

Butorozott szobák Üllői-ut Erkel-utca kezdetén külön bejárattal, fürdőszobával esetleg konyhával kiadók. 7011—10

Kerepesi-uthoz közel a Szentkirály utcában egy csinos, tiszta 2 ablakos szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6692—10

Kerepesi-uton egy kényelmes 2-ablakos utcai szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 6144—10

SZOBA KERESTETIK.

VI. kerületben keres egy fiatal ember lehetőleg intelligens családnál tiszta és csinosan butorozott szobát I. vagy II., emeleten. Levelet a kiadóhivatalba kérek „VI“ jelige alatt. 6060—12

Keresek egy butorozott szobát a Teréz-körút vagy Gyár-utca közelében. Megkeresések ár megjelölésével „Mérnök“ jelige alatt a kiadóba kérének. 6678—12

Csinosan berendezett udvari szobát keres az Üllői-ut közelében egy orvostanhallgató. Levelet „Egyszerű“ jelige alatt kér a kiadóhivatal. 6664—12

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utcára nyíló nagy pince is kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6164—13

HITEL—PÉNZ.

Pénzkölcsönt legelőnyösebb feltételek mellett közvetít **Vermes és Haber** Vas-utca 15/a. 2313—14

Sürgösen keresetik 200 frt kölcsön egy jóállású hivatalnoknak. Levelet a kiadóba kérek „Pontos“ jelige alatt. 6784—14

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivőtoronnyak, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3862—17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb formájú helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706—17

Fényképészeti üzlet, a Belvárosban, mely kitűnően megy, szabad kézből átadó, Szíves ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Fényképészet“ cím alatt. 6782—17

KÜLÖNFÉLE.

Ügyes szabónő ajánkozik házakhoz napi 1 frtért. Czim a kiadóban. 2315—18

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 80 kr-ért Réthy-féle Pemetéfu-cukorkát. 1537—18

Egy tisztességes család hajlandó (2 évesől kezdve) ilu- vagy leánygyermekét teljes ellátásra csekély fizetésért elfogadni. — Czim e lap kiadóhivatalában. 6734—18

Jó ebédkosztot kaphat. 1—2 ur intelligens családnál az Eötvös-utczában. Czim a kiadóban. 6786—18

Király Miklós alkalmazás, tudakozó- és közvetítő-füzetete. Iroda: Fő-utca 136. szám. Kesztyűházánál. Német bonneok, szobaleányok, szakácsnők és szolgálókat, szóval bármily állásokra közvetít gyorsan és pontosan. Magyar vidékekről iskolásgyermekekkel, a német nyelv megtanulása miatt eszközök cseréket. Itteni iskolák 4 polgári fiu és 2 felső leányosztályból állanak. Az ország egész területére már is számos német-ajku leányt helyeztem el gyermekek jobb családokhoz. Megkereséshez 50 kr. bélyegjegyekben csatolandó a levelezés stb. költségek fedezésére. 2323—18

Fogyon kell megkötni a nyakkendő? Szemléltető tanulmány 43 ábrával. **Várady Béla** módszer szerint. Ára 1 korona. (Postautalványon vagy bélyegekben beküldhető.) Czim: Mangold Béla Budapest, Kishíd-utca 8. 2301—18

ÜZLETI HETI SZEMLE.

Gabona. A külföldi piacokon a forgalom gyengült, az árak alig változtak. Amerikában az árfolyamok kisebb variációknak voltak alávetve. Angliában a fogyasztás tartózkodó maradt. A francia piacokon a kereslet gyengült, épügy, mint Hollandiában, Belgiumban és a Svájcban. A többi kontinentális piacon az árak csökkenő irányt követtek.

Nálunk a kereslet élénkült és az árak fokozatosan emelkedtek.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza: Az árak fokozatosan 30 krajczárral emelkedtek és különösen finomabb minőségűek találtak gyors elhelyezést. Az e heti forgalom 250,000 métermázsra, a hozatalok 199,000 métermázsra.

Rozs az egész héten át szilárd maradt. Minőség szerint 8.—8.15 forintig fizettek.

Árpa takarmány és hántolási célokra nem változott és minőség szerint 6.15—6.60 forint. Finomabb minőségűekért a tulajdonosok magas árakat követelnek.

Zab. Az eladott 5000 métermázsáért szín és tisztaság szerint 5.70—6.10 forintig fizettek.

Uj tengeri élénkebben volt forgalomban. Novemberre 4 forint, decemberre 4.05 frtot fizettek budapesti paritásra.

Művelések: Bab. Trient aprószemű bab Gyöngyös-Felegházán 7.25—7.50, gömbölyű Baja-Zomboron 6.75—7.—, barna bab Kálcsán 6.80, Nagy-Károlyban 6.25, köles 4.50 forinton.

Vetőmagvak: Vöröshere. Uj bányai vöröshere 45.—49.—, felvidéki áru 48.—55.—, luczerna 50.—55.—, muharmag 5.50—6.—, búkköny 5.50—6.—, baltaczim 12.—13.— forinton.

Olajmagvak: Káposztarepce 11.50—12.22. Bányai repce 11.25—11.75, vadrepce 5.50—6.20, lenmag 10.50—11.50, gomborka 9.25.—10.50 forinton.

Repcepegácsa. A tartós kereslet révén szilárd, hazai és németországi hízalók több kocsi rakományt 5.75—5.80 árban vásároltak, további jegyzése változatlan endegmény nélkül Budapesten átvéve.

Repceolaj. A lefolyt héten e cikk eléggé élénk kereslet mellett volt piacon, jegyzése inkább emelkedő, mai ára nagyban vételnél 34 forint, kicsinyben 35 forint métermázsánként engedmény nélkül. Budapesten határidő-áru márciusi terminussal egy negyed forinttal drágább.

Liszt és korpa. A lisztüzlet helyzete lassankint megint kedvezőlenebbre fordul, míg a buza árak napról-napra emelkednek, addig a lisztért megfelelő magasabb árakat elérni nem lehet, mert a fogyasztás igen gyenge, úgy, hogy mindenkire nézve nagyon előnyös volna, aki a lisztüzletben érdekelve van, ha a malmok üzemüket redukálnak. A külföldi üzlet teljesen pang, két forinttal az itteni árak alatt ma nem lehetne külföldre valami említésre méltó üzletet csinálni. A korpaüzlet változatlan. Finom korpa gyengébben kel, goromba pedig folyvást hiányzik.

Árjegyzéki átlagárak:

0	1	2	3	4	5	6
17.50	16.90	16.30	15.70	15.10	14.30	13.20
	7	7½	8	F	G	
	11.—	9.—	6.50	4.—	4.10	

100 kilónként, zsákostul, Budapesten szállítva.

Zsiradéküzlet. A megkezdett téli vágások következtében szalonában a készletek jelentősen emelkedtek. Ennélfogva a lefolyt héten, különösen a hét elején, a kínálat nagyon élénk volt, mely körülmény folytán az árak kissé csökkentek. A hét vége felé a kereslet is megélénkült és történtek is nagyobb kötések, úgy, hogy ma már inkább szilárd üzletirányzatot jelezhetünk. Zsírban a forgalom még mindig korlátolt, habár a kereslet elég nagy és így az eladott tételek szép áron keltek el. E cikkben határozottan szilárd a tendencia. **Bécs.** Az e heti keddi vásáron az élv sertiések a múlt heti árakon keltek el. Zsiradékokban az üzlet jelentéktelen, csupán szalonában volt élénkebb kínálat és azonnali szállításra városi zsírért 54—55 forintot, szalonáért 52 forintot értek el. Az amerikai zsír a hét folyamán csupán jelentéktelen árhullámozáson ment keresztül. Budapesten jegyznek: Ia pesti disznózsír 57.— forint pénz, — forint áru, ¼¹⁰⁰ fehér táblaszalonnát 49.50 forint pénz, 50.— forint áru, ¼¹⁰⁰ fehér táblaszalonnát 48.50 forint pénz, 49.— forint áru, ¼¹⁰⁰ füstölt táblaszalonnát 52.— forint pénz, 53.— forint áru.

Szesz. A szeszüzletben e héten az üzletmenet nem volt nagyon élénk és gyér-vételkedv mellett a szeszárak azonnali, valamint későbbi szállításra változatlanul a múlt heti zárlatjegyzés szerint zárulnak. Elkelt finomított szesz budapesti szeszgyáráktól 54—54.50 forintig, vidéki szeszgyáráktól 54.25 forintig nagyban.

Élesztőszesz változatlan. Későbbi szállításra 54.75—55 forint.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz e héten negyed forinttal olcsóbban volt kínálva és több tétel ez áron el is kelt. **Galicziából** kínálat nem volt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 17.25—17.50 forint.

A kivitel e héten több tétel finomított szeszt vásárolt, mely Dél-Törökország és Üsküb felé lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyznek: Győr, Kenyérmező, Losonc, Arad egyenlezed forinttal olcsóbban záródnak.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 54.15—54.50 forint, élesztőszesz 54.75—55 frt, nyers-szesz adózva 53.25—53.50 forint, adózatlan 14.—14.50 forint, denaturált szesz 21.25—22.— forint. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül ab vasut Budapestre szállítva, készpénzfizetés mellett értendők. **Bécs:** Kontingens nyersszesz azonnali szállításra e héten 17.70—17.90 forinton kelt el. **Prága:** Adózott triplószesz nagyban 53.25—53½ forint, adózatlan szesz 17.—17.25 forint. **Arad:** Finomított szesz nagyban 53.75—54.— forinton jegyeztetett. **Losonc:** Élesztőszesz 56.—56.50 forinton kelt el. **Kenyérmező:** Finomított szesz 54.50—55.— forint, denaturált szesz 20.50—21.— frt. **Baja:** Finomított élesztőszesz változatlanul jegyeztetett. **Trieszt:** Kiviteli szesz tártályokban szállítva román, magyar 12.— frt, cseh 11.—11.25 forinton 90% hektoliterenként kelt el azonnali szállításra.

Cukor és kávé. **Budapest, november 12.** **Czukur.** Nagyban, ab Budapest vasut, fogyasztási adó nélkül. Finomított I-a 36.50—37.— frt, koczka 37.50—38.— forint, Pile 38.—36.25 forint, Kristály-cukor 35 forint, Candis fehér 46 forint, Candis, sárga 41.— forint, Szőlőcukor 25 forint. **Kávé.** Santos good average 41—42 forint, Santos superior 46—49 forint, Portorico 100—120 forint, Java sárga 90—124 forint, Menado 140—170 forint, Carracas 68—80 forint, Laguayra 88—98 forint, Jamaica 90—110 forint, Salavora 75—85 forint, Lahat 100 forint, Mocca Hodeida 108—114 forint, Preanger 118 forint, Középamerikai 104 forint, Rio 50—58 forint, W. J. B. 100—140 forint, detto gyöngy 128—145 forint, Viktoria 50—56 forint, Viktoria-gyöngy 68 forint, Santos-gyöngy 72 forint, Bogota 72—75 forint, Lavé-gyöngy 96—92 forint, Guatemala 100—112 forint. Nagyban, ab Trieszt.

Fűszer és délgymölcs. **Budapest, nov. 12.** **Datolya:** Kalafat 26—32 forint, alexandriai 20—24 forint, koszoru 15 forint, szabadon 22—26 forint. **Füge:** koszoru 18.—18.50 forint, Calamata 20.50 forint, kosáraru 14—15 frt, szabadon 13.—15.— frt, Puglia 9—12 frt. **Szmirna** 34—38 frt, Maratonisi 14.—13.50 forint. **Mogyoró.** Szicíliai 23.50 forint, nápolyi hosszú 34.—, isztriai 35.— frt, Levante hámozott 34.50—35.50, Levante 16—17 forint. **Szent János-kenyér.** Puglia új 9.50—10.50 frt, Man d'ola: Avola courris 89—96 forint, Molfetta: 80.— frt, Catania 84 forint, Palma girgenti 86 forint, Bari 75—78 forint, édes Pugliai 90—92 forint, dalmát új 78.50—80 frt, armelin 45 frt. **Pignol** 62 frt per láda. **Mazsolaszölő:** Vouria 36—38 forint, Yerli 36—39 frt, Caraburno 45.—56.— frt, Eleme 22 frt, vörös Sámos 18 forint, fekete Thyra 16 frt, fekete Sámos 22 forint. **Szardella** 68—70 forint. **Ajókka** 35—56 frt. **Bors:** Singapore fekete 50—56, forint Penang fekete 46.— forint, detto fehér 76 frt. **Gyömbér:** bengali 23.50 forint. **Szegfűszeg** 40 frt. **Fahéj** 56.— forint, fahéj-törmelék 28, babérlevél 10.— forint, per 100 kilogramm cif: Trieszt.

Gépolajok és kenőcsök. **Budapest, nov. 12.** **Olivaolaj** valódi pugliai 44 frt, gyári olivaolaj 40 forint, Bakolaj valódi orosz 22 forint, Ragosinolaj 26 forint, transmissióolaj 28 forint, turbinaolaj 33 forint, vulkánolaj 22 forint. **Kenőolajok:** Cilinderolaj valódi amerikai 38.— forint, egyéb cilinderolaj 22—36 forint, consistens gépkendőcs 30—35 forint, bányakocsi-kendőcs 24—18 forint, sodrony- és kenderkötél-kendőcs 24—26 forint, valkolinolaj elsőrendű 50—55 forint, fogaskerék-kendőcs 20—24 frt, szij- vagy szorszám-kendőcs 35—40 frt. **Gyantaárak:** Serfőzdeszurok 15—17 frt, terpentinolaj fehér orosz 27 frt, amerikai 38 frt, osztrák 36 frt, gyanta 7—11 frt, gyantaolaj 18—20 frt. **Kátránytermékek:** Carbolineum 12—13 frt, kőszénkátrány 4—4.25 forint, fenyőkátrány 10—12 frt, Vasolin bőrkenőcs 20—25 frt, szerszám- és fegyverkenőcs 30—35 frt.

Halzsír: svéd 36 frt, grönlandi 35 frt, oroszlanzsír 12—13 frt. **Lenolaj:** 26 frt, valódi hollandi 30 frt. **Lenolajkenőcs:** leülepedett 22—30 frt, Vaselinkenőcs 35—40 frt. **Faggyu** 38—40 frt. **Tejszinszappan** 22 frt. **Kocsi-kenőcs:** fekete vagy sárga 5.50—5.25 frt, fehér finom 6.50—7.— frt, monfalconet 7.50 frt, kék finom 7 frt, uszó 7.50—9.— frt, fehér 7.50 frt, fiakerkenőcs 9.75—10 frt, finom béga paraffin 7.30 frt. **Schellack:** narancs 116 frt, fél-narancs 88 frt, rubin 85 frt. **Szalmiak:** fehér angol 56 frt, jegecs 28 frt. **Naftalin:** bordókban 14.50 frt. **Glicerin:** 48—90 frt. **Benzin:** fehér 23 frt mind per 100 kilogramm ab Budapest, vasut. **Kolofonium:** belföldi 6.75—7.25 forint, amerikai elsőrendű 6.50—11 frt.

Vas. Vasgyáraink üzemének csökkenése nagy mértékben észlelhető. Munkaerjük ugyszólván fölényre apadt és tevékenységük csaknem kizárólag a kifogyott készlet gyarapítására irányul. Piaczi áraink változatlansága mellett a kereslet állandóan gyenge volt. Budapesti helyi árak 100 kilogrammonként készfűzetés ellenében, 2° pénztári engedménynyel: magyar nyersvas 4.45—4.65 frt, Bessemer nyersvas 4.65—4.75 frt, wtkovitzai nyersvas: 4.50—4.60 frt, félnyersvas: 4.20—4.30 forint, magyar rudvas: 10.50—11.— forint, stájer rudvas: 11.30—11.50 forint, tartánylemez 12.25—12.50 forint, hengerelt vasgerenda: 11.25—12. frt, stájer laposvas 14.—forint, vaslemez 12.50—13.50 forint, horganylemez 34.20 frt. **Ócskavasak:** nehezebb vasdarabok 3.30—3.45 forint, könnyebb vasdarabok 2.90—3.— forint, Irendű öntöttvas-törmelék 3.80 forint, elégett öntöttvas törmelék 1.70—1.80 forint 100 kilogrammonként tiszta készfűzetés ellenében.

Ingtatlanok forgalma.

Az elmúlt héten átíratás alá kerültek a következő ingatlanok:

(A budai oldalon.)

Niderkirchner József és neje I. kerület, Naphegyen 13.635—86. helyrajzszámú háza 49.049 forintért Markstein Salamon és neje. Kroneveter Alajos I. kerület, fehér sas-utca 10. számú háza 7000 forintért Budapest főváros közönségére. Özevgy Grösztenhenger Edéné és társai I. kerület, fehér sas-utca 8. számú háza 36.000 forintért Budapest főváros közönségére. Sehá János I. kerület Naphegyen 12.926/a. helyrajzszámú telke 5610 forintért Pleskó István és társaira. Sehr Rezső I. kerület, virányosi dűlőben 6439. helyrajzszámú telke 7470 forintért Schimmerlik Mór és Miksára. Feldhoffer Józsefné I. kerület, Naphegyen 13853—1—2. helyrajzszámú telke 3970 forintért Feldhoffer Józsefre. Özevgy Péntes Ferenczné I. kerület, halász-bástya 243. helyrajzszámú háza Lorberer Györgyné és társaira. Sehr Ferenc és neje I. kerület, Gellérthegyen 12660. számú háza 2000 forintért Filtzer Izidornéra. Ifj. Wichl Mihály és társai I. kerület, fehér sas-utca 590. számú háza 28.000 forintért Budapest főváros közönségére. Schranfelder Ignác és neje I. kerület, varga-utca 583. számú háza 6000 fitért, Budapest közönségére, Peringer Ferenc Kelenföld 13745—22 számú telke 1650 frtért Schneider György és neje. Ö-Bü d'án: Kresnek Antal és neje kisczellut 79. számú telke 2875 forintért Lieb Pál és neje. Schmidt Györgyné, Péterhegyen 2682 számú telke 3555 forintért a budapesti téglá- és mészégető részvénytársaságra. Ujlaki téglá- és mészégető részvénytársaság vörösvári-uton 1489—1441/1—2 sz. telke 3553 forintért Lesch György és társára. Ringer Jakab 7924—35 számú telke 1305 forintért dr. Bárczay Gyula és társára.

(A pesti oldalon.)

Gratzel Ferenc X. kerület, Öhegy 8478—79. számú telke 13000 forintért Rábolt Antalra. Gróf Károlyi Alajos VIII. kerület, Karpfenstein-utca 6467—1. számú telke 26456 forintért Kellner Miksára. Szabó Dániel és neje VIII. kerület, Jázmin-utca 26. számú háza 51100 forintért Wellfeld Arminnéra. Weisz Mór VII. kerület, Hernád-utca 6. számú háza 73500 forintért dr. Freiwirth Mórnéra. Kültizer Ágost és társa VI. kerület, Szondy-utca 19. számú háznak huszonnégy helyenketté-része 18000 forintért Lindenbaum Mórra, Takács Gyula és társai IX. kerület, Felső-Rákóc 7599—5. számú telke 1487 forintért Kollmann Gyulára. Ebner Istvárek VI. kerület, Erdőtelek 1683/12. számú telke 834 forintért Germeshausen Henrikre. Beckmann Ferenc és neje VI. kerület, Angyalföld 1548—52/a/168. számú telke 4856 forintért Tömöri Samu és Kaszinó Adolfra. Rotter Zsigmond VII. kerület, törökőri dűlőben 2558/59/2—26—28—37116. számú telke 35000 forintért Rotter Hermina és Arankára. Weisz Ignác VI. kerület, Angyalföld 1540—6—15. számú telke Stettner Adolf és neje (csere).

MINDENFÉLE

Két millió honorárium. A legnagyobb irői tiszteletdíj, amelyre valaha reménye lehetett tollforgató embernek, 1925-ben fogja gazdaggá tenni azt a szerencsés halandót, aki I. Sándor csár uralkodásának történetét legszebben megírja. Ugy áll a dolog, hogy egy Aranyejev nevű ember 1883-ban Péterváron elhalálozván, végrendeletileg ötvénezer rubelt tételt le a pétervári Birodalmi banknál, hogy 1925-ben kamatostul annak a tudósak adják, aki az I. Sándor és korának történetére hirdetett pályázatra a legérdemesebb munkát küldi. Az ötvénezer rubel addig, ötös kamattal, két millióra megy. Oroszországban persze sokan bujják most a könyvtárakat, hogy minél alaposabban és gondosabban készíthessék el a sokat ígérő művet.

A gyomor statisztikája. Egy unatkozó úriember többé-kevésbé megbízható adatok alapján statisztikailag kimutatta, hogy mennyit költenek évenként Európa egyes országaiban élelmiszerekre, meg hogy hol mennyi húst és kenyeret esznek. Az élelmiszeri költségek kimutatása a következő:

Angolországban	240 frank
Franciaországban	235 .
Magyarországon	233 .
Németországban	212 .
Spanyolországban	165 .
Olaszországban	165 .
és Oroszországban	115 .

E statisztika kimutatja továbbá, hogy mely országban esznek több húst és melyben több kenyeret. E szerint

Angolországban egy ember megeszik évente ötvennégy kiló húst, kétszer annyit, mint Oroszországban és négyszer annyit, mint Olaszországban. Magyarországon pedig harminczkilenc kilót, míg Németországban csak harminczkét kilót.

Kenyeret eszik egy ember évente:

Angolországban	190 kilót
Oroszországban	317 .
Magyarországon	250 .
Németországban	290 .
Franciaországban	390 .

is 43 kilót eszik.

Igy tehát Angolországban, Franciaországban és Magyarországon esznek évente aránylag legtöbb húst.

Ninosenek már gyermekek. Azok az amerikai gyermekek, akik cipőtisztítással, újságáruslással vagy más efféle munkával kezdik életpályájukat és idővel milliósokká nőnek ki magukat és saját yachtjukon utaznak, ugyszólván mindennaposak. Újabban sokkal nagyobb szabású, érdekesebb fiúk bukkannak föl Amerikában a létért való küzdelem csatamezején. A Maine államba való tizenháromszendős George Steuler például egy helyi hajó gépésze, amely Gardiner és Pleasant-Pond között közlekedik. A nyolczszendős Harry Dugan ugyanabban az államban egy bőrgyárnak az utazója és hozzáteljesítője, hogy igen ügyesen végzi a feladatát. Legutóbbi útján például, amelyen New-Englandet járta meg, annyit keresett, hogy 300 dollárt tehetett félre. Hát még az a tizenkészeszendős newyorki fiú, aki kortesbeszédével egy jelöltet mandátumhoz segített a legutóbbi választáson! Ez a gyermek — a nevét nem jegyezte föl a krónika — az egész városrészt bejárta tribünjével, egy faláddal, és újságcikkekkel összerótt beszédét olyan folyékonyan és értelmesen tudta elmondani, hogy az iskolában meg is dícsérték volna érte. Beszédének csodálatosképpen igen nagy hatása volt és a jelöltet valóban sikerült is diádlara juttatnia. Ilyen körülmények közt nem lehet csodálni, ha Amerikában az elemi iskolákban a tanító és a tanuló közt ilyen párbeszéd folyhatik:

— Tommy, ma büntetésből százszor leírod a nevemet.

— Nem tehetem. Délután a közjegyzőhöz kell mennem. Utazónak szerződtem el egy gyáros-hoz és az okiratokat fogjuk hitelesíteni.

CSALÁDI KRÓNIKA.

Orosz regény.

(26)

Írta: DANILEVSKZI GERGELY.

— Hála Isten! sóhajtotta Körtike, mikor a rendőrtiszt kiment az előszobába és lefeküdt a padra, ahol csakhamar el is aludt. Rodivón kiment az udvarba a trojkába befogni.

— Utazunk, sugta a feleségének, mikor visszatért a szobába.

— Hova?

— Ne kérdezz most semmit. Csomagolj össze gyorsan kenyeret és ruhákat, hozd ki Praszkovát és menjünk. Aztán elmondok majd mindent.

— De hiszen kiegyezett veled, hiszen rendben van minden! szölt az asszony, míg reszkető kezével a kis gyermeket öltöztette.

— Ismerem ezeket a telhetetlen farkasokat. Dugd egy ujjadat a szájukba és kiszívják az utolsó csöpp véredet is. El vagyunk veszve... úgy van... Csak készülj gyorsan! Az emberek nem sietnek olyan nagyon, talán sikerül megmenekülnünk, agyonhajszolom a lovakat, száz verszetet csak kitaranak... Bachmutban van egy barátom, az majd segít rajtam. Anapába megyünk vagy a Kubán mellé.

Rodivón kiment a konyhába, magához vette a fejszét és odament az alvó rendőrtiszthez, hogy leszámoljon vele, hanem aztán mégis mást gondolt. Visszatért a szobába a feleségéhez, a fejszével kiemelt egy téglát a kályhából s a téglá mögül egy börtüszöt vett elő, amelyben a pénzt tartotta. Aztán nagyot sóhajtott, a szentkép előtt keresztet vetett magára és kiment a tornácra.

Kelet felől világozás kezdett szétáradni a földre. A kocsiba fogott három ló mozdulatlanul állott a tornác előtt. Rodivón fölsegítette a kocsira a feleségét meg Praszkovát, fölrakta a magával viendő holmikat, kinyitotta a kaput és keresztet vetett magára, esőndésen, hallgatózva, kihajtott az udvarról. Az egész környéken semmi zaj sem hallatszott. Csak a szomszéd faluban ugattak a kutya, mintha farkasok közeledését éreznék.

A kocsis nesztelenül gördült végig az utcán, majd a hegyvonallal mellett, az országúton. Rodivón nyugtalanul izgett mozgott a bakon s mikor a kocsis tul volt a majorság határán, megrántotta a gyeplőt és sebesebb iramodásra biztatta a lovakat.

— Mit jelent ez? Mi ez? kérdezte Körtike rémülten, úgy látszik, tűz ütött ki nálunk!

Rodivón hallgatott és nem nézett vissza. Jobban a fölére huzta sikkáját, végigvágott nehányat a lovakon, s a kocsis bekanyarodott a hegyúton. A lángban álló épület messzire bevilágította a völgyet. A szökevények azonban nem láttak belőle semmit. A magas hegy ellakarta a pusztuló családi fészek rettenetes panorámáját.

A ház, amelyben a rendőrfelügyelő holt részegen aludt, recsegett, pattogva égett. A tűz lármája és az állatok ordítása fölébresszette a munkásokat s az utban levő rendőrök figyelmét is fölkellette. Ekkor azonban késő volt már. Iván Jakovlevics háza romhalmazz volt, mire az emberek odaértek.

A rendőrségi őrök jelentést tettek az esetről a városban. Kijött az isprávník. Vizsgálatot indítottak, s a vizsgálat eredményéről jegyzőkönyvet vettek föl, amelyben többek közt ez állott:

Isten akaratából ebben és ebben a hónapban, ezen és ezen a napon ismeretlen okból tűz ütött ki, ennek és ennek a testőrgranátos-hadnagyának a birtokán. A tűz a házban, lovakon, teheneken s a tulajdonos egyéb jószágain kívül Szipdor Akimov Szolodki rendőrfelügyelőt is elpusztította minden irásaival együtt, ugyszintén a birtok kezelőjét, a földszabadult Rodivón Maximin Bjelogubovot feleségével, Agrafena Ivanovnával és Praszkova nevű csecsemő gyermekével együtt. Ezzel a jegyzőkönyv befejeztetik.

A majorság elpusztulása és a tragikus halálesetek híre iszonyuan megrémítették Iván

Jakovlevicsét és Anna Vaszilevát. Nagypapa elhatározta, hogy eladja ezt a szerencsétlen birtokot és Anna Vaszilevna nem igyekezett őt ettől a szándékától eltéríteni. A bogatai gazdaság aztán Iván Michailovics Natin moszkvai kereskedő lett. Iván Jakovlevics örült, hogy a vételárból kifizethette sűrűsebb adósságait, Anna Vaszilevna azonban vigasztalhatatlan maradt.

— Oda az én paradicsomom, nincs már Körtikém, jajgatott nagyanya, elpusztult a férjével és a gyermekével együtt. És milyen retentő halált haltak! De én magam vagyok az oka mindennek. Miért féltékenykedtem? Miért száműztem innen?

... Elmúlt egy esztendő, aztán még néhány és Iván Jakovlevics meghalt. Anna Vaszilevna nem maradt a prisibi házban férje halála után. Többnyire a kurbatovi pálinkafőző közelében levő erdőszelvényben tartózkodott, melyet egy Barzenov nevű uhlánustiszts és fűzfapoéta több rossz versben megénekelt.

Az erdő nyugalma azonban nem adta vissza Anna Vaszilevna lelki nyugalomát. Igen gyakran tett magának keserű szemrehányásokat a bogatai tragédia miatt.

— Oda az én paradicsomom, nincs már Körtikém, jajgatott a nagyanya. Kalinicshoz, a pálinkafőzőhöz akartam adni, vele boldog lehetett volna és még most is élne. És ah, meghalt! Vajjon hol van most a lelke és a leányáé? Soha, sohasem bocsátom ezt meg magamnak. Én vagyok az oka mindennek... csak én!

Rövid idővel halála előtt elutazott Anna Vaszilevna a kaukázusi savanyuvíz-forrásokhoz. Ekaterinodar közelében, egy postaállomáson lovakat váltott. Az állomási őrök arca láthatóan elváltozott, mikor Anna Vaszilevna passzusát elolvasta. Behívta külön szobába nagymamát és megkérdezte, hogy nem lákott-e valamikor egyik birtokán egy Bjelogubov nevű ember a feleségével és a gyermekével. Aztán, igenlő választ kapván, elbeszélte, hogy hogyan menekült meg a tűzvész idején Bjelogubov és a családja s hogy egy ideig a kozákok között éltek, különösen ott, ahol Bjelogubov azelőtt is szolgált.

— És a felesége, Agrafena? kérdezte Anna Vaszilevna, lélegzetét visszafogva. Hol van ő? El még?

— Azt nem tudom.

— És az ura?

— Az utóbbi időkben lovakkal kereskedett valahol a Kubán mellett.

— Miért nem értesítenek a semmirekelők? Miért okoznak nekem ilyen rettenetes kinokat?

— Mert félnek, asszonyom.

— Tölem?

— Oh, dehogya! Öntől bizonyára nem. Nem győzték eléggé magasztalni. Sohasem felejtették el. Én gyakran biztattam őket, hogy irjanak, de Araksejevvel való félelmükben...

— Ah, hiszen Araksejev már régen meghalt!

— Igen, de vannak más dolgok is. A szökés, a ház fölglyujtása, a rendőrtiszt elégetése, ezek is meghaltak?!

Anna Vaszilevna keserves zokogásra fakadt. Pjatigorszkban, Kiszlovodszkban, Ekaterinodarban, mindenütt kereste Bjelogubovék nyomait; nagy pénzjutalmat ígért annak, aki hírt ad felőlük, a hatóságok útján is kutatott, érintkezésbe lépett a cserkeszekkel és hegyi lakókkal — mindhiába. A Bjelogubov család nak nyoma veszett.

— Látod, lelkem — szölt nagymama az unokájának, miután ezt a történetet elmondta — én már öreg vagyok és csaknem vagyontalan, nagypád birtokai pedig szét vannak tagolva, el vannak adva... Ha nagyra nősz, gondolkozzál a jobbágyoknak, a rab lelkeknek pályafutásán, a történeten, melyet az előbb elmondtam. Olvassál okos könyveket és akkor meg fogsz érteni mindent...

(Vége.)

SZERELEM NÉLKÜL

Francia regény.

Írta: PIERRE DAX.

I.

A végzet.

A „Mésanges” villában ünnepet ülnek.

A délszaki növényekkel díszített előcsarnokban, a széles lépcsőkön, melyek elűnnek a puha keleti szőnyeg alatt, fényes öltözékben járnak-kelnek, jönnek mennek a hölgyek s ajkukon mosoly ül, szemükben a vidámság fénye ragyog.

A selyem-uszályok suhogásába elvegyülnek a férfiak jókedvű megjegyzései. Mindannyian barátai e háznak s ők kísérik a meghívottakat a ház asszonyához.

Garricouriné asszony körülbelül negyven éves lehet. Vonásai kissé erősek, de még mindig szép, vidám és szeretetreméltó. Sötét-piros selyemruhájában, melyet fekete csipkék díszítenek, vendégeit a nagyvilági hölgy tökéletességével fogadja.

Ragyogó tekintete, csengő hangja s a melegség, melyvel az érkezőkkel kezét szorit, boldogságát árulja el.

— És Lucienne? Hogy van a kedves?

— Hol van Lucienne? kérdik az érkező csoportok.

Egy gyenge, jelentős fejbólintás volt a válasz.

„Lucienne nem várat magára” erre magyarázták a Garricouriné néma jeleit.

És mindannyian az anyához fordultak, ki büszke volt leánya fényes jövőjére és elhalmozták őt a jó kívánságok, a hosszú mondások özönével, dicséretükkel ékesítván a fiatal menyasszonyt, ki a holnapi napon Lamoureyre Abelné asszony lesz.

— Lucienne igazán hibátlan teremtés, ő minden boldogságot megérdemel. Az édes gyermek! A kedves angyal!

— Micsoda szívjóság! Micsoda vonzó, elbájoló leány! Oh! benne minden kedvesség összpontosul! . . .

— Igazán, kedves asszonyom, ön a sors kegyeltje. De kérjük, ne fozson meg minket még tovább is a mi bálványunk jelenlététől . . . holnap úgy se látjuk többet . . . Hát hol van Lucienne . . . Hol van? . . .

Lucienne és a völegénye egyik szomszéd szobában az utolsó czimeket irták rá a menyegzői értesítésekre, melyek nászuzalásuk alatt százával voltak elküldendőek.

Alig fejezte ki az ünneplő társaság kívánságait, már is hallható volt egy pár piczi láb tipegése, melyet erős, férfias lépések követtek; mintha egy csóknak csattanása veszett volna el a nehéz függönyök mögött, aztán egy halk, felindult, kedves hang szólalt meg:

— Elkésünk! . . .

A japáni függöny csakhamar szétnyílt és Lucienne jelent meg a völegényével.

Lucienne magas és igen karsu volt. Karjai kissé erősek, gömbölyűek. Orra pisze, szemei pedig olyanok mint egy költemény. Néha merészen — mint mondták — „kihívó állhatossággal” nézett maga elé, amit mások „a gyermek imádandó nyugalmá”-nak magyaráztak — és aztán hirtelen megenyhült tekintete és tele volt önfeláldozó jóssággal. Barátnői összesúgták: „Lucienne extázisban van; hagyjuk magára . . . angyalával, vagy démonával” . . .

Ez volt, kinek forró csókjait édes öleléset, szenvedélyes kézzsoritását szánta.

A meghívottak Lucienne köré csoportosultak. Az anyák szemei fennakadtak a fiatal leány sápadt, e pillanatban igen sápadt orcáin és a kisasszonyok, kik holnap nászkíséretében a nyoszolyolányok füzérét alkotják, kíváncsi tekintettel, mosolyogva szemlélték barátnőjüket, mintegy gondolatainak visszfényét keresve arczában és lesve nyomait a boldog érzéseknek, miket a völegény gyöngéd szavai ébresztenek a menyasszonyban.

Lucienne kimenekült a tüntető üdvözlések, a kiczirkalmazott jókívánságok e hullámvéréséből és szebbnek látszott, mint valaha. Anyja, mialatt Lamoureyre urnak bemutatatta

a ház barátait s ezeket neki, egy pillanatig sem tévesztette szem elől Luciennt: anyai büszkesége tetőpontját érte el.

— Lardynéném még nem érkezett meg? kérdezte Lucienne.

— Nem leányom, de nem késhet soká; a kocsis már egy órája, hogy kiment az állomáshoz.

Csakhamar vontatott, ütemes lódobogás hallatszott. Lucienne kinyitotta az erkély ajtaját és onnan szót le örvendezve, mosolyogva:

— Néném! . . .

A kocsis megállott és abból egy őszes haju hölgy nyújtott ki a szobalánynak napernyőt, utitáskát és mindenféle ujságokat.

Lardyné asszonynak szölt-e a nagy szorgoskodás, vagy a hölgynek, aki minden szolgálatot azokkal a bizonyos érmekkel fizet meg, melyeken a köztársaság vagy a monarchia jelvényei díszlenek?

Bármint volt is, Lardyné asszonyt körülfogták, segédkeztek neki és legkisebb mozdulatát is figyelemmel kísérték.

Mindenki tudta, hogy a Lucienne biztosított nyolcezer frank évráradékához Lardyné asszony nagylelkűen és tapintatosan még tizezret tett hozományképen, úgy gondolkodván, hogy megalázó volna egy Garricourt-leánynak nézve, ha közte és férje között nagy vagyoni különbség létezne.

— Néném elé sietek . . . Ön is jön? kérdezte Lucienne völegényétől. Kövess bennünket, Jeanne szölt halkán egy barátnőjéhez.

Néhány perczel később együtt volt az egész társaság és a vendégek egy nagy asztal körül foglaltak helyet. Az asztalon ötven teríték ragyogott a karos gyertyatartók fényében és a rózsák és liliumok között, melyek a vázákban díszlettek.

A fogások igen finomak és jók voltak és nem annyira sokaságukkal, mint inkább különösségükkel tűntek fel és aztán horokban, főleg pecsétben sem volt ám hiány.

Lucienne nem evett.

— De kérem, szölt a völegény, egyék valamit.

— Nem tudok.

— Kérjen egy theát, ha rosszul érzi magát.

— Az Istenért, ne terelje reám a figyelmet . . . válaszolt a fiatal leány. Hisz nincs semmi bajom . . . a forróság . . . Az előkészületek! . . .

Mikor Lucienne felkelt az asztaltól, mintegy összetörve a vendégek reá szegezett tekintetétől és mindamellelt mosolyogva — pedig ez a mosoly, amint az órák multak, mind erőltettebbé vált — Jeanne barátnője karjára támaszkodott és várt, míg a terem kiürül.

Ragyogó est volt; az éj királynője mintha minden pompáját fejtette volna ki ez alkalomra, egész fényes kíséretével jelent meg a tiszta égbolton és ezüstös sugárzónbe burkolta a Mésanges-villát és a kert csendes fasorait.

Az urak a dohányzóba mentek, míg a hölgyek csipkébe burkolva fejüket, kétféssével vagy csoportosan a kertbe sétáltak, hogy élvezzék a tavasz balzsamos leveletét, vagy pedig a szalon keresték fel.

Lucienne hallgatagon ment barátnője karján. Úgy érezte magát gondolatai tömkelegében, mint a fuldokló, ki hiába küzd az őt elnyelő hullámok ellen.

Jeanne nem merle megzavarni azt a csendet, melyet ő barátnője boldog álmódozásának vélt.

Azok a napok, mik a házasság megkötésének ünnepségét megelőzik, a menyasszonyra nézve életének legkülönösebb napjai, melyeknek izgalma, zajossága, félcmei és sejtmei egész lényét hatják át, gyötírik, könyeket fakasztanak a szemeibe magánvos órákban, de melyeknek édes kínjait meg anyjának sem vallja be. Kimondhatatlan, de boldog szenvedés ez, melyet csupán azoknak a gyöngéd mámorító szavaknak visszhangja enyhít:

— Annnyira szereltek! . . . Oly boldog leszünk! . . .

Jeanne gondolatai Lucienne oldalán boldog, ideális világban kalandoztak s szinte meg-

ittasult ábrándjaitól a tilokzatos csendben, mely a két barátnőt körülvette. Oh! el fog jönni az ő órája is! . . . Mennyire boldog lesz ő is! . . . Mennyire szereti már is az ismeretlen, kit álmaiban, képzeletében közeledni lát! . . . De ő nem lesz csendes, oh nem . . . Szinte előre érzi, hogy nem lesz elég szava, mikkel mérhetetlen boldogságát mindenkinek elmondja.

Egy lugashoz érték, melyet a vadszölő indái futottak be. Lucienne ide vonta be barátnőjét s mindketten leültek.

A holdnak egy sugara áthatott a sűrű lombzaton és ott játszadozott a fiatal leányok szép fejei körül.

Lucienne felsóhajtolt és elhaló, lemondó hangon szölt:

— Istenem! . . .

Jeanne mintha villámcsapás érte volna. Agyában a legkülönfélébb gondolatok vívtak heves tusát, míg Lucienne forró ujjai hevesen szoritották meg kezét.

Lucienne-nek ez a sóhaja torzalommal töltötte el. Magához vonta barátnőjét s mintegy kiakarta őt rántani a lethargiából, melyben az tetszelgett magának.

— Lucienne! . . . Lucienne! . . .

Garricourt kisasszony hirtelen felkiált s viszonzva barátnője ölelését, rekedt, az indulatoktól elfojtott hangon rebegte:

— Sajnálj engem! . . .

Jeanne eiságtadt.

Sajnálni egy menyasszonyt az esküvő-előesleljén! . . . Sajnálni őt, az ünnepeket, az irigyltet, akit az egész világ tömjénez és akit az egész város a sors kegyeljenek mond? . . .

Lucienne-nek bizonyára láza van, mely az ismerentől való félelmében vesz erőt rajta . . .

— Édeském, sutlogta Jeanne, forró szempilláit csókolva . . . én Luciennem, mi lelt? Szölj, mi bajod? „Ó” bántott meg? Egy félreértés van közöttetek? . . . Szölj . . . Mindnyájan csak érted és általad vagyunk itt boldogok és te szenvednél?

(Folytatása következik.)

LANGEN és WOLF BUDAPEST, VI. Lázár-u. 1.
Szállítja a világűrre
eredeti „Otto” motorokat
Igazos- és hönzic-használatra.
Ezen motorok minden iparágban a legjobb és legmeghízhatóbb az-egységnek bizonyultak. Gazdasági gépek üzeméhez ajánljuk a pályadíjas „Otto” benzín-mozgonyt.
Nem kell gépész! Nincs tüzevezély!
Nincs vízfogyasztás!
Felvilágosítás, prospektus és költészet ingyen.

Heim-féle Meidinger-kályhák.
A feltaláló dr. Meidinger tanár által kizárólag jogosított
HEIM H., Budapest és Bécs.
csász. és kir. udvari szállító
Legjobb hírnevű és. és kir. szabadalm.
KALYHÁINK
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Budapestben, 3 h o n t-udvarban kaphatók.
Ajánljuk továbbá a mi „HESTIA” szabályozható, töltő- és ventillációs kályháinkat kőtűz-kőpenyvel.
fűstemészto kandallókat.
Központi légfűtést egész épületek részére. Száritó-készületek ipar és gazdasági célokra.
Prospektusok és árjegyzékek ingyen.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, 1898. vasárnap, november 13-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyekkel:

Általános bérletszűnetben:

Széchy Mária.

Történelmi vígjáték 3 felvonásban. Irtó: Bertó Lajos.

Személyek:

Széchy Mária, Széchy Katala, Széchy Éva, Bléshazy Gábor, Háró István, Weeselenyi F. István, Gombóthó Vadász, Kálmán Budaházy, Póckolab Halnagyt, Jászai M., Rakosi Sz. Nagy L., Szacsavay Szigeti Pálfi, Horváth Abonyi, Latabár Körösmezeli, Egressy Mészáros, Narciszt.

Este fél 8 órakor rendezés helyekkel:

Évi bérlet 191. Havi bérlet 11.

A hol unatkoznak.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtó: Pailieron E. Fordította Huszár.

Személyek:

Bellac tanár, Giran Roger, Raymond, Toulouin, Saint Result, Fabernak, Virut, Gokacz, Des Milllets, De Bolmes, Réville, Cérán, London, Raymondné, Vilhens Sasanne, Vatsan Lucy, Horváth Mihályfi, Dezső Mészáros, Szigeti Abonyi, Körösmezeli Latabár Paulay, Sz. Prielle, Fekelné, Landvayné K. Gerő, Csillag T. Nagy L.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Bérletszűnet 24. szám.

Pollini-Bianchi Bianca asszony vendégfelléptével:

A sevillai borbély.

Víg opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzerzte Rossini.

Személyek:

Gróf Almaviva, Bartolo, Rosina, Figaro, Bortoli, éegyző, Arányi Hegedűs, Bianchi B., Komay, Takáts, Valent V. Zoinai

Utána:

Tous les trois.

Ballet 1 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Sztrojanovits J.

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

Délután 3 órakor mérsékelt helyekkel:

Örült — vagy szent?

Dráma 3 felvonásban. Irtó: José Echegaray. Spanyolból fordította Szalai Emil.

Személyek:

Don Lorenzo, Angela, feleség, Inés, leányuk, Almonte, Eduardo, herczeg, Juana, Don Tomas, Dr. Bernudez, Brazabó, Benito, Gál Harasztly, Négyrádi J., R. Rostagni, Hunyady M., Balassa, Kazalicsky, Mátrai, Rónasnéki

Este 8 órakor rendezés helyekkel:

III. szám. III. szám.

A végrehajtó.

Bobozat 3 felvonásban. Irtó: Spitzane és Artus. Fordította dr. Bell Izidor.

Személyek:

Chérédame, Octavie, Srocetel, ügyvéd, Antoinette, Langlette, Plinparet, Raptány, Cypriane, Marianne, Hegedűs, Nikó L., Tapolcáni, Molnár R., Szerényi Gyöngyi, Kazalicsky, Belli E., Boross

Színházi műsorok a 21. oldalon.

PARFUMERIE ROYALE.

Mancure-készítési műtérben és amerikai arcvászkák legkiválóbb francia és angol illatszerek készítésével. Arcvaskák, tompasztó, puder, hajfestő, mosdó-víz, fog-, haj-, bajusz- és körmekező, fésű, hajó, szappan, arcvászkák, szőkelet és szarvas és választékban Vízkelet megrendelések pontosan teljesítenek. BUDAPESTEN, VII. ker. Erzsébet-utca 54. szám. Royal-szálloda átalakításban.

Szombaton és legnagyobb látványosság Budapest.

Grand Café **Hanusz Béla** nagy kávéháza

Budapest, VII., Erzsébet-körút 53. (fürdő-palotában.) **Szombaton, november 5-én,** déli 1 órakor nyílt meg.

Legfényesebb és legpazarabb berendezés. 18 amerikai billiárdasztal egy teremben. Lefkóvits-Tesztvérek czég hazai, kizárólag szabadalmazott gyártmánya. **A világ összes lapjai. Játéktérkép. Különszobák. Erkélypályók. Pálmakert. Mintaszertű kiszolgálás.**

Számos látogatást kér **Hanusz Béla** kávéház-tulajdonos.

Az uri közönségnek legjobban ajánlom ruhabérleti rendszeremet Deutsch F. Károly, Andrassy-ut 1.

Fehér ló szálloda étterme

VIII. ker., Kerepesi-ut 15. sz. Magyar, francia konyha. jó valódi borok, gyors kiszolgálás, mérsékelt árak. Estenként Rác Pali zenekara hangversenyez. **FARKAS JÁNOS,** vendéglő-tulajdonos.

Bécsi Zänczalbum

1899-re (23. évf.) zongorához solo, ára 1 frt 20 kr. Tartalom: Roscher József Polonaise, Ertl Dom., „Eisküsstler” keringő, Horny Ede. „Fänkelpöbel.” polka franc., Sch. et. ber. No. 55 op. 91. „Sinnen und Timern” leánykelek, Schömann Antal op. 59. „Naturblumen” keringő, Weinberger Károly francia nyelvű „Blumen Mary” című operett motívumai után, Hartl Henr. Keresztély Gavotte, Fahrbach Miksa op. 51. „Viellebécher” polka française, Assur J. G. op. 90. „Nachtfalter” keringő, Martinec A. „Dem Zick zu” polka franc., Ertl Dom. „A la minute” gyorspolka, Drescher C. W. „Paraphrase 14” induló.

A Theater an der Wien műsorából (eddigelő 84 előadás.)

az „Operabál” Heuberger Richardtól.

Zongorakísérettel 6 frt netto, szöveg; ékelet 2 frt netto. Zongorához két kézre: Polpouri L. I. a 1 frt 50 kr. Demin keringő 1 frt 20 kr. „Maskenfesteit” polka franc. 75 kr. „Ich kenne dich” Mazarka 75 kr. „Im Chambre separée” dal 75 kr. „Fussbandlied” 45 kr. Zongorához 4 kézre: Polpouri 2 frt 10 kr. zenekarnak: Dominokeringő 1 frt 80 netto, „Im Chambre separée” dal 90 kr. netto.

Im Chambre separée

dal az „Operabál” című operettből Heuberger Richardtól ének- és zongorához 75 kr. zongorához egyedül 75 kr. cziterához 60 kr. zenekarnak 80 kr. netto.

V. KRATOCHWILL Wien, I., Wollzeile 1. Zeneműkereskedés, antiquarium és kölcsönzöintézet.

Ujdonság!

fényképészetben. Új találmánnyal a világon nagyteljesítményű fényképezőgépet készítettünk, amely minden körülményben képes a legkiválóbb kép készítésére, sőt még a legnehezebb körülmények között is. A fényképezőgép ára: 12 forint-kártya 5 frt. 12 drb Cabinet-kép, egész alak 18 frt. 12 drb Mikar-kép 15 frt. Képek, melyek nem felelnek meg, feldíjazás nélkül új felvételekre visszacserelelnek. Idegenek kicátó figyelemmel kiszolgáltatók. Tisztelettel

KALMAR udvari fényképész, Andrassy-ut 29.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a párisi dr. Boiton Injektio Oriental már néhány napi használat után elmulasztja még a legidősebb és leggyengébb bajokat is. — 18 évesek is lehetnek Osgaiva-balsammal kezeltek, mert ezek csak a gyomrot tisztítják de a bajt nem gyógyítják meg.

Főraktár: Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest V., Széchenyi-tér és Nagykorona-utca sarkán, hol tvegenként 1 frtért kapható.

A mi téli kabátaink

feltűnést keltenek.

Egy elegáns öltöny 12 frt, téli kabát 14 forint és feljebb az „Angol szabó” nál Kohn Heilmann és fia, Budapest, Károly-körút 12. földszint és első emelet kaphatók. Szabott árak. Tessék a czimünkre figyelni.

Ma az üzlet egész nap nyitva van.

Dupla láncozott órák 5 frt 50 kr. Óráknak és magánvételnek, alkiknek jó óra kell, tudomására juttatjuk, hogy az újonnan feltalált jubileumi Goldin-remontoir-órák

kitűnően javított reform-tekéleteségű művel ellátva, egy dalt árusítását arvólták. Ezen órák dupla fedéllel, pompás és elegáns kivitelben, valódi arany-órától még szakemberek által sem különbözthetők meg. A csodaszépen czizellirozott órák állandóan absolut változatlan marad és pontos járásért 3 évi írásbeli jótállás adatik. Ara darabonként elegáns goldin dupla 5 frt 50. Lánczozott órák. Minden órához békét díjtalanul és kizárólag kaph. a központi raktárban

Anton Rix & Bruder

Bécs, II., Praterstrasse 18. Szétküldés utánvétel. — Meg nem felelőért pénz vissza.

Ezen goldin-órák eredeti svájci gyártmányok, éppen oly pontosan járnak és tartósak, mint 100 és 150 forintos arany-órák és az idej jubileumi kiállításán ki lesznek állítva. Minden óra ezen véde- jeggyel van ellátva.

Sorozó-kötelesek

kik vidéken bírnak illetőséggel és tavasszal Budapestre akarják magukat soroztatni, valamint mindazok, kiknek valamely törvényes jogcímük van szolgálati kedvezményre és ezt elnyerni óhajtják, forduljanak bizalommal a Dominik János v. cs. és kir. százados tulajdonát képező

katonügyi irodához

BUDAPEST, VI., Kerepesi-ut 6. sz. a. mely általában mindennemű katonai ügyben, így a tiszt urak összes személyes ügyeiben is gyorsan és olcsón eljár.

Tisztelt vevőimmet és a nagyérdemű közönséget alázattal értesitem, hogy 234. oldalú

1725 eredeti kézimunka-

rajzokat tartalmazó új képes árjegyzémem, mely a női kézimunka szakmát teljességében bemutatja, a sajtóból kikerült és kívánatra rendelkezésre áll. Kiváló tisztelettel

Bérczi D. Sándor

kézimunka-nagyiparos Budapest, Király-utca 4

Csoda! Csoda!

Egy vég. 29 ról 3/4 csoda kreászvaszon 2.95 Egy vég. 54 ról batisz-ehifon 6.60 12 drb angol czernaszébkendő 1.80 Mind a három cikk összesen 10 frt 50 kr.

PFEIFER VILMOS

partie-áruházában Budapest, Váci-körút 5. sz.

Színházi műsorok.

	Kemény Színház	St. Kir. Operaház	Vigadóház	Magyar Színház	Var színház
Hétfő	Constantin abbé	—	A hálókoesik ellenőre	Bibliás asszony	Garasos kisasszony
Kedd	A vasgyáros	Tannhäuser	Aeneas papa	Vörös sapka	Garasos kisasszony
Szerda	Rejtett arc	—	Mozgó fényképek	Bibliás asszony	Garasos kisasszony
Csütörtök	Sok hűhó semmiért	Hamlet	Aeneas papa	Bibliás asszony	Garasos kisasszony
Péntek	Elváratatlanok Bagdadi herezegő	—	A végrehajtó	Hoffman meséi	A gésák
Szombat	Folt, amely tisztít	Szent Erzsébet legendája	Katonák	Vörös sapka	A gésák
Vasárnap d. u.	Himfy dalai	—	A végrehajtó	Talmi herezegő	Aranylakodalom
Este	Medea	Hunyadi László	Katonák	Vörös sapka	Garasos kisasszony

Bel- és külföldi
hires gyártmányu zongorák, pianinók és harmóniumok
 legdusabb választékban a Zenepalotában.

STERNBERG ARMIN és TESTVÉRE
 cs. és kir. udvari szállítók.

Zongora-termek
 Kossuth Lajos-utca 22. szám a.
 (Károly-körút sarkán). Zenepalota.
 Nagy kölcsönző intézet,
 Zongorahangolási és karbantartási évi bérletek a fővárosban. Egyszeri hangolás 2 frt. Javítások pontosan teljesíttetnek.

CZERNY-féle
OSAN
 Legjobb a szájnak és fogaknak.
 Antiszeptikus, konzerváló, tisztító, egészséges, kellemes és jóval fölülmúlja az eddig ismert legjobb fogszereket.
 OSAN-szájvíz üvegekben ára 25 kr.
 OSAN-fogpor dobozokban ára 45 kr.
CZERNY-féle Keleti
RÓZSATEJ
 A legjobb és legelőszegesebb szájmosószert. 1 üveg 1 frt, hozzávaló Balsamin-szappan 50 kr.
 (Orientalische Kosmetik.)
CZERNY-FÉLE
Orvosiungere
 a legjobb HAJFESTŐZÉS szőke, barna, és fekete. Ára 2 frt 50 kr.
 Törvényesen védve, teljesszámú megvizsgálva, teljesszámú ellenőrzve.
ANTON J. CZERNY, Bócs, XVIII. Carl Ludwig Strasse 6.
 Budapesti ártár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerészi Kékház-utca 12. és Egger-féle Hátsó-nyugati utca Váci-körút 17. továbbá minden gyógyszerárban, drogeriákban és parfümeriákban. Beszállás mellett. Megrendelések oly helyről, hol még ruhák nincsen, ismét cégek ügyében, vagy pedig közvetlenül a szállításra, a Czerny-féle intézetek. Prospektus ingyen.

Kereskedelmi és realiskolai érettségivel bíró vagy a középiskolák felsőbb osztályainak megfelelő képzettségű egyéneket gimnáziumi érettségire, a középiskola vagy polgárinégy alsó osztályával bíró egyéneket kereskedelmi érettségire vagy önkéntességre, végül, plémi osztály képzettséggel állított minősítésre, rendszeres levélbeli módszerrel, sikerrel előkészít a joles tanárokból álló
vizsgákra
előkészítő tanfolyam.
 Kérdésközlésekhez válaszbelileg melléklendő. Érdi Jenő felvételi irodája: Bezerédi utca 13.

Kitüntetve az 1897-iki párisi iparkilállításán.
FÖLDESZ L.
 pusztaméves
BUDAPEST,
 Muzon-körút 3. szám alatt.
 Rétesörű Lefauchaux vadász-fegyver 15 frt, két csővel Lancaster 28 frt 40 kr., Rétesörű Lancaster kákos közötti kulcsal 23 frt 50 kr., Rétesörű Lancaster kákos közötti kulcsal, patkószeg damaszt csővel 4 frt Rétesörű Lancaster Pieper-féle 34 frt, Rétesörű Lancaster Pieper-féle tinom patkószeg damaszt csővel 48 frt, Greener rendszerű két-csővel Lancaster fém damaszt csővel 56 frt Régi fegyverek ujakra kicserélhetők.
 Az ős zes vadász szikkek és fegyverekről szóló illusztrált árjegyzékeket ingyen és bérmentve küldöm.

Férfi ruhák
 mérték szerint készpénzért, mind évi lakóknak részletfizetésre igen jutányosan kaphatók
Sonnenfeld és Bauer
 cégénél
 Dohány-utca 28. I. 15.
 férfiszabó terem.

A ki mer, az nyer
 a hatodik osztályban legelőszegesebben
Egy millió koronát!
 Az első oszt. húzás a november 17. és 18-án
 I. oszt. eredeti sorsjegyek: $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$
Sternberg József
 a magy. kir. v. r. v. osztály sorsjáték felátállításója
 Budapest, VII. Teréz körút 6. sz.

A legszebb Magyar Könyv!

Az összes magyar műkritikusok egyhangú véleménye szerint a legszebb magyar könyv a **RÉVAI TESTVÉREK** IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG kiadásában megjelent

Kiss József költeményei

Illusztrált diszkiadása.

A legnagyobb negyedrét alakú, pompás díszkötésű mű, tizenhárom fényes színes (Heliogravur), tizenöt autotypikus színes műmetszettel és harmincz szívesképet foglal magában.

A képeket a nagybányai művész-családja rajzolta. **FERENCZY KÁROLY, GRÜNWALD BÉLA, RÉTHY ISTVÁN, HOLLOSY SIMON és THORMA JÁNOS.**

A pompás díszű ára tényes vászon-díszkötésben **— 24 forint. —**

A sajtó nyilatkozatai a műről:

"A könyv formájától, úgy gondolom, szívesen említenék, hogy ez a legszebb magyar könyv. A Frankl-Társulat s a kiadói híres Meisebach cég remekelt ezzel a munkával, melyben a szöveg nyomtatásánál csak a képek gazdagabb s az eredeti képekkel csak a reprodukciójuk szebb. Ezek a képek meg fogják lepni a művelőket, mint ahogy a Révai-ék költői kiállításán meg is leptek a megdöbbentést, akik első nap idegenül fordultak el a gyönyörű különlegességektől, másnap azonban eljöttek rájuk leizálni."

"Ez a kiadás igazán művészi alkotás és a magyar ipar is hátrán kiállhat vele." **Budapesti Hírlap.**

"Kiss Józsefnek összes költeményeit adták ki Révai Testvérek egy olyan kötetben, amiről még hasonló fényesek talán még nem produkáltak a magyar könyvszemre."

"Diadala és büszkesége a magyar irodalomnak, hogy a kiadók becsürellyel ily magas fokot értek el. Márha Révai ábrándot valószínűleg meg az a munka, egy irodalmi művelésben csúggy nanzel ábrándját, mely költőt a díszesség (szívesen óhajta látni. — Ezek az emlékek fogadják a Révai Testvérek kiadásában megjelent díszes könyvet, mely elegancia és művészi érték tekintetében paratlanul áll a magyar könyvszemre s mely a világ legelőkelőbb könyvszemre is megkülönböztetett tiszteletre tarthat számol."

Mint hogy az „ORSZÁGOS HIRLAP” kiadóhivatala módot akar nyújtani, hogy előfizetői ezt a legszebb magyar könyvet könnyű szerrel megszerezhessék, a kiadóhivatal oly megállapodást létesített a mű kiadójával, mely lehetővé teszi lapunk t. olvasóinak, hogy a művet **csak két havi részletfizetésre megrendelhessek.**

Egyúttal fizetendő 2 ftos havi részletfizetésre rendelhetik meg a díszművet az „Országos Hírlap” előfizetői, ha a munkát az alábbi rendelőlapon megrendelik és a megrendelő lapot az „Országos Hírlap” kiadóhivatalába beküldik.

Az „ORSZÁGOS HIRLAP” kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 65.

Az „Országos Hírlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadójától Révai Testvérek Irodalmi Intézet részvénytársaságtól

Kiss József költeményei

Illusztrált diszkiadását díszkötésben 24 forintért és kötelezem magamat a mű átvevésétől kezdve havonként 2 ftot mindaddig a munka kiadójának Budapestre fizetni, míg a teljes részletfizetésre nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítás mellett) beszedhetők.

Hely és Kelet: Név és cím:

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentállt az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 70 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvénynél, csúznál, tagzsággatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: **Török József gyógyszerésznél Budapestben.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és farsz. cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Először jelenik meg a Magyar Biztosítási Évkönyv

melyet előkelő biztosítási szakérők szerkesztének az igazgatóságok tanegyetimével. Az **Évkönyvben benne lesz** a nálunk működő társaságok lör-fentéhi ismertetése, alapítása és mai állapota. A listviselőt kar és vezelősgy pontos czimlára az illetőkre vonatkozó fontosabb adatokkal.

A könyv 200 oldal tartalommal, díszes kiállításban jelenik meg. Előfizetési ára 1 ft 20 kr. Bolti ára 1 ft 50 kr. lesz. Előfizetések: **Biztosítási és Közgazdasági Laokhoz** Budapest, VI. Aradi-utca 40. sz. alá küldendők.

KALMÁN KATÁNGHY-NAPTÁR-a

1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni hírlevelesk közlésére a legelőkelőbb.

Előfizetés: előfoglalás: az Országos Hírlap kiadóhivatala VIII. ker., József-körút 65. szám.

Budapesti és bécsi katonakórházakban, valamint számos katona-ezredek-nél nyert bő tapasztalat folytán ezen orvostudor legmelozebben ajánlható. Számtalan köszönetnyilvánítások és elismerések bel- és külföldi betegek részéről.

Titkos betegségeket, a legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az énfertőztetés utóbaaját. Elgyengült férfierőt

az orvos-világ által legújabbban olyanmúra felkarolt és hatásában páratlan sikert

Elektromasszage

által magánlás, nőknél felfelfolyást, befestendés nélkül, bármely női bajokat, a termékenység borbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott írg- és emek utóéletkezményeképe létrejött hátyarinoz-bajt gyógyít 10 évi civild és 15 évi katona-orvosi tapasztalat után a legújabb gyógymód szerint alaposan és biztos sikerrel

Dr. KAJDA OSY

v. cs. és kir. ezredorvos.

Lakik: Budapestben, Váci-körút 4. sz. l. em. Bejárata a lépcsőnél.

Rece: Deletről 9-től 4 óráig, este 7 órától 8 óráig. Vöknök úgy mint főfőknak külön be- és kijárat. Külön váróterem. Levélre azonnal díjlanul válaszolotik, gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

KWIZDA-FLUID

4 arny., 18 cztet-árem. 20 dísz- és elismerő-öklevél

Kigyó-védjegy régen bevált díjat, kozmet-szer (be-dörzsölés) az emberi izomzat, és inak edzésre, és erősítésére.

Ár: egy üveg 1 ft.

Tourista-fluid. Touristák, ker-réparosok és lovagok nagy frudományel hasznáják nagyobb touroknál erősítésre és edzésre. Ár: fél üveg 50 kr.

Valódi csak fenti védjeggyel kapható minden gyógyszerertárban.

Főraktár: **Korlati-gyógyszerertár, Körneuburg, Bécs mellett.**

1000000

Minden második sorsjegy nyer.

Harmadik Magyar Kir. Szab. Osztályosorsjáték

100,000 sorsjegy 50,000 nyeresemény. A legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben

EGY MILLIO KORONA

I. osztályú sorsjegyek árai:

3990 nyeresemény. Főnyeresemény már 60,000 kor.			
Egész 6 ft	Fél 3 ft	Negyed 1 1/2 ft	Nyolezad 75 kr.

Huzás már 1898. november 17-én.

Hogy az összes megvásárolt sorsjegyek értékesítésénél, kérem megelőbbi megrendelést.

Dörge Frigyes főelárúító

Budapest, Granátos-utca 12.

Ezen rendelőlapon levelező-lapra megrendelendő az „Országos Hírlap” címére küldendő.

KOLOZSVÁRI SZERETETHÁZ sorsjegy

ára 50 kr.

6 sorsjegy ára . . . 2 frt 50 kr.
12 sorsjegy ára . . . 5 frt — kr.

2000 nyeresemény

82.500

kor. értékben.

Húzás visszavonhatatlanul

1898. évi november hó 15-én.

Sorsjegyek, míg a készlet tart kaphatók: a sorsjáték rendező-bizottságánál Kolozsvárt, továbbá Kormos Gyula és társa bankházánál Budapest, Dorottya-utca 5. sz. és minden sorsjegyelárusítónál helyben és vidéken.

Wichterle's Hergony Pain-Expeller.
Lélmény. Gőzölő comp.
Ezen kifinomult olismert fájdalomcsillapító beviszálással albit tásakkal mindenkor a "Hergony" védjegyre tekintet.

Columbu-kerékpárok

minden más kerékpárt felülmúl, mert is az egész világon a legjobb. Könnyű futásukkal, valamint szabatos előállításukkal és díszes kivitelükkel fogva minden eddigi egyérett kerékpárok közül kiünnék. Kaphatók a vezérkönyvvel együtt.

Dénes és társa
Budapesti, VI., Váci-körút 61. sz.
Ugyanitt díszes amerikai téli kérekariskola, mely esteüként 8-10 ó. a közűt, ezen idő alatti tanulókat kizárva, a legelőkelőbb kérekariskola, kerékpárok talalkozóhelye és a legkényesebb igényeknek is, tekintettel az igen kényelmes és elegáns berendezésre, valamint a kiváló tanértekre, megfelel. Ezen iskola a székes főváros egyik látványosságát alkotja, melynek megtekintésére van szerződésünk a t. z. közönséget szívesen meghívni. Kerékpárvezetési és járóban tartási intézet. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 193

A nagy kraoh!

New-York és London az európai szárazföldöt sem hagyják hátról, és így egy nagy esztendő-gyár készítenek a nagyvilágot. Ez nagyok felhatalmazva, ezen meghírs kereszttelvitelre. Minőfoga mindenkinek megküldöm a következő tárgyakat: ugyan 6 db legfinomabb asztali kész, valdai pengével, 6 db amerikai szabad, ezüst villát egy darabban, 6 db amerikai szabadalmazott ezüst-érvényesítőt, 12 db amerikai szabadalmazott ezüst-kérvényesítőt, 1 db amerikai szabadalmazott ezüst-érvényesítőt, 1 db amerikai szabadalmazott ezüst-érvényesítőt, 1 db amerikai szabadalmazott ezüst-érvényesítőt, 2 db angol Victoria-alsószókat, 2 db felhúzó keltő asztali gyertyatartót, 1 leaszórt.

44 db összesen csak frt 8.60.
A fenti összes 44 tárgy ezülett 40 forintba került és most csak frt 8.60 minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabadalmazott ezüst-érvényesítők, melyek az ezüst-szint 25 évig megmaradnak, amiket jótállás vállalnak. A legjobb bizonyíték, hogy ezen ládákban

nem szedelgésen

Karol, mely szerint ezennel nyilvánosan kötelezem magam mindenkinél, akik az áru megvételével, az összeset minden akadály nélkül visszavonítom; és semmi sem lesz az ezen kedező alkalommal, hogy ezen a sorsjátékot megnezzem, mely

menyegző és alkalmi

A. HIRSCHBERG'S
Küldeményt megkaptam, s az azt magyavgyok előgedve, 1898. szept. 1.
A készlet 1 g. agyabb megelődészel kaplam; körök még egy nagyobb küldeményt. Budapest, II. Ró-utca 7.
Dr. Palkovits Alajos, cs. és kir. katonai orvos.

MUSZAKI IRODA.
Engelsmann
Rezső
Magánmémor.
BUDAPEST.
Múzeum-körút 15.
Elfogad
MUSZAKIMUNKÁK
kivitelét
TALALMANYOK
SZABADALMAK
Műszaki
KIDOLGOZÁSA
értékese

BUTOR
készpénzért
egyszáztán
részletfizetésre
legjuttányosabb árak mellett
kaphatók
GONDA S.
butorraktárában,
VII. István-tér 7.

Pissko András
szücs-mester
Budapest, Soroksári-utca 11.
Készít és raktáron tartja a legújabb divatu női szőrme keepgallérokat, jaquette-téket, muffokat és sapkákat. Városi bundák behélelést és átalakításokat csinosan fagoniroz. Nyáron át, mely elleni megóvást tart!

TITKOS BETEGSÉGEKET,
hugycsőtlyásokat és sebeket, az ünferőztes-
tós-átóhajt, az olgyengült férfias, magán-
lések, a bujakör utókövetkezményeit, nőknél
felfelfolyást, bérnonyieo idültok is, vala-
mint mindazon női betegségeket, melyeknek
a magytlanság egyik főokozója és bérbeteg-
ségeket gyógyult ul gyógyymód szerint, biztos
sikerrel, gyorsan és alaposan.

Dr. GARAI ANTAL
orvos-, sebész-, szemész- és szülészudor v. cs. kir. oszt.-főorvos
Budapest, Belváros, IV. kor., Kigyó-utca 1. szám.
II. emelet. Bejárát a lépcsőnél.
Rendel naponta délelőtt 10 órától egész délután 4 óráig, este
7 óráig 9 óráig.
Díjazott levelekre leggyorsabb figyelemmel választották és gyógy-
szerükre is gondoskodva lesz.
Nőknek külön váróterem.
Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál
megrendelhető.
KÉPSZERŰ UTMUTATÓ.
Már a 12-ik kiadásban megjelent) a nemü betegségek és ezek
szerező gyógykezeléséhez ezimü könyv, volt ár 2 frt 60 kr., most
csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz átküldve, 1 frt be-
küldése mellett bérmentve, vagy 90 kr. utánvéttel.
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. II. A nemü élet
érvédece. III. Az ünferőzteses az éjjeli-magánlések IV. Hugy-
csőtlyásokról (tripp) és hugycsőtlyásokok V. A bujakör (síphilis) VI.
A lebertályas. VII. Elgyengült férfiak VIII. Női magánlések.
X. Az ivarszervek megbetegedéseinek főnyászója a prostaticus

Megrendelhető:

1. Utánvétellel bérmentve.
2. Két forintos havi részletre a megjelölt 12 kötet egyszerre szállítva.
3. Egy forintos havi részletre egyelőre 6 kötet szállítva, 10 részlet lefizetése után további 6 kötet.

- Mikszáth Kálmán**
művei:
- I. A fokinatés vármegye.
  - II. Az apró gnary és a nép.
  - III. Hazuzetes uraimék.
  - IV. Pipacsok a huzában.
  - V. Tavaszí rügyek.
  - VI. Urak és paraszok.
  - VII. A két koldusdiák.
  - VIII. Club és folyosó.
  - IX. A beszélő kőfőse.
  - X. Pernye.
  - XI. Lovagvárak, kis primás.
  - XII. Kétágyházi meggyértelevel

Mikszáth Kálmán

összegyűjtött munkái.

Olcso egyöntetű diszkiadás 12 kötetben

A gyűjtemény ára diszkiadásban 36 frt

A kötetek fényesen vannak kiállítva, piros vagy barna kötésben.

Méltóztassék az alábbi rendelőlápot levágni és aláírva lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaságnak Budapeston. Megrendelem a T. Társaságtól az „Országos Hírlap” kiadóhivatala útján.

MIKSZÁTH KÁLMÁN összegyűjtött munkáit
12 diszkiadású kötetben 36 forintért.

a) Utánvétellel bérmentve.
b) 2 forintos havi részletfizetés mellett, a 12-kötet egyszerre való szállítást kívánva.
c) 1 forintos havi részletfizetés mellett, olyképen, hogy 6 kötet azonnal, a továbbiakat 199. évtől mindaddig figyetendők a Társaság pénztáránál Budapeston, míg a má vételre érdesítve nincs. A részletfizetés be nem tartása esetén szíveskedjek a Társaság a: csodákos kézzel postai megírás útján, a postaköltségek hozzájárulása mellett beírni a részletek elmulasztása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a gyűjtemény a teljes vételára esedékesedik. A gyűjteménynek a névellett részletek által még nem fizetett része a részvény-társaság tulajdona marad.

Lakhely: _____
Név: _____
Kéret: _____
Állás: _____

100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény

Osztályosorsjegyek

a III-ik sorsjáték I. osztályára

kaphatók eredeti árakon:

1 nyolczad sorsj. — 75 kr.	1 fél sorsjegy	3 frt
1 negyed " " 50 "	1 egész "	6 "

Főnyeremény az I-ső osztályban 60.000 kor.
Huzás már november 17. és 18.

Főnyeremény a VI. huzásnál

esetleg **egy millió.**

Sorsjegyek megrendelhetők utánvétellel, vagy a pénznek utalványával való beküldése által is.

REDLICH DÁVID

főelárúsitó

Budapest, IV., Kecskeméti-utca 11. szám.

A sorsjegyek fele nyert.

A sorsjegyek fele nyert.

Hallatlan

10.000 drb.

Bőrszék.

Elés és hát présolt valódi bőrből (tehát nem utáztal) rézszeggekkel kiverve, legújabb divatu szolid munka, a **még soha elő nem fordult** darabonként csak **6 frtnyi** **gunyáron adatik el.** **Előbbi ár darabonként 11 frt.**

Saját érdekében figyelmeztetek minden olvasót, hogy megrendelését **előbb** küldje be, mert emberemlékezést óta nem volt ilyen kedvező alkalom, hogy ilyen egyszerű székkel a fenti putom áron vehessen és erre alkalom nem is lesz többé. A szék minden szalon díszül szolgálhat és különösen a pensionátusokat, szállodákat, kávéházakat stb. figyelmeztetem a kedvező alkalomra. **Nem cetsző kitérőmennyek visszatérnek.** Számküldés vasúton utánvétellel: a rendeléményben az utolsó vasúti állomás ki-tüntetendő.

Megrendelési cím:
M. Feith Wien II/3.
(Taborsstrasse 11/B (Adlerhof))
Az „Öst. Staatsbeamten-verein“ szállítja.

Millió embernek

a Schneider-főle

Páfrány-tokocsák (Galandóca elhajtó)

adták vissza teljes egészségüket

Pántlika-giliszta

fejestől a páfrány-tokocsák által fájdalom nélkül, a leg-
rövidebb idő (6 perc) alatt teljesen elhajtattik. Ekit inó gyógy-szer nemcsak a galandóca, hanem banem gyomorban szemvedőket is biztosan meggyógyítja.

(Védjegy.)
A pántlika-giliszta látni a kőrök: az arcz halványvárga, hágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyálcsodás, emésztetlenség, étvágytalanság, gyakori roszullét, átlások, egy romboló folszállása egész a nyakig, nyálösszegyülemés, a test megdagadása, gyakori elbőgés, bélgörcs, száraz fájdalom, szívlobogás, a térkeringés rendellenességgel különösen nőknél, gyakori főrája stb. stb.

A páfrány-tokocsák nem ártnak ha a főreg nincs is jelen. Rendelésnél az életkor megjelölendő.

Számtalan elismerő és hála nyilatkozat. Ezzel eredeti doboz használati utasítással a külföld részére postal utánvétellel . . . . . **4.00 frt** a pénz előleges beküldésével . . . . . **3.50 frt**

Egyet-ül valódi kapható

Schneider József gyógyszerésznél

Resicza, Fő-utca 11. (Béimagyarország.)

MERCUR

bank- és váltóüzlet részvény-társaság

Budapest, V., Dorottya-utca 12.

A II. osztályosorsjáték főhuzásán

az általunk eladott sorsjegyek több mint

egy millió koronát nyertek.

Nálunk vásárolták

a 92044 sz. 600.000 koronás főnyereményt, a 92049 sz. 200.000 koronás főnyereményt, továbbá számos 10.000, 5000, 2000, 1000 és 500 koronás nyereményt.

A rendkívül szerencse folytán, mely vevőinket kísér, oly tömegesen érkeznek hozzánk a rendelések a III. osztályosorsjátékra, melynek első huzása

folyó évi november 17-ikén és 18-án lesz,

hogy már csak rövid ideig leszünk képesek azoknak megfizetni.

A III. sorsjáték sorsjegyeinek ára:

Az első osztályra:		Mind a hat osztályra:	
Egész sorsjegy	6 frt — kr.	Egész sorsjegy	80 frt.
Fél sorsjegy	3 " "	Fél sorsjegy	40 " "
Negyed sorsjegy	1 " 50 "	Negyed sorsjegy	20 " "
Nyolczad sorsjegy	75 " "	Nyolczad sorsjegy	10 " "

„MERCUR“ Bank- és Váltóüzlet Részvénytársaság

Budapest, V., Dorottya-utca 12. szám.

Hein János

műkertészet és faiskola.

Budapest,
VII., Csömöri-ut 87. sz.
Telefon 62-78.

Különlegesség:
Parkok és kertek
tervezése és alakítása.
Prospektusok ingyen és bérmentve.

3 tuczat

5 forintért

valódi francia

Gummi

vagy

Halhólyagot

alegfinomabb minőségű szál-
lit és Nagyban gummiáru rak-
tár IX. ker., Ulási-ut 21. szám.
Székfűtés titoktartás mellett.
utánvétellel, nem tetszőárúkat
a pénz visszadatik.

3%-os osztrák földhitel-sorsjegy-

IGÉRVÉNYEK

Főnyeremény 90.000 kor.

Huzás e hó 16-dikán. Darabja 1 frt 50 kr.

Kaphatók:

BEIFELD JÓZSEF

bankházában
Budapest, Károly-körút 1

A pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett.

Én Csillag Anna,

akinek 185 cm. hosszú óriási Loreley-haja saját találmányu kenőcsöm 14 havi használatától nőtt meg. Ezt a kenőcsöt a legelőkelőbb orvosok mint egyetlen szert ajánlják hajkihullás ellen, a hajnövés elősegítésére és a hajbőr-erősítésére, uraknál elősegíti a szép erős szakállnövést és már rövid használat után ugy a haj, valamint a szá-
káll természetes fényt és tömörséget kap és megóvja ezeket a korai őszüléstől a legmagasabb korig.

Tégelye 1 frt, 2 frt, 3 frt és 5 forint.

Postai széjjelküldés naponként a pénz előzetes megküldése, vagy postautánvétellel a világ minden tájékára a gyárból:

CSILLAG ANNA

Wien, I., Seilergasse 7.